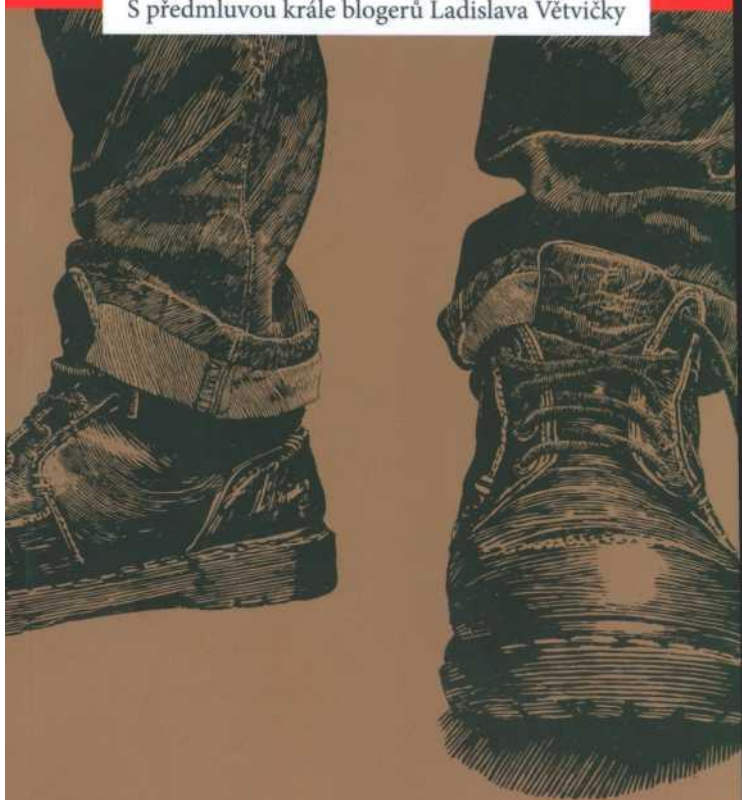

PETR HAMPL

Kapitoly z buranské sociologie a volné úvahy

POCTIVOST A KREATIVITA

S předmluvou krále blogerů Ladislava Větvíčky

Naštvané matky

Velká sociologie klade velké otázky.
Spojuje je jedno - odpovědi absolutně
nikoho nezajímají.

V této knize se autor ptá jinak.
Třeba proč si děti nechaly vymýt mozky
propagandou, i když jim rodiče
věnovali dost času?
Nebo proč politici prosazují nápady,
které voliče vůbec nezajímají?

Cílem sociologie není poskytovat výmluvy,
ale pomoci lidem, aby rozuměli silám,
které ovlivňují jejich životy.
Aby s nimi počítali, a případně, aby se
spojili ke kolektivní akci, která jim
umožní poměry změnit.

Petr Hampl se o to pokouší a své články
z posledních tří let, které reagují na dění
ve společnosti, doplňuje o dodatečné
komentáře, které je uvádí do souvislosti
s odpovídajícími poznatky sociálních věd.
Jeho ambicí je, aby čtenář dokázal
jednotlivé
události vidět v širším kontextu.

ISBN: 978-80-906573-5-9

9 788090 657359

OBSAH

<i>Předmluva</i>	5
<i>Poctivost a kreativita (předmluva)</i>	15
Úvaha o politickém a kulturním buranství	23
Proč Metternich přinesl rozkvět Evropy a Merkelová její zkázu	36
Pyramida potřeb národa a státu	67
Přestaňme skrývat, že došlo ke změně politického režimu	77
Anatomie barevných revolucí	88
Prokleté suroviny	98
Potřebujeme více sexuálního obtěžování, nikoliv méně	107
Bahno a ostatní spoluobčané	113
Mají staří právo chodit k volbám?	122
Řetězové e-maily - nástroj obnovy demokratické diskuze	127
Zahraniční dělníci	134
Renegát Hampl a korporátní revoluce	139
Velikonoční úvaha o velkých příbězích a každodenním životě	147
Zdravý rozum nebo napodobování Západu.	
Vyberte si	153

Čím nahradit korporátní kapitalismus	164
Možek Respektu	174
Proč jsou středoevropské společnosti tak jiné - alternativní hypotéza	181
Selhání ekonomie jako disciplíny je součástí širšího selhávání společenských věd	196
Jaké má být české národní hnutí	208
Facebook Corporation, svoboda a společenská smlouva	215
Je extrémismus opravdu hrozbou? Není!	224
Zločinecký kartel v české politice	234
Poznámky k příjmovému aspektu amerických voleb	241
Pohledem salámožrouta	253
Poznámky k islamizaci Evropy a obraně civilizace	258
ČSSD jako případová studie kolektivní sebevraždy	269
Klimatické spolčení hlupců	277
Jak pravice zavrhl myšlenku lidské svobody	282
Tommy jako zrcadlo	293
Ráno po vypálení Notre Dámy	299
<i>Závěrem</i>	307
<i>Doslov Radka Veličky</i>	309
<i>Jmenný rejstřík</i>	315

PŘEDMLUVA

Z protokolu komisaře pro ideovou čistotu literatury: PETR HAMPL, narozen 1969, Praha. Jako absolvent multykulturné progresivní Filozofické fakulty Univerzity Karla, sociologické fakulty, se dluho jevil jako perspektivní kádr, plně seznámený s pokrokovým směřováním genderově a etnicky spravedlivé společnosti.

Jmenovaný HAMPL ovšem skrýval své pravé smýšlení, čímž zmatnul a zklamal mnoho svých kolegů a gestorů, kteří upřímně věřili v jeho pokrokové multykulturní smýšlení. Po úvodních zkušenostech z jeho medijních vystupení bylo rozhodnuto o ukončení pozvání dotyčného HAMPLA do multykulturně normalizovaných medií. Postupem času se začal projevovat jeho reakční charakter. HAMPL se začal stavět proti pokojnému, mírovému přisunu multykulturních sil do Evropy a začal se stavět na pozici bělošského separatizmu, který prosazuje teze o tisícileté bělošské dominanci v prostoru střední Evropy. PETR HAMPL se začal stavět dokonce i proti vědecky prokázaným studiím, které dokazují, že střední Evropa má tisíciletou tradici pozitivního vlivu pronikání jiných náboženství do této oblasti do to

hoto prostoru. HAMPL se snaží maskovat xenofobní postoje bělošské populace, dočasně ovládající středo-evropsky prostor.

Lustrovaný objekt HAMPL inycioval v roce 2017 založení reakčního spolku tzv. „Česke společnosti pro civilizační studyja“, kde působí jako tajemník a kde je těž činný nechvalně známi spisovatel BENJAMIN KURAS nebo sociolog JAN KELLER, keři prosazuju a rozvijaju multykulturně škodlivé myšlenky ame- ryckeho pravicového politologa SAMUELA HUN- TINGTONA.

To však byl enem začatek politycky škodlivých aktyvit PETRA HAMPLA. Nedluho pote se podílel na založení tzv. „Sdružení přátel heterosexuálního bíleho chlopa“, keře otevřeně zneužívá svobody slova a robí si srandu ze svátých zasad politycke korektnosti, prav etnyckých menšin a úchylných orientaci a prosazuje ochranu prav tzv. „pracujícího bíleho heterosexuálního muže“.

Po neúspěšných pokusach o politycky odpor proti spravedlivé multykurně-socialisticky doktríně v řadách Strany svobodných ovčanu, Bloku proti Islandu a Apaču (*příčiny inklinace k indyjanum, pravě tak*

jako nenávist k ovцам nebo Islandske republice nebyly bliže prozkumane) se pustil do publikační propagace svých nenávistných myšlenek.

X- X- X-

Po několika nemastných, neslaných a nesladkých pokusach vydal v březnu roku 2018 paskvil pod názvem „Prolomeni hradeb“. Tento brak, původně našimi kontrolními elfo-trolimi organy považovaný za minoritní a neškodný, se bohužel stal učebnicí re-akčních sil, keře přivítaly vznik tohoto paskvilu jako stěžejní dílo svého nesmyslného boje proti spravedlivé, multykulturně socialistycké společnosti. Tento xenofobně fašistycky brak okamžitě přivítali reakční publicisti JAROSLAV BAŠTA nebo BENJAMIN KURAS, druhý jmenovaný označil tento paskvil jako „mistrovské dilo“.

Příliš pozdě zme si uvědomili nebezpečí teto knihy, kera bohužel odhaluje mnoho z princypu našeho směřování a ovládání společnosti. Naši multykulturně uvědomělí kolegové a přátele se pokusili zahrnit besedám o teto podvratné knize, např. v Krajské vědecke knihovně v Liberci, bo jak všeci víme, na knížce „Prolomeni hradeb“ samozřejmě nic vědeckého není. Co je a co není vědecke,

o tom rozhodujeme my. Bohužel tym došlo k nechtěným kontroverzím, do kerych se zapojili notoricky známi pravicoví exponenti JAROSLAV FOLDYNA nebo VACLAV KLAUS (ten mladší). V pravicových kruzích se kniha stala modním zbožím a během krátké doby došlo ke štyrem dalším dotiskům, čímž zme přispěli k popularizaci tohoto pravicového paskvilu, což zme přirozeně nechtěli.

* * *

O nebezpečnosti dystrybuce knihy v okruzích bílých heterosexuálních mužů svědčí např. kapitola „Co robit“.

Přikládám ukázkú:

„Co robit? Robit. Je důležité, aby ve správný čas byli připraveni nejen zločinci a nepřátelé civilizace, ale i dobří lidé. Co je tedy třeba se naučit?

- ***Organizovat se, vytvářet síť, budovat vzájemnou důvěru, podporovat se, učit se pracovat společně.***
- ***Shánět peníze a další zdroje a dobře s nimi hospodařit.***
- ***Pěstovat fyzickou zdatnost, trénovat bojová umění, cvičit koordinaci v oddílech.***

- ***Učit se realizovat akce, řídit projekty, koordinovat větší počty lidí.***
- ***Budovat komunikační kanály, předávat si informace, vytvářet záložní kanály pro případ, že některé budou vypnuty atd.***

Je čas pěstovat ty psychické a charakterové vlastnosti, kterých bude zapotřebí v případě střetnutí, ať už bude vedeno politickými nebo nepolitickými prostředky. Vůle, neústupnost a odhodlanost mohou hrát větší roli než výkonné mozky. Tyto vlastnosti musí být systematicky pěstovány. Je nejvyšší čas vychovávat mladé lidi jako bojovníky, ne jako dvořany v navoněných parukách. Tváří v tvář nenávistné propagandě o tom, že Západ je zlo a jeho zánik je něčím žádoucím se potřebujeme utvrzovat v tom, že ty základní návyky a vzorce chování, na kterých byla naše civilizace založena po tisíce let, stojí za to, aby byly bráněny. To znamená pořádat přednášky, diskuse, nahrávat videa, šířit je, mluvit s lidmi kolem a vše, co k tomu patří. Rodiče by měli mluvit s dětmi a vysvětlit jim, že to, co slýchají ve škole, jsou propagandistické lži. “

Už je vám jasné, že se jedna o otevřené vyzvy k reakčním vystupením proti pokrokovým multykulturně socialistickým silám? Kniha je plná nenávisti

a je v ni otevřeně vyzyvane k našili. Viz následující úryvky:

„Pokud nedojde k nějaké naprosto nečekané a dramatické události, která by otočila dějinný trend, uvidí ještě naše generace hořící evropská města, zabíjení nevěřících jako součást každodenního života a nastolení chálifátu, případně pád do neustálého a chaotického boje nejrůznějších islámských skupin. Znovu se objevuje rasismus. Tentokrát zaměřený proti bělochům. Na rozdíl od dřívějších forem rasismu není protektorský, nýbrž více či méně otevřeně hovoří o nutnosti zcela vyhladit lidi s bílou barvou kůže. Přirozeně fungující společnost s minimem byrokratických povinností, kde lidé dokážou své věci řešit sami, je z hlediska byrokracie noční můrou. Společnost je škrcena byrokracií. Nových nařízení a předpisů přibývá tak prudce, že už se téměř nedá žít, podnikat, vychovávat děti a dělat všechno ostatní, co patří k životu. Nikdo o ničem nedokáže s jistotou říci, že to nebude zítra zakázáno nebo omezeno ničujícími regulacemi.“

„Co se s tím dá dělat? Odpověď zní: „Neunáhlit se. Vyčkávat na oslabení protistrany a na vhodnou příležitost. Během té doby se ale zatím intenzivně připravovat. Podpořit kohokoliv a cokoliv, co může vést k narušení současného systému. Zapojit se do politických

nebo jiných projektů. Vést ústupové boje - cokoliv, co zpomalí imigraci, zavádění islámského práva, multi-kulturní výchovy... zkrátka všechno, co zpomalí zánik tradičního světa aspoň o kousek, je dobré. Ale při tom všem si uvědomovat, že to je jen příprava naprotiúder, který proběhne v budoucnu, nebo třeba už zítra!“

„Možná se setkáte s tvrzením, že Češi nejsou něčeho takového schopni, že to není součástí našeho genetického kódu. Ale jak jinak bychom mohli přežít přes tisíc let tváří v tvář nepříteli? Stačí si připomenout mobilizaci roku 1938. Pouhých 24 hodin stačilo, aby Češi úplně odložili své běžné životy a nastoupili do bojových jednotek. Muži byli ochotni postavit se proti výrazně silnějšímu nepříteli, i když si dobře uvědomovali poměr sil. Dnes je důležité, aby nezávisle vznikaly skupiny, kde se lidé budou samostatně organizovat a ve svém postoji podporovat a utvrzovat. Bez těchto skupin se neposuneme dál. A k tomu nepotřebujeme centralizovanou organizaci, ale naopak chaotický stav stovek a tisíců různě zaměřených part, skupin, spolků a projektů. Evropané už mnohokrát osvědčili, že se dokážou rychle adaptovat a rychle nacházet nová řešení, jsou-li pod tlakem. Navíc můžeme s jistotou počítat s dalšími posuny a konflikty. Zatímco nedávno dorostlá generace byla vychována v pohrdání vlastní kulturou

a podřízeností vůči islámu, další generace budou formovány každodenními útoky a vědomím nepřátelství. Znamená to, že už se nikdy nevrátí ten bezpečný svět našeho dětství? Obávám se, že tomu tak je.“

* * *

Víc než deset tisíc prodaných kusu tohoto nebezpečného, otevřeně reakčního pamfletu znamená, že zme zanedbali náš dozor nad vydáváním a šířením myšlenek našich ideologických nepřátel. Kniha „Prolomení hradeb“ naprosto otevřeně popisuje naše úspěšné postupy, použité v minulosti a může nebezpečně narušit naše projekty do budoucna.

Protipokrokově zaměřené aktivity PETRA HAMPLA su nebezpečím pro celý multykulturně socialistycky pokrok. Jeho názory su naprosto nekriticky přijímané mezi konzervativní bělošskou heterosexuální vrstvou. Jeho nová kniha by se mohla nekontrolované šířit a negativně ovlivnit vnímání pokroku a míru.

Z tohoto důvodů navrhuji zařazení autora do našeho elfo-trollího seznamu s názvem MUKL a považuji za nezbytné, aby bylo zahraněné nechtěné propagaci a publikaci jeho nového pamfletu. Potenciální

vydavatele by měli být upozorněni, že pokud se budu podílet na vydávání tohoto pamfletu, budu zbaveni možnosti přijímání dotaci a jejich tiskárny možu být zabavené pro porušení zákona.

*Za sekci Elfo-troll, chranici neposkvrněné ideje
multykulturniho socialismu **Ladislav Větvíčka**,
komisař pro ideovu čistotu literatury, Bruslistan*

POCTIVOST A KREATIVITA (předmluva)

Každý velký sociolog musí napsat knihu nebo alespoň článek, ve které vysvětluje, proč je celá ta slavná sociologie jen ztrátou času. Teprve když čteme pozorně, všimneme si drobného motivu v pozadí - autor doufá, že jeho vlastní verze sociologie se tomu bude vymykat.

Snad to ukazuje určitou schopnost reflexe. Od ekonomů, psychologů nebo antropologů podobnou sebekritiku neuslyšíte, přestože spolehlivost jejich závěrů není o nic větší. Ani od exponentů feministické sociologie a podobných bizarních směrů se nedočkáte úvah nad užitečností či neužitečností jejich oboru. Možná je tedy klasická sociologie o něco pokročilejší disciplínou. Možná.

Vzhledem k tomu, že k velkým sociologům ještě nepatřím, zdržím se lamentací o tom, že je sociologie nepoužitelná či zbytečná. Pokusím se však stručně vysvětlit, proč se těší tak malé důvěře.

Mnoho lidí prošlo na různých školách různými „úvody do sociologie“. Naprostá většina z nich spočívá v tom, že člověk bifluje jména historických mys

litelů a jejich díla, případně složitá slova, která používali. Ztráta času.

Vedle toho existuje přehršle akademických výzkumů, kdy velmi chytrí a vzdělaní lidé tráví stovky hodin tím, že počítají regresní koeficienty a hladiny významnosti. Téměř všechny tyto práce končí v knihovnách, aniž by je někdo četl. Přitom často obsahují velmi cenné informace, které by mohly ledacos rozkrýt o fungování naší společnosti - kdyby byly uvedeny do patřičných souvislostí, k čemuž ovšem dochází jen málokdy.

Také můžeme narazit na novinové články, že „vědci zjistili“ nebo „většina lidí chce...“ Vesměs naprosté pitomosti, kterými nemá smysl ztrácet čas.

A vedle toho existují velcí sociologové. Ti dokážou z různých výzkumných střípků poskládat obraz světa, který dává smysl, a který lidem pomáhá pochopit, jaké společenské síly určují jejich životy a co s tím mohou dělat. Důležité přitom je, aby takové obrazy světa bylo možné vzájemně porovnávat a třídit. V tom ostatně spočívá skutečná podstata vědecké práce.

Nejdůležitější ale je, jaké otázky jsou kladeny. V typické sociologii to může být třeba:

- Jaké typy autority rozlišoval Max Weber?

- Jaký je rozdíl mezi Marxovým a Moorovým pojetím sociálních tříd?
- Lze společnost popsat jako systém?

Všechny tyto otázky mají něco společného. A sice to, že odpovědi absolutně nikoho nezajímají.

Dokonce ani akademičtí sociologové je ve svém volném čase nerozebírají. Proto se jimi nebude zabývat ani tato kniha. Místo toho položíme úplně jiné otázky:

- Proč si moje děti nechaly vymýt mozek politickou propagandou, i když jsem jim věnoval tolik času?
- Proč vedení politických stran prosazuje nápady, které voliči jednoznačně odmítají?
- Co rozhodne o tom, jestli se moje země vyhne islamizaci?

Na každou z podobných otázek má poctivá sociologie odpověď. Žádná z těchto odpovědí není úplně vyčerpávající, ale každá nám pomůže porozumět tématu o něco lépe než dosud.

Jeden ze zmíněných velkých sociologů, Američan Charles W. Mills (ano, samozřejmě, že napsal knihu o tom, proč je většina sociologie k ničemu) kdysi podotkl, že smysl správné sociologie by měl spočívat v tom, že lidem umožní vidět vlastní situaci z nadhledu. Máme totiž tendenci přisuzovat příliš velký

díl za své úspěchy i neúspěchy jen sami sobě a svým schopnostem. Když takto hodnotíme úspěchy, může to být velmi povzbuzující. Jenže v opačném případě to může být zdrojem těžkých depresí, sebeobviňování, a dokonce iracionálního jednání. Člověk, který je bez práce, možná mohl ve svém posledním zaměstnání něco dělat lépe, ale nic to nezmění na tom, že jeho obor prochází krizí, že je zvykem propouštět nejdřív pracovníky jeho věku (bez ohledu na pracovní výkonnost) a že nových míst prostě není dostatek. Pokud si doplní kvalifikaci a pravidelně oslovuje potenciální zaměstnavatele, zvýší si tím šanci, ale nemusí to stačit, pokud celkové síly trhu hrají proti němu. Stejně tak rozvedený muž přemýšlí o chybách, kterých se ve vztahu ke své bývalé ženě dopustil (a zcela jistě se nějakých dopustil), a přitom mu uniká, že kdyby nastavení sociální politiky nepovzbuzovalo k rozvodům, ty chyby by bylo možné překonat.

Cílem sociologie není poskytovat výmluvy, ale pomoci lidem, aby rozuměli silám, které ovlivňují jejich životy. Aby s nimi počítali, a případně, aby se spojili ke kolektivní akci, která jim umožní poměry změnit.

Při studiu společenských jevů zpravidla narážíme na zapeklitý problém. Každý patříme k nějaké sociální vrstvě a bereme za úplně samozřejmé, že se

snažíme působit odpovídajícím způsobem. Způsob oblékání. Vkus, který dáváme na odiv. Způsob řeči. Držení těla. A mnoho dalšího. Dodržujeme pravidla a sledujeme, jestli je dodržují ostatní. Nečiníme tak úplně vědomě, přesto jsme schopni po pár vteřinách poznat, kam zařadit toho nebo onoho. Názory na společnost a politiku, žel, patří k takovým poznávacím znamením. Proto se termín „lepšolidé“ v českém prostředí používá trochu jinak než původní německé „Guttenmenschen“. Lepšolidé zastávají ty názory, které jsou znakem příslušnosti k honoraci. Stejně jako drahé hodinky nebo kravata. Stejně jako jsou ponožky v sandálech znakem příslušnosti k jiné skupině.

Jenže když názory a teorie třídíme podle toho, zda se jedná o znak chudiny nebo znak honorace, pak nedokážeme rozlišovat pravdivé od nepravdivých.

Ztrácíme důvod zjišťovat, jaká je skutečnost. Spojování názoru a příslušnosti k sociální vrstvě vede k tuposti, hlouposti a omezenosti. V jednom článku jsem použil výraz „kolektivní imbecilita mocenských elit“.

Sociologické zkoumání na následujících stránkách je buranské. Buran je někdo, komu je jedno, jak působí. Buran je třeba sedlák, kterému je lhostejné, jak o něm honorace smýšlí, protože jeho produkty

budou páni beztak potřebovat, a protože mu páni beztak v ničem neuleví. Neobtěžuje se vybraným chováním a správným oblékáním. Neobtěžuje se tím, jaké názory se od něj očekávají. Má možnost hledat pravdu a přemýšlet o hlubších příčinách.

Mimochodem, slovo buran vychází ze stejného slovního základu jako Búr. A Búrové jsou právě to etnikum, které je momentálně vyvražďováno jiho-africkými gangy, s nadšenou vládní podporou. Brutální vraždy, mučení a znásilňování jsou téměř každodenním jevem. Lepšolidé (jako například britská premiérka) předstírají, že je to tak v pořádku. Burani mají svobodu označit genocidu Búrů za zločin. Vidíme tedy, že buranství má i morální rozměr. Tomu všemu se věnuji v kapitole Úvaha o politickém a kulturním buranství.

Proč poctivost a kreativita v názvu této knihy? Tento úvod zakončím prvním zajímavým sociologickým pozorováním. Pochází od Američana Thomase Mertona, který si již v 60. letech všiml, že existuje vztah mezi povzbuzováním k úspěchu a zločinností. Dochází k tomu tehdy, když jsou lidé povzbuzováni, aby se nespokojili se svým postavením, ale aby se snažili dosahovat významného úspěchu. Na první pohled je důležité lidi motivovat. Jenže když je tlak na dosažení úspěchu příliš velký (a skutečná šance

příliš nízká, například v důsledku nedostatečných schopností), pak vzniká skupina lidí, kteří zoufale chtějí uspět, ale obvyklým způsobem nedovedou prorazit. Hledají tedy jiné cesty, což může obnášet podnikatelskou inovaci, ale také ilegální metody.

Příliš velké povzbuzování k úspěchu má tedy za následek růst zločinnosti, zvláště, když se do toho povzbuzování zapojí nejen média, ale i manželky, příbuzní a přátelé.

To by měli vědět ideologové, kteří vytváří lživou představu o tom, že „každý může dosáhnout úspěchu“. Měl by to vědět český ekonom, podle něhož cílem jeho oboru je vytvářet „víru a naději“, že z každého může být další Bili Gates. A především by to měli vědět ti, kteří jsou takovou propagandou bombardováni, a také ti, kdo chtějí rozumně podporovat své blízké.

Jestliže o pár stránek dále kladu otázku, proč už poctivost není ceněna, Thomas Merton na to do určité míry odpovídá. Podobných otázek budeme společně rozebírat desítky. Základem textů jsou články, které jsem v posledních třech letech publikoval. Jsou vždy doplněné o dodatečné komentáře (až na jednu výjimku), které je uvádí do souvislosti s odpovídajícími poznatky sociálních věd. Nezáleží na tom, zda tyto texty budou pokládány za sociologické, psycho

logické, politologické nebo historické. Záleží na tom, jestli pomohou vidět jednotlivé události v širším kontextu.

Jestli se to podařilo, o tom musí rozhodnout sami čtenáři.

ÚVAHA O POLITICKÉM A KULTURNÍM BURANSTVÍ

(první verze byla publikována 26. května 2015

v Literárních novinách)

Pokud si dobře pamatuji, vnesl pojem buranství do současné české politické debaty Miroslav Kalousek. Stalo se tak před několika lety, když byl ještě ministrem financí. Jeho objev českého buranství je zcela jistě tím nejlepším, co za celý život vykonal. Doplnil tak něco, co v české debatě dosud chybělo, a co do určité míry nahrazuje americké „redneck“. Zdůrazňuji, že do určité míry, protože česká debata a česká politika je přece jen jiná.

Bylo to v situaci, kdy se země propadala do recese vyvolané nesmyslným zvyšováním daní, dopady na obyvatele ještě zhoršovalo škrtání sociálních dávek a ministr financí se rozhodl darovat 30 miliard korun do nějakého nesmyslného fondu centrální evropské byrokracie. Lidé pochopitelně zuřili a Miroslav Kalousek se tehdy nechal slyšet, že neposlat 30 miliard na bonusy bankéřů by bylo projevem buranství.

Co je na buranství tak špatného, že jsme se měli zastydět a přestat reptat? Čeho špatného se vlastně buran dopustil?

Zloděj je ten, kdo něco někomu ukradl. Lhář je ten, kdo říká nepravdivé věci. Násilník je ten, kdo někomu fyzicky ubližuje. Nevěrnice je žena, která podvádí svého manžela či přítele. Ale buran? Buran je ten... komu čouhá sláma z bot. Co je na tom vlastně tak špatného?

Burani, hejskové a historická zkušenost

Slovníková definice říká, že buran je „hrubián, neotesanec, křupan, neomalenec“. Možná je chytrý, možná pracovitý, možná pomohl spoustě lidí, ale nezná módní předpisy, neumí používat zvláštní přístroj na šneky, neumí odlišit hedvábnou kravatu od polyesterové, nerozezná víno za stokrunu od vína, jehož láhev stojí víc než jeho roční plat. Zkrátka, buran nezná kulturní kódy. Nebo ještě přesněji, buran neovládá kulturní kódy aristokracie.

Opakem burana je pak hejsk. To je chlápek, který je naprosto k ničemu, ale zná dokonale módní trendy a ovládá kulturní kódy do nej menšího detailu.

Co je na tom tak špatného být buranem? Proč by měl mít takový člověk méně práv než ostatní? Proč by

měly být jeho názory pokládány za méně důležité než názory někoho jiného?

Pokaždé, když elitářský politik typu Miroslava Kalouska použije slovo „buran“, vyjadřuje tím přesvědčení o tom, že existují v zásadě dvě skupiny občanů: Jedni jsou určeni k tomu, aby pracovali, trpěli, financovali sladký život těch druhých, a nechali si od nich cokoli líbit. Druzí jsou určeni k tomu, aby žili na úkor těch prvních, vymýšleli pro ně nej různější směrnice a omezení a snižovali tím jejich životní šance.

Buranstvím pak v kontextu politické debaty rozumíme jev, kdy občan z té první kategorie (určený k tomu, aby se tiše podřizoval) odmítá toto rozdělení respektovat a požaduje plná politická práva. Do určité míry je to vlastně opakování historické situace, kdy špinavý sedlák nebo řemeslník požadoval stejná práva, která má vznešený kníže. Pánové Kalousek, Sobotka a další by se měli podívat do dějin evropských buržoazních revolucí. Možná by pak měli méně klidný spánek.

Burani hrdí a burani zakomplexovaní

Z pražské kavárny, parlamentních lavic, kanceláří evropských institucí nebo limuzín korporátních ma

nažerů jde tedy o to, že člověk bez úrovně se chová způsobem, za který by se měl stydět. Poněkud jinak vypadá situace optikou dílny, fabriky, obchůdku nebo třeba střední průmyslové školy. Viděno očima pracujícího se nezdá, že by velkoměstští intelektuálové schopní strávit celé hodiny diskusemi o ubohosti českého národa byli nějak zvlášť vznešení. Působí jako docela obyčejní tluchubové s chatrným vzděláním, neschopností vidět základní souvislosti a ochotou ponižovat se před každým, v jehož kapse lze tušit grant.

Rozhodující ale nakonec není to, jak buran (příslušník nižší třídy) vidí příslušníky vyšší třídy, ale jak vidí sám sebe.

a) Zakomplexovaný buran se stydí za to, čím je. Cítí nesmírnou vděčnost za každý závan pozornosti, kterou mu aristokracie věnuje, i kdyby to mělo spočívat třeba jen v kopanci do obličeje. Nechá si líbit naprosto cokoliv a doufá, že na něm ulpí alespoň malý kousek vznešenosti šlechtice. O co je servilnější vůči šlechtě, o to víc pohrdá spoluburany. Je ochoten tiše tolerovat i vyhlazovací tábory a plynové komory, pokud je řídí kultivovaní lidé, co čtou Goetha a poslouchají Wagnerovy opery. A naopak si nedokáže představit nic děsivějšího, než být okraden ještě hor

ším buranem, než je on sám. Doufá, že si ho vrchnost dříve či později všimne a odmění za jeho poníženost.

b) Hrdý buran hájí svoje zájmy. Klidně se uprdne v přítomnosti knížete nebo dokonce knížete kopne do zadku, je-li to zapotřebí.

Nenechá si nic líbit a je ochoten za svá práva bojovat. Nikdy se nesmíří se špatnými věcmi jen proto, že je požaduje vrchnost. Jeho loajalita vůči spojencům není neomezená. Nikomu nevěří bezmezně.

Život v nevolnictví a život bez elit

Z historie známe doby a země, jejichž obyvatelé se chovali jako hrdí burani. Cítili se majiteli svých zemí a podle toho i jednali. Stavěli se na odpor dobyvatelům, a pokud to bylo zapotřebí i vlastním králům. Jednou to byli švýcarští sedláci, podruhé nizozemští měšťané, potřetí američtí osadníci... a mnozí, mnozí další. V jejich zemích se žilo dobře, bezpečně, většinou i pokojně a v mezích možností blahobytně.

Mnohem více ale bylo těch zemí a situací, kdy lidé uvěřili, že musí politickou moc někomu svěřit, a ten z nich nakonec udělal otroky či nevolníky. Doufali ve vznešenost a dostalo se jim jen kopanců. „*Toto je způsob, jakým nad vámi bude král vládnout. Vezme vám syny, aby mu dělali vozataje a jezdce a aby bě*

hali před jeho vozem. Vezme vám dcery, aby mu vařily, pekly a připravovaly voňavky. Vezme vám nejlepší pole, vinice i olivy a rozdá je svým dvořanům. Vezme si vaše služebníky i vaše děvečky, váš nejlepší dobytek i vaše osly, aby pracovali pro něj. I vy sami nakonec budete jeho otroky, “píše se v Bibli. Je to naprosto přesné.

Do určité míry je možné tvrdit, že zápas o demokratickou politiku je zápasem o sebevědomí nižších tříd. Uvěří lidé, že si mohou vládnout sami a že má smysl za toto právo bojovat? Nebo odevzdají moc nad svými životy někomu, kdo o sobě tvrdí, že je kompetentnější? Ne náhodou vydávají moderní státy tak obrovské prostředky na to, aby svým občanům vštípile pocit méněcennosti. Stačí připomenout tak medializovaný projekt HateFree, v němž vlády Norska a České republiky společně vydaly desítky milionů korun na propagandu s cílem přesvědčit příslušníky nižších vrstev, že pokud vidí svět jako příslušníci nižších vrstev, jsou méněcenní. V první fázi šlo o politické názory, v druhé se projekt zaměřuje na sexualitu. Jsi kluk z vesnice a líbí se ti holky z vaší vesnice? Podle projektu HateFree nejsi v pořádku.

Majitelé a experti

Odbočka o kompetentnosti. Celý život narážíme na situace, kdy musíme rozhodnout o něčem, čemu

příliš dobře nerozumíme. Proto najímáme odborníky. Platím automechanika, který rozumí motorům lépe než já, ale jsem to já, kdo rozhoduje. Platím stavitele, který rozumí střechám lépe než já, ale jsem to já, kdo rozhoduje. Ostatně, i ti nejlepší, nejchytřejší a nejvznešenější najímají odborníky. Ale nenechávají odborníky rozhodovat za ně. V politice by to mělo být také tak. Pokud někdo tvrdí, že prostí lidé nemohou rozhodovat, protože záležitosti správy státu jsou příliš odborné, je to docela obyčejný podvodník. K rozhodování nepotřebujeme odborné znalosti. Stačí vůle, odhodlání, schopnost najmout odborníka a také schopnost ho vyrazit, když s ním nejsme spokojeni.

Politik, který použije slovo buran, tím říká „občane, jsi horší člověk než já. Nemáš právo podílet se na správě své země. Pracuj, plať, skloň šíji a neodvažuj se mluvit, dokud nebudeš tázán.“ Politik tím slovem říká, že demokracii bere jen jako předstírací hru. Intelektuál, který použije slovo buran, tím ukazuje, že je ve službách takového politika.

Kdyby bylo možné formulovat něco jako manifest buranské politiky, mohl by znít třeba následovně.

Manifest buranské politiky

Odmítáme se stydět za to, že jsme příslušníky nižších tříd. Možná jsme si nedokázali nakrást tolik jako

elity. Možná opravdu máme méně výkonné mozky a nedokážeme spočítat stejně složité rovnice nebo se naučit stejný počet tezí o jsoucnu a bytí. Ale to neznamená, že jsme horší lidé.

Odmítáme přestat hájit svoje zájmy. Odmítáme přijmout, že naše děti mají mít nižší životní šance než děti z nóbl rodin. Možná to naše děti nedotáhnou na korporátní manažery. Možná jejich schopnosti skončí u venkovské dílny. Ale to neznamená, že by stát měl venkovské dílny ničit a korporacím přidělovat investiční pobídky.

Odmítáme se stydět za své názory a za své cítění. Ano, máme jiné zájmy, jiný hudební vkus, jiný jídelníček, jiné chování a jiný způsob oblékání než elity. Máme jiné představy o výchově dětí, o trávení volného času i o vzájemném chování mužů a žen. Ale to neznamená, že tyto naše představy jsou horší. Jestliže elity pohrdají našimi hodnotami, jakými jsou národ, rodina, tradice, slušné bydlení a klidný život, ať si svůj vlastní život zařídí jinak. Ale nemají právo nám brát náš životní styl. Ať si svůj multikulturalismus, veganství a Barnevernet aplikují jen samy na sebe.

Jestliže jsme elitám dost dobří k tomu, abychom platili daně na jejich umělecké projekty, a jestliže jsme dost dobří k tomu, abychom za ně umírali, až

vyvolají další zbytečnou válku, jsme také dost dobří k tomu, abychom spolurozhodovali o své zemi.

Takhle nějak vidí svět texaští burani. Takhle ho vidí švýcarští sedláci. A až ho takhle budou vidět čeští dělníci, inženýři, řemeslníci, podnikatelé a učitelé (a pochopitelně i jejich manželky), bude Česká republika svobodnou a prosperující zemí.

Závěrečná poznámka pro ženy

Pro ženy je debata o buranství těžší než pro muže. Ženy jsou nastaveny tak, aby zajistily maximální šance svému potomstvu, to znamená, aby získaly muže co nejvyššího společenského postavení. Jsou tedy nastaveny tak, aby hledaly znaky aristokracie a aby jimi byly uhranuty.

Ženy mají silnější vnímání třídní příslušnosti než muži a vyšší schopnost rozlišovat. Muž by si vzal do sandálů bílé ponožky, ale jeho manželka jej napomene.

Proto je přirozené, že žena špatně snáší buranské oblékání, křupanské chování a cokoliv, co značí příslušnost k nižší třídě. Pokud jí takový postoj umožní získat partnera z lepší společnosti, je to dobrá strategie. Ale pokud se jí to nepodaří, může to být ničivé. Žena, která se neumí takového pocitu zbavit, pak po

hrdá svým manželem, tiše mu vyčítá, že není knížetem, a plní život svůj i život svého okolí frustrací. Jen máloco je tak ničivé jako nenaplněné ambice.

Proto bych čtenářkám rád připomněl, jak vznikl nápoj zvaný caffè Americano. Když za druhé světové války přišli do Itálie spojenečtí vojáci, tedy vesměs burani z amerického venkova, zjistili, že jim právě italské caffè espresso o velikosti náprstku nevyhovuje. Vzali tedy horkou vodu a dolili velký hrnek po okraj. Bylo to buranské? Ovšemže ano! Bylo to barbarské? Ovšemže ano! Působili jako primitivové? Ovšemže ano! A vadilo jim to? Ani náhodou. A tady čtenářky vyzývám, aby si srovnaly v hlavě, vedle koho chtějí žít. Jestli vedle zemitého burana, který se nemožně obléká, neumí pít kávu, krká po jídle a nepodrží ženě židli, ale zato je statečný, pracovitý, houževnatý a umí zvítězit v bitvě. Nebo jestli by měla raději aristokrata s výborným vkusem na oblékání, kávu i víno, který nedokáže uhájit pobřeží vlastní země před hordou nájezdníků, co ani nejsou ozbrojeni.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Tato kniha je hlavně o společenských třídách či vrstvách a o vztazích mezi nimi. Burana ale nedokážeme definovat třeba jako „člověk bez maturity žijící

v malé obci, s měsíčním příjmem do 20 000 korun“. Buran může být kdokoliv, od traktoristy z jihočeské vesnice po amerického prezidenta Donalda Trumpa. Přesto cítíme, že buranství je víc spojeno s horníkem, zemědělcem či někým, kdo pracuje ve fabrice. Cítíme, že existuje jakýsi vztah mezi buranstvím, tvrdou prací (zpravidla fyzickou) a nízkými příjmy.

Trochu světla do tohoto složitého vztahu vnáší článek analytika Davida Catrona nedávno publikovaný v *The American Spectator*. Zabývá se americkou politikou a rozebírá rozšířené přesvědčení, že dělníci a rolníci volí Trumpa, zatímco městští manažeři podporují Demokraty nebo neokonzervativní křídlo Republikánské strany. Výzkumy ale ukazují, že mezi Trumpovými voliči je překvapivě mnoho lidí s vysokými příjmy. Původní názor tedy musí být zpřesněn.

Catron dospívá k závěru, že trumpovské nacionalistické agendy sice opravdu podporuje bílá dělnická třída, ale mezi jejími příznivci najdete lidi ze všech společenských vrstev, kteří se ztotožňují nebo sympatizují s kulturou dělnické třídy. Spíš jim ani není osobně příliš blízká, ale racionálně usuzují, že bez aktivního zapojení dělnické třídy není možné zabránit úplnému rozpadu civilizace. A připojuje se i řada dalších skupin.

Vznešený globalistický neomarxismus se zase opírá o lidi ze sklobetonových centrál a filmových studií, ale podporují jej i normální pracující, kteří ke kulturní elitě z nejrozumnějších důvodů zhlízejí.

To vede k dalšímu zjištění. Když hovoříme o konfliktu mezi elitami a obyčejnými lidmi, musíme mít na paměti, že se to nikdy netýká úplně všech příslušníků dané skupiny. Existují i dělníci, kteří jsou sluníčkáři a euronadšenci. A osobně znám řadu lidí, kteří jsou celkem úspěšnými korporátními manažery, a přitom celý ten korporátní svět hluboce nenávidí a odmítají jeho kulturu a hodnoty.

Rozdíl je však ve statistice. Sluníčkových skladníků je málo a národoveckých skladníků hodně, zatímco většina topmanažerů je sluníčková. Podobně bychom mohli popsat vztah mezi městem a venkovem nebo mezi generacemi.

Je tedy naděje, že by třeba mezi vrcholovými manažery mohli převládnout obránci evropské civilizace? Obávám se, že nikoliv. Když člověk nesdílí korporátní hodnoty (a má i povahové rysy, které s tím souvisí), je v takovém prostředí znevýhodněn. Někteří tací tam dokážou jakž takž přežívat, ale nikdy nepřevládnou. Navíc mezi vyššími třídami funguje mnohem tvrdší nátlak na osvojení politicky korektních postojů.

Charles Murray se ve své skvělé analýze současné americké elity zabývá také volebními výsledky v superluxusních vilových čtvrtích. Samozřejmě zde vyhrává extrémní levice, ale i její odpůrci dostávají poměrně zajímavé počty hlasů. Přitom podle diskuzí, nápisů na domech a propagovaných názorů by se zdálo, že v celé čtvrti není ani jeden trumpovský volič.

Nicméně pořád platí, že mezi nižšími vrstvami je víc těch, jenž napodobují elity než naopak. Je to dáno jednak tím, že elity mají k dispozici propagandistické aparáty, zatímco druhá strana nikoliv. Ale i tím, že ztotožnit se s těmi nahoře je snadnější než s těmi, kteří jsou dole.

Poslušných lidí je vždycky více než rebelů.

PROČ METTERNICH PŘINESL ROZKVĚT EVROPY A MERKELOVÁ JEJÍ ZKÁZU

(první verze byla publikována v roce 2012

v internetovém magazínu FinMag)

Je tomu již více než 200 let, co skupina politiků (panovníků a vysokých úředníků) na vídeňském kongresu určila poměry, jaké budou v Evropě panovat další desítky let. Nabízí se paralela (a média už po ní sahají) se současnými nekonečnými jednáními o podobě Evropské unie a světa. V obou případech rozhodovaly úzké skupiny zástupců mocenské elity, v obou případech hrál významnou roli úřednický aparát v pozadí.

Je tu však podstatný rozdíl. Vídeňský kongres přinesl minimálně několika generacím Evropanů prosperitu a do té doby nevídaný vzestup životní úrovně. Nejvíc získaly nižší vrstvy. Existují různé názory, nakolik se situace chudých zlepšovala bezprostředně po roce 1815, nicméně není pochyb o tom, že nějakých 60 let po vídeňském kongresu byli obyčejní pracující v evropských zemích na tom lépe než kdykoliv v předchozích dějinách. Ať už měříme situaci kupní silou, nadějí dožití, dětskou úmrtností, přístupem k lékařské péči a vzdělání, nebo sociální mobí

litou, ve všech parametrech bylo dosaženo lepších výsledků, než o jakých snili utopičtí socialisté. Přibývalo i politických svobod.

Výsledkem dnešních jednání evropských mocných je tyranie a postupné uvržení dříve prosperujícího kontinentu do stagnace a bídy. Největší tíhu nesou nejchudší. Přibývá bezdomovců, příjmy domácností stagnují nebo se propadají a doba nezaměstnanosti se prodlužuje tak, že miliony lidí v jižních státech Evropy již ztratily schopnost pracovat. Část Evropy se dosud plně nevzpamatovala z minulé krize a již se pomalu blíží další, nerovnováhy se hromadí. Vlastně jen Německo žijící na úkor zbytku Evropy a státy s Německem bezprostředně spojené, si vedou hospodářsky slušně. Ačkoliv používáme stále účinnější technologie, je pro většinu Evropanů stále těžší udržet si životní úroveň. Očekávání, že „naše děti se budou mít lépe než my“, dříve samozřejmé v kapitalistickém i socialistickém světě, úplně zmizelo. Budoucnost není zdrojem nadějí, ale obav.

Nejhorší vládnutí v dějinách

Za postupným ničením evropského hospodářství následují další pohromy. Zhroucení právního systému, kdy v řadě oblastí fakticky převzaly moc nátlakové skupiny levicových extrémistů, pro které přestaly

platit zákony a kteří určují poměry v celé Evropské unii. Ztráta schopnosti zajistit občanům elementární bezpečnost. Postupná likvidace občanských svobod. Neschopnost čelit islamizaci, která místy dostává podobu otevřeného podvolení. Postupné předávání celých regionů islamistickým bandám. A nakonec i státem podporovaná likvidace původních evropských etnik - Němců, Britů, Švédů, Francouzů, Holanďanů i dalších.

Dosud nikdy v dějinách se nestalo, že by vládcové dokázali během tak krátké doby zcela zničit vlastní země i vlastní národy.

Angela Merkelová je symbolem takového katastrofálního vládnutí, ale stejně dobře bychom mohli jmenovat úplně jiné osoby. A ještě větší roli hrají „ne-osoby“ - šedé postavy bez přesvědčení a názorů, mechanicky opakující politicky korektní poučky.

Angela Merkelová přitom podle všeho není méně inteligentní, než byl kníže Metternich. Má k dispozici lepší poradce, výkonnější aparáty, matematické počítačové modely a manažerské rozhodovací techniky. Proč jsou tedy výsledky dnešních politiků tak katastrofální?

Čemu Metternich rozuměl: Když sedláci nezasejou, budou hladovět všichni

V dalším textu se pokusím obhájit sadu hypotéz o příčinách společensko-ekonomické krize, která postupně přerostla v krizi vládnutí. Můžete je číst jako doplnění k výkladu, který jsem podal v knize *Prolomení hradeb*.

Tyto hypotézy říkají, že rozdíly mezi knížetem Metternichem a kancléřkou Merkelovou, respektive elitami, které tito státníci zastupují, jsou kromě jiných tyto:

Hypotéza první. Političtí vůdci na začátku 19. století rozuměli tomu, že základní ekonomické statky produkují sedláci a řemeslníci (respektive první továrny). Rozuměli také tomu, že pokud zavedou opatření, která omezí rozvoj této části společnosti, nutným důsledkem bude nedostatek zdrojů pro všechny. Rozuměli tomu, že zvýšení daní, které by umožnilo vysokému úřednictvu udržet standard a zároveň zdecimovalo základní výrobce, by ze střednědobého i dlouhodobého hlediska nebylo řešením. Když sedláci nezasejou, budou hladovět i knížata.

Dnešní političtí vůdci jsou proti nim v dramatické nevýhodě.

Nikdo totiž vlastně neví, kde vznikají skutečné hodnoty. Je to výroba? Je to věda a výzkum? Je to prodej a marketing? Jsou to konzultace? Jsou to právní služby? Jsou to finanční spekulace, které vedou k optimální alokaci kapitálu? Jsou to státní regulace? Vytváří hodnoty neziskový sektor? Finanční výkazy už dávno neukazují o skutečném světě téměř nic. Společnost je navíc doslova zaplavena ideologiemi, které tvrdí, že právě ta či ona činnost je životně důležitá, a musí být tudíž preferována. Za této situace je velice snadné přijmout regulační opatření, které zastaví životně důležitou produkci zdrojů, a vůbec si toho nevšimnout.

Zakrývat přerozdělování je drahé

Hypotéza druhá. Vládnoucí třída začátku 19. století si mohla zcela legitimně přisvojit část výsledků práce ostatních tříd. Dnešní přerozdělování může být legitimizováno pouze jako akce přinášející všeobecný prospěch (nebo odvracející všeobecnou pohromu). Proto musí probíhat maskovací akce, během nichž je zlikvidováno několikanásobně víc zdrojů, než kolik je přerozděleno. Pochopitelným zájmem třídy, která si tímto způsobem zdroje přisvojuje, je vytvořit zmatek ohledně toho, kde vlastně vznikají hodnoty - a o tom byla řeč u hypotézy číslo jedna.

Proč bohatí podporují stagnaci

Hypotéza třetí. Vládnoucí třída začátku 19. století mohla podporovat rozvoj zemědělství a průmyslu, aniž tím byla sama ohrožena. I kdyby se sedlákovi dařilo sebevíc, mohly by jeho děti jen velmi obtížně konkurovat dětem knížete blízkého císaři. Dnešní vládnoucí třída je ve schizofrenní situaci - na jedné straně potřebuje, aby se vrstvám obyčejných pracujících a podnikajících dařilo (potřebuje zdroje, které takto vznikají), na druhé straně však každý úspěch těch dole znamená příchod nového konkurenta. Pokud se bude obyčejným pracujícím dařit, pokud budou zakládat vlastní firmy, pokud budou úspěšné rodinné farmy, pak poroste i jejich sebevědomí a dříve či později se začnou ptát, k čemu potřebují celou tu vrstvu navoněných městských hipsterů. Ideálním poddaným je naopak takový, kterému se nedaří příliš, je závislý na pomoci shora, a její odnětí či omezení by znamenalo pád do nesnesitelné bídy.

Spolu s celkovou nepřehledností situace, jak jsem ji popsal v předcházejících bodech, a iluzí neomezené hojnosti (v tom smyslu, že vždy bude dost zdrojů pro financování života elit), to vede k tomu, že vládnoucí třída dává přednost opatřením, která omezují vytváření zdrojů.

K tomu, aby hypotézy byly úplné, musíme ještě určit hranici mezi nižšími třídami, které produkují zdroje, a vyšší třídou, která si je присvojuje. To je popisné rozdělení, které nemá naznačit, že vyšší třída není užitečná. Bez génia knížete Metternicha a bez byrokratických aparátů 19. století by Evropané nedostali šanci klidně žít, pracovat, podnikat a vychovávat své děti.

Kdo tedy vlastně vládne?

O mocenských elitách se v posledních letech hovoří více než dost. Množné číslo naznačuje, že se jedná o několik různých sociálních skupin, mezi nimiž funguje spojenectví.

Při posuzování situace si musíme uvědomit, že sociální struktura společnosti se mění. Jestliže v tomto článku hovoříme o šlechtě a poddaných, vystihuje to skutečnost jen do určité míry. Dnešní politik či vrcholový manažer se v mnohém podobá šlechtici ze starých dob, tím šlechticem však není. A dnešní chudý pracující se v mnohém podobá rolníkovi ze starých dob, není však tím rolníkem.

Vztahy mezi sociálními třídami se mění i tehdy, kdy se jedná o stejné osoby nebo jejich potomky. Z mnohých starých šlechtických rodů se v 19. století staly továrnícké rodiny, z potomků vesničanů zase

dělníci v jejich továrnách. Přesto vztah továrníka a dělníka nebyl stejný jako vztah hradního pána a nevolníka (i když mohl mít řadu podobných rysů). Totéž platí také třeba o přeměně komunistického funkcionáře v manažera (nebo předtím ředitele soukromé firmy v národního správce).

Pro účely našeho zkoumání ale není rozhodující, z jakých rodin dnešní mocní pocházejí. Mnohem víc nás zajímá, jakým způsobem udržují svoji moc nad ostatními, jaké charakterové rysy jsou pro ně typické, jaké jsou jejich zájmy a jaké jednání od nich můžeme očekávat. V tomto smyslu musíme konstatovat, že sociální struktura prošla od průmyslové revoluce radikálními změnami.

Od továrníků k intelektuálům

Od poloviny 19. století do poloviny 20. století byl vývoj evropských společností určován primárně dlouhodobým konfliktem mezi zaměstnanci a zaměstnavateli, v marxistickém názvosloví mezi dělnictvem a buržoazií.

Po druhé světové válce se začala o podíl na moci hlásit manažerská třída, přibývalo profesionálních intelektuálů. A naopak role vlastníků firem klesala s tím, jak přibývalo státních zaměstnanců a zároveň v ekonomice postupně začala dominovat korporace.

Analýza Petera L. Bergera vystihující poměry 70. a 80. let hovoří o dvou třídách nikoliv ve smyslu nahoře a dole, ale vedle sebe.

Na jedné straně lidé spojení s výrobou, prodejem a službami v běžném smyslu (tzv. stará třída), na druhé straně úředníci, intelektuálové, vědci, novináři, návrháři, reklamní experti a politici - tedy ti, kdo nevyrábí žádný konkrétní produkt, ale přesto jsou nějak významní.

Každá z těchto tříd byla podle Bergera vnitřně rozdělena - od přidavače na stavbě až technickému řediteli nebo od učitele na vesnické základní škole k řediteli celostátní televizní stanice. Nelze tedy tvrdit, že jedni jsou bohatí a druzí chudí, nicméně ve „staré třídě“ spojené s výrobou najdeme i vyložené chudé lidi, na rozdíl o intelektuálské nové třídy.

Podstatnější však je, že každá z těchto skupin měla trochu jiné zájmy a jiný pohled na svět. Lidé z výrobní sféry většinou volili pravici a chtěli nízké daně, zatímco lidé z intelektuální sféry preferovali aktivní stát, výhody pro menšiny a volili moderní (neo- marxistickou) levici.

Aristokracie znovu na scéně

Nicméně s postupem času se ukazovalo, že obě skupiny nejsou stejně silné. Manažersko-intelektuál-

ská strana získávala dominanci, měnily se západní společnosti, a na začátku 21. století vypadá třídní struktura zase jinak.

Společnosti dominuje nová vyšší třída (v knize *Prolomení hradeb* ji nazývám novou aristokracií), kterou tvoří přibližně 3% obyvatel. Jedná se o lidi, kteří:

- mohou rozhodovat o velkých finančních částkách (většinou jako vrcholoví manažeři),
- mohou ovlivňovat politické dění (šéfové stran, ministři, významní soudci atd.),
- dokážou ovlivňovat veřejnost (profesionálové z velkých médií).

Do nové nižší třídy spadají všichni ostatní, kteří ještě nespadli mezi chudinu sestávající se z bezdomovců, dlouhodobě nezaměstnaných a lidí zcela závislých na sociálních dávkách.

Zmizela střední třída a radikálně se také zmenšil vliv velkých vlastníků. Rozhodující moc drží spíše vysocí manažeři.

Probíhá také postupný přesun majetků od bývalých mocných rodin k jejich manažerům. Ostatně, manažeři také zaplňují většinu míst na žebříčcích nejbohatších lidí světa.

Příchod bezrůstové společnosti

Třídní model, který jsme zde popsali, je hrubě zjednodušující. Existuje řada specifických skupin, které je obtížné zařadit, a hranice mezi třídami jsou značně neostré. Pro celkové pochopení situace by toto vymezení mělo být dostatečné.

Důsledkem toho, co jsme dosud popsali, je příchod bezrůstové společnosti, o které někteří sní už desítky let. (Zpráva Římského klubu byla publikována v roce 1972. V češtině existuje pozdější kniha Dennise Meadowse *Překročení mezí.*) Tedy přesněji, sní o ní někteří radikálněji zaměření příslušníci vládnoucí třídy. Skutečná bezrůstová společnost se však jejich ideálu podobá stejně málo, jako se reálný socialismus sovětského typu podobal snům utopických socialistů. Obnáší dramatický propad životní úrovně nejchudších vrstev, sociální bouře, růst napětí a úpadek ve všech oblastech, omezování občanských svobod a ztrátu obranyschopnosti proti agresivnímu zvenčí.

Na jiném místě v této knize připomínám, že ekonomický růst nemusí přinášet prospěch nižším vrstvám. Ale současná podoba společnosti s velmi nízkým ekonomickým růstem je pro nižší vrstvy katastrofou.

Třídní konflikt opět tématem

V dosavadní části textu jsme se pokusili formulovat hypotézu, podle níž se podařilo - nezamýšlené - vybudovat bezrůstovou společnost, jejíž reálná podoba se od představ ekologů a humanistů liší podobně, jako se komunismus sovětského typu lišil od vizí utopických socialistů. Formulovali jsme také tři teze, které vysvětlují, jak a proč bezrůstová společnost vznikla a proč politické rozhodování získalo podobu, která musí nutně vést k zastavení hospodářského rozvoje.

- Ztratilo se porozumění tomu, jak jsou vytvářeny hodnoty. Proto se může velmi snadno stát, že politické rozhodnutí zlikviduje - aniž by si toho kdokoli všiml - klíčové zdroje nebo kapacity, na kterých je celá společnost závislá.
- Protože vládnoucí třída ztratila možnost otevřeně si přisvojovat část výsledků práce nižších tříd, je nucena provádět zakrývací akce, během nichž je likvidováno mnohem více zdrojů, než kolik se přerozdělí.
- Vládnoucí třída nemůže své postavení ubránit jinak než prováděním akcí, které způsobují ekonomickou stagnaci.

Konstatovali jsme také, že základní třídní rozdělení již nevede mezi podnikateli a zaměstnanci, ale mezi úzkou mocenskou elitou a zbytkem společnosti. Je však zapotřebí také doplnit, že elitu podporuje i část příslušníků nižších tříd - částečně proto, že doufají, že tak zlepší vlastní postavení a částečně proto, že podléhají propagandě (což se nemusí navzájem vylučovat).

Princ a chud'as 2019

„Připomene-li někdo v naší době třídní rozdělení a třídní konflikt, riskuje, že bude považován za omylem přeživší fosilii z doby raného marxismu,“ napsal jsem v první verzi této eseje v roce 2012. Od té doby se situace radikálně změnila.

Mluvit o třídním konfliktu je normální, americká dělnická třída se svými spojenci porazila zámožnou elitu v prezidentských volbách a podobnou zkušenosti udělal snad každý evropský stát.

Přesto ve veřejné debatě stále existuje představa, že v demokratických společnostech přicházejí všichni lidé na svět se stejnými šancemi a že to ostatní jsou jen poruchy (diskriminace, nečestná protekce apod.). Ostatně, už samotný koncept diskriminace vychází z předpokladu (nepravdivého), že všem lidem mohou být poskytnuty stejné šance.

Možná, že ve chvíli, kdy čtete tento text, pronikají někde na jachtě v Karibiku spermie vysokého evropského úředníka do těla manažerky globální technologické firmy. A možná, že ve stejné době pronikají v částečně vybydleném venkovském domku v českém pohraničí spermie místního traktoristy do těla kadeřnice ze stejné vesnice. Za několik hodin budou výsledky těchto splnutí sestávat jen z několika buněk, ale bude téměř nezvratně rozhodnuto, kdo bude princem a kdo chudřasem. Za devět měsíců se na různých místech narodí dva chlapci s rozdílným genetickým obdarováním. Princ by měl v dospělosti IQ asi o 30 bodů vyšší, pokud by se oběma dětem dostalo stejného zacházení, což rozhodně není náš případ. Princ bude vyrůstat v podnětějším prostředí, rodiče se mu budou víc věnovat, naučí se dřív mluvit, brzy začne chodit do kroužků, kde se bude učit věcem, na které chudřas možná nenarazí ani v dospělosti... Až vyrostou, každý si najde nevěstu ze své společenské vrstvy a každý z nich povede zcela jiný život. Princ bude nejen bohatší, ale také chytřejší, zdravější, fyzicky silnější a bude žít déle. Chudřas bude naopak maskulinnější a bude žít svobodněji. Případná záměna prince za chudřase by byla odhalena po několika minutách.

Základní problém: Mýtus o rovnosti šancí

Bylo by pošetilé se nad něčím takovým rozčilovat.

Všechny známé společnosti měly třídní povahu. Hloupé jsou spíš pokusy rozdíly ignorovat.

Třídní struktura západních společností ovšem není záležitostí, která by přišla až se společnou evropskou měnou, nebo dokonce s Merkelovou a Sarkozyem. Je tedy na místě otázka, proč bezrůstová společnost nastupuje právě nyní. Možnou odpověď dává článek, který publikoval již zmíněný Charles Murray v roce 2008. Článek publikoval krátce po zvolení Baracka Obamy americkým prezidentem a zamýšlí se v něm nad tím, proč se demokratická strana v USA radikalizovala natolik, že se prezidentským kandidátem a posléze prezidentem stal muž, jehož postoje by byly o generaci dříve pokládány za extrémní i v rámci neomarxistické levice. Murray dává stranou peníze George Sorose, které fakticky převálcovaly demokratické primárky (bez Sorosových prostředků by se prezidentem po Bushovi stala Clintonová) a hledá hlubší vysvětlení. V něm odkazuje právě na třídní strukturu, respektive na snížení propustnosti hranic mezi třídami.

Ještě v 80. letech byla mezi politiky, advokáty, poradci, bankéři, novináři a dalšími příslušníky elit řada

těch, kteří sami pocházeli z nízkopříjmových rodin. Měli s chudšími lidmi kontakty, cítili s nimi určitou solidaritu a dokázali si dokonce představit, že by taková mohla být i budoucnost jejich dětí. Když se syn vládního úředníka stal řemeslníkem, nebylo to pokládáno za katastrofu. V roce 2008 je takových lidí výrazně méně. Ubývá kontaktů mezi třídami, chybí základní lidská účast.

Kníže prostě nedokáže uvěřit, že by sedlák mohl prožívat bolest stejně intenzivně jako on. Stačí připomenout předkrizové výroky Baracka Obamy o tom, že americká životní úroveň by měla klesnout.

To nebyly výroky člověka, který zažil, jak jeho přítel přišel o práci a rozpadla se mu rodina.

O 10 let později je rozdíl mezi společenskými třídami ještě mnohem markantnější. Rostou rozdíly v příjmech i rozdíly v pohledu na svět.

V českém prostředí se v posledních letech zvyšují příjmy těch, kteří se živí rukama. Ale pozor! Rostou na úkor lidí z nižší úrovně managementu (přesněji řečeno, rozdíly se snižují). Vrcholoví manažeři bohatnou stále rychleji, zvyšují se odměny na ministerstvech a v neziskovkách.

Přerozdělování od chudých k bohatým: skryté, ale masivní

Příslušníci vyšší třídy spojené se státní správou a korporacemi by měli nadprůměrný podíl na moci a na zdrojích i za zcela férových podmínek. O férových podmínkách se ale hovořit nedá. Podívejme se na některé mechanismy, kterými současné státy přesouvají prostředky od nižších tříd k vyšším.

Největším přerozdělovacím mechanismem je důchodový systém, na který ve většině vyspělých zemí připadá řádově deset procent národního produktu. Různí lidé investují do výchovy dětí různě významné prostředky. Takto vychované děti pak platí daně a část těchto daní se použije na důchody. Při rozdělení se ovšem nebere žádný ohled na to, kolik kdo vložil do výchovy dětí. A protože chudší lidé mívají víc dětí než bohatí, funguje důchodový systém jako gigantický penězovod od chudých k bohatým. V České republice jej ještě posílilo rozhodnutí nejvyššího soudu, podle kterého je povinností státu zajistit, aby ti, kdo měli vyšší platy, měli také vyšší důchody. Rozhodovalo třináct státních zaměstnanců s výrazně nadprůměrnými příjmy a rozsudek tomu odpovídal. Kdyby místo nich rozhodovalo třináct soukromých zemědělců, kteří vychovali celkem padesát dětí, rozhod

nutí by bylo opačné. Důchodový systém je zároveň skvělým příkladem toho, jak může přerozdělování zůstat většině obyvatel zcela skryto.

Protože se demografický trend v České republice v posledních letech obrací a vysokopříjmové rodiny zvyšují počty dětí, můžeme předpokládat i budoucí změnu důchodového systému ve prospěch těch, kdo vychovali více dětí. Nastavení bude vždy ve prospěch bohatých.

Celospolečenský prospěch? Jak pro koho

Pojďme dál. Státní vysoké školy. Oficiální zdůvodnění, proč mají daňoví poplatníci investovat do vysokého školství, říká, že je to prospěšné pro děti z chudých rodin. Byla by to pravda, kdyby jich na státních vysokých školách studoval významnější počet. Jenže jak může chudšas konkurovat u přijímacích zkoušek princovi? Syn řemeslníka tedy neuspěje, nastoupí do zaměstnání a získává pochybné privilegium financovat ze svých daní studia svého budoucího šéfa. Pokud nakonec vysokoškolského vzdělání přece jen dosáhne, bude to při zaměstnání a na soukromé vysoké škole.

Pak tu máme celé sady ekologických programů, trvale udržitelného života, globálního oteplování

a všeho, co s tím souvisí. Základní vzorec je opět stejný. Zakázky pro poradenské firmy, v úřadech a neziskovkách nová pracovní místa vytvářená pro příslušníky vyšších tříd. Pro dělnickou třídu celý ten humbuk znamená pouze rušení pracovních míst a zdražování každodenních životních potřeb. A že jde ve skutečnosti o záchranu planety? O současné vlně evropských opatření za záchranu klimatu netvrdí ani její největší příznivci, že může matce Zemi významně pomoci. Zbyl už jen cynismus a státem organizované přerozdělování.

Mimochodem, celý ten zdravý životní styl je trochu vypečený. Některé věci jsou označovány za nezdravé a jsou na ně uvalovány speciální daně a omezení. Třeba cigarety a špekáčky. Jiné jsou označovány za zdravé a prospěšné a dostává se jim státních dotací. Třeba jachty a golf. Je to opravdu jen náhoda, že toto rozdělení tak přesně kopíruje zvyky různých společenských tříd? A jestli je škodlivost některých věcí tak zřejmá, proč musí vlády vydávat stovky milionů korun na osvětové kampaně, aby o tom přesvědčily své obyvatele?

Můžeme pokročit k programům „vyrovnání šancí“ a státem financovaného slučování mateřství a kariéry. Jak nedávno přesvědčivě ukázal pan profe

sor Možný, jsou tyto programy psány na míru ženám s vysokými příjmy (tedy těm ženám, jejichž manželé mají stejné nebo ještě vyšší příjmy).

Lidem ze středních a nižších tříd přinášejí jen další nevýhody (ženám i mužům).

Skutečnou diskriminací se nikdo nezabývá

Seznam by mohl takto dlouho pokračovat. Je typické, že neexistují studie, které by dopady podobných opatření *vyčíslovaly*.

Máme řadu prací, které zjišťují rozdíly podle pohlaví nebo etnické příslušnosti. Ale nikdo nezkoumá dopady různých programů na dělníky, řemeslníky, prodavačky, řidiče kamionů.

Proč také, když studie realizují a financují výhradně lidé z vyšších tříd?

Toto masivní přerozdělování od chudších k bohatším bývá zmírňováno různými přídávky na děti a dalšími sociálními platbami. I když je účinnost takových opatření problematická (mnozí věří, že nižší třídy potřebují spíše dobrá pracovní místa, vzdělání otevřené pro pracovitě lidi s nižším IQ a reálnou možnost zakládat firmy), do určité míry kompenzují výše zmíněné penězovody.

Takže jak vlády reagovaly na minulou ekonomickou krizi? Penězovody k bohatým zůstaly nedotčeny, ale rušily se kompenzační programy. Česká vláda v tom vynikala obzvláštní arogancí.

V rámci daňové reformy byly selektivně zdražovány položky typu základních potravin a ministerstvo financí naopak provádělo kejkle na hranici zákona, aby osvobodilo od zdanění ty, kteří si mohli kupovat státní dluhopisy.

A nejde jen o spotřebu. Člověk nemusí provádět složitou analýzu, aby si všiml, že zvýšení DPH bude mít jiný dopad na vesnického hospodského než na poradenskou firmu, která radí ministerstvu školství, jak organizovat státní maturity. Někde možná není arogance moci tak okatá, ale podobný trend najdete v celé Evropě. I Obamův „stimulační balíček“ byl cíleně konstruován tak, aby se peníze nedostaly k chudým lidem. (Oficiální zdůvodnění tehdy hovořilo o rovnosti šancí. Dělnická místa totiž obsazují převážně muži, zatímco na místa v úřadech nastupuje více žen.)

Následovalo EET, opět selektivně zaměřené proti drobným řemeslníkům, a stovky nových buzerací. Inkluze zničila primárně školy, kam svoje děti posílali chudší lidé.

V poslední době je tendence připisovat všechny tyto věci za vinu Andreji Babišovi. Ale nemylme se. Probíhaly naplno před jeho příchodem a budou pokračovat i po jeho odchodu.

Facka Sobotkovi a sedláci u Chlumce

Tím se dostáváme k vysvětlení, proč pravicové strany všude na světě získávají čím dál více „populistický“ nádech. Tradiční politika nízkých daní, malého státu a respektování autonomie přirozených společenství totiž působí ve prospěch pracujících tříd. Dělník nebo řemeslník nemusí mít vysokou školu, aby viděl, že na programech trvale udržitelného života, evropské standardizace, prosazování žen do managementů či multikulturalismu nevydělá on, jeho manželka ani jejich děti. Odcizení je vzájemné.

Tradiční socialistické strany byly nahrazeny moderní levicí, která zcela rezignovala na starý soucit s chudými a jejíž oporou jsou relativně blahobytné vrstvy napojené na státní rozpočet.

Spor o islamizaci a masovou migraci je tak jen logickým dovršením dlouhodobého konfliktu.

Dřívější pravice se tedy buď začíná obracet k nižším třídám nebo opouští svůj původní program a v tichosti si osvojuje neomarxismus (tomu se podrobněji

věnuji v kapitole Jak pravice zavrhlá myšlenku lidské svobody).

Je vlastně logické, že reakce vzdělaných tříd na pokusy o zakládání skutečných stran je až neuvěřitelně hysterická. Jako by politické organizování nižších tříd, se svou vulgaritou, nekultivovaností a nešikovností, vyvolávalo mezi vzdělanými lidmi s vyšším příjmem mnohem větší obavy než radikální islám nebo merkelovský fašismus. To je dalším potvrzením toho, že ve skutečnosti jde o nepojmenovaný třídní konflikt.

Zdi mezi třídami

Snad se nám podařilo ukázat, že společnost, ve které žijeme, je navzdory všeobecnému přesvědčení hluboce třídní. Lidé se rodí s rozdílnými šancemi a třídní rozdíly předurčují, jak dopadneme v nejrůznějších situacích. Některým lidem se podaří vyšplhat ve třídní struktuře o jednu či dvě příčky (nebo - častěji - to umožnit svým dětem), ale výrazné vzestupy či pády jsou vzácné.

Synové traktoristů se nestávají evropskými komisaři ani konzultanty Deloitte.

Připomněli jsme také, že všechny moderní státy provádějí masivní přerozdělování prostředků od chudších k bohatším.

Zájmem nižších tříd je otevírat kanály, které umožní jejich dětem pohyb nahoru. Nejběžnějším takovým kanálem v posledním století bylo zakládání firem. I drobný řemeslník se může s trochou štěstí dostat do situace, kdy začne sám zaměstnávat lidi a může svým dětem dopřát vzdělání srovnatelné se vzděláním dostupným dětem z vyšších tříd. Logickým zájmem vyšších tříd je naopak tyto mobilitní kanály uzavírat.

Z hlediska vyšších tříd by ideální svět vypadal tak, že veškeré hodnoty budou vytvářeny státní správou, státními podniky a korporacemi (a ekosférou advokátních kanceláří, uměleckých studií, neziskových organizací a dalších subjektů navázaných na státní rozpočet). Nižší třídy se svou omezeností, nedostatkem pochopení pro vznešené ideály a se svými živnostmi a malými podniky budou odsunuty kamsi na okraj.

Jenže to už by se nejednalo o třídní společnost. Ve skutečných třídních společnostech (včetně té naší) se třídy navzájem doplňují a navzájem potřebují. Navíc schopnost dnešních vládnoucích elit vytvářet nějaké reálné výrobky je stejně slabá, jako byla schopnost knížete Metternicha pěstovat obilí, péct chleba nebo šít oděvy. Úřady se o něco podobného většinou ani nepokoušejí. Jak je to s produktivitou

státních podniků, to nám dobře ukazují České dráhy či České aerolinie. Některé státní podniky (například ČEZ) sice vykazují zisky, ale jen díky státem vytvořenému monopolu na životně důležitý produkt. Banky mohou být čilé, dělat užitečnou práci, ale z principu jen vytvářejí podmínky pro práci ostatních. Samy nic neprodukují. Situace ostatních korporací je složitější. Působí dojem extrémně byrokratických a extrémně marnotratných organizací, produktivita je zjevně velmi nízká, přesto vykazují vysoké zisky. Je však velkou otázkou, kolik korporací by bylo schopno pokračovat, kdyby zmizely státní zakázky a státní regulace.

Cena za prosperitu: zbohatlíci bez úrovně

Ve skutečnosti je tomu tak, že aby mohla vládnoucí elita fungovat, potřebuje, aby obstojně fungoval také výrobní sektor. A potřebuje, aby fungoval ve stejných zemích, kde tyto elity působí. Představa společnosti, kterou budou tvořit evropští úředníci a intelektuálové s čínskými dělníky, do níž však nebudou patřit evropští zemědělci, řemeslníci, dělníci a podnikatelé, je z mnoha důvodů zcela nerealistická.

Tím se dostáváme k onomu nešťastnému dilematu vládnoucí elity. Podporovat růst a rozvoj sek

toru skutečných výrobců znamená podporovat růst soupeřů v zápase o moc a peníze. Budou-li zakládány nové podniky a vznikat nová pracovní místa - pak se objeví také noví úspěšní lidé, kteří budou stejně ambiciózní jako manažeři korporací nebo státní správy. Budou chtít své děti posílat do stejných škol, budou pro ně chtít stejné šance, možná dokonce začnou přibývat třídně smíšená manželství. A kvůli mýtu o rovnosti příležitostí nebude možné jejich nároky odmítat. Pozice těch nahoře bude ohrožena.

Nejde tedy jen o to, že by se občas nějaký snaživce vyšplhal z nižší třídy to vyšší. To by se dalo snášet a je to dokonce užitečné pro vytváření iluze o rovnosti šancí.

Skutečná hrozba spočívá však v tom, že kdyby se prolínání světů stalo masivním, fortelní řemeslníci a dělníci odhalí svět powerpointových prezentací jako docela obyčejný podvod.

Proto představují pro vládnoucí vrstvu větší riziko než bojovníci Islámského státu.

Ostatně, i v běžném slovníku existuje výraz pro toho, kdo se dostal nahoru, a přitom tam nepatří. Zbohatlík. Je to Člověk, který neovládá jazyk a kulturní kódy vládnoucí elity. Mohli jsme to vidět začátkem 90. let, kdy se sociální skupiny na chvíli promíchaly

a kdy lakýrník nebo obchodník s toaletním papírem mohl založit firmu, a když měl úspěch, postavil si vilu za stejné peníze jako filmový režisér. Ale bez vkusu a vytríbenosti filmového režiséra. Chceme takový svět? Filmoví režiséři ho zcela jistě nechtějí.

Horší než spiknutí nebo cynismus

Vyšší třídy mohou jít druhou cestou. Zabránit těm dole, aby bohatli a byli stále úspěšnější. „Pak vyšší třídy ubrání svoji pozici, ale zároveň zastaví ekonomický růst,“ napsal jsem v roce 2012 v první verzi této eseje. Ostatně, všimli jste si, jak v posledních 20 letech vzdělané třídy v podstatě bezmyšlenkovitě podporují jakékoliv regulace? Pro jakoukoliv pitomost, kterou si vymyslíte, okamžitě získáte podporu většiny herců, novinářů, vysokoškolských učitelů, státních zaměstnanců, bankéřů a šéfů poradenských firem, pokud bude znamenat obtíže a další náklady pro produktivní sektor. Dnes však musím přiznat, že jsem schopnosti elit podcenil.

Elity skutečně dokázaly vytvořit uspořádání, kde korporátní zisky rostou a chudí jsou drženi v chudobě.

Současná podoba evropského sjednocování tento pokus o likvidaci výrobních tříd dramaticky urychlila. Zatímco na úrovni jednotlivých národů bylo

zapotřebí o regulacích smlouvat, na evropské úrovni nemají nižší třídy žádný podíl na rozhodování. Dokonce i možnost diskutovat o různých opatřeních je omezena na různé skupiny státních zaměstnanců a státem placených organizací, případně bank a nadnárodních korporací.

Od třídního zájmu k ideovému fanatismu

Není řečeno, že by se jednalo o promyšlené spiknutí, jak zabránit růstu. Ve skutečnosti je situace mnohem horší. Spiknutí může být odhaleno a zmařeno, ale přirozenou tendenci lidí z určité společenské vrstvy zastávat určité názory není možné odstranit. Bylo by také hloupé tvrdit, že příslušníci vládnoucí elity vědomě a cynicky udržují produktivní třídy v bídě. Spíše jde o to, že bylo vytvořeno názorové ovzduší, které klade rovnítko mezi regulacemi, zaměřenými proti nižším třídám, a spravedlností, zájmy lidstva, záchranou planety, ochranou slabších a dalšími vznešenými ideály. Byly také vytvořeny mechanismy, které dokážou poměrně efektivně potlačit názorový disent a vštípit politicky korektní postoje už dětem v mateřské školce. Pohádka o tučňákovi Happy Feet je nástrojem třídního boje ve stejné míře, jako jím kdysi byly pohádky o Trautenberkovi.

Tato kulturní atmosféra ale brání vidět realitu i těm, kdo ji vytvořili. Tím se dostáváme k dalšímu koření současného průšvihů. Když kníže Metternich viděl, že je na sedláky příliš přísný a že takhle by nebylo možné uživit národ, tak jim ulevil. Ale jakmile vznikne pocit, že nejde o finanční zájem, nýbrž o spravedlnost a záchranu planety, není kompromis možný. A začne se hroutit nejprve hospodářství, potom společnost jako celek. Migrační katastrofa je jen dovršením.

Marx naruby

Je to vlastně vývoj opačný tomu, jaký předpokládal Karel Marx. Kapitalistické společnosti se skutečně dostávají do dlouhodobé krize, kterou není možné v rámci těchto společností vyřešit. Příčinou ovšem není neomezené panství buržoazie. Podnikatelé se naopak dostali mezi utlačované. A socialisticky revolučním elementem není dělnictvo, nýbrž intelektuálové a státní i korporátní byrokracie.

Nabízí se otázka, jaké jsou perspektivy dalšího vývoje. A právě v tomto bodě se ukazuje jako velmi užitečné srovnat dnešní pohled s dobou před sedmi lety. Přitom sedm let by v životě společnosti nemělo hrát významnou úlohu. Jenže dnešní vývoj je rychlý až překotný.

V roce 2012 se zdálo, že revoluce nižších tříd vůči mocenské elitě je zcela nemožná. Moc elity ale koroduje neuvěřitelnou rychlostí. Americkým prezidentem se stal Trump. Itálii vládne Salvini. Českým prezidentem je Miloš Zeman. V Německu se nepodařilo zadupat do země AfD. Ve Francii sice Macron odrazil Le Pěnovou, ale jeho vlastní panování se vzápětí zhroutilo. Orbánova pozice působí jako neotřesitelná. A mohli bychom pokračovat.

V roce 2012 to také vypadalo, že nevíme, co by vlastně mělo být výsledkem té případné revoluce. „Beztrždní společnost nikdy nikdo neviděl a nemáme žádnou představu, zda by mohla fungovat,“ napsal jsem tehdy. Jenže nejde o beztrždní společnost. Smysluplným ideálem se ukázal svrchovaný národní stát, který bude svrchovaný i ekonomicky.

Další změnu přinesla rychlá a násilná islamizace Evropy. Je jasné, že současný stav nemůže pokračovat. Západní svět se buď podrobí domněle vyšší civilizaci a přijme požadavky islámu, nebo dojde k revoluční změně společenské struktury. Podobu té budoucí společnosti neznáme, je ale jisté, že i v ní budou bohatí a chudí, mocní a bezmocní. Je také jisté, že mezi vrstvami bude panovat určitá nevraživost. Je však možné, že tato nevraživost bude zmírňována společným národním cítěním, a je také možné, že mezi tří

dami může fungovat nepsaná smlouva. Ti dole budou pracovat na ty nahoře, a ti nahoře na oplátku zajistí stabilitu, bezpečnost a takové poměry, že se ani těm dole nebude dařit špatně. To ^{nen}^ ^{ut}o^{pie}, taková období už Evropa zažila.

PYRAMIDA POTŘEB NÁRODA A STÁTU

(první verze byla publikována 14. května 2017)

S tím, jak se vyprazdňují programy politických stran, přibývá i diskuzí o tom, co vůbec má být předmětem takového programu a politické soutěže. Jsme svědky snahy vytlačit některá témata z politické diskuze - např. otázka ochrany hranic republiky, multikulturních programů na školách, neziskových organizací, podpory menšin, imigrační politiky. V posledních dvou letech k tomu přibyla i otázka slučitelnosti nebo neslučitelnosti islámu s právním a kulturním prostředím evropských zemí. Pochopitelně se jedná přesně o ty záležitosti, o kterých elity vědí, že proti nim stojí masivní lidový konsensus.

Zásadní témata jsou tedy nahrazována technickými aspekty správy státu. Strany tedy slibují například „silnice místo tankodromů“. Jak k tomu nedávno správně poznamenal Ladislav Jakl, dávalo by to smysl pouze v případě, že by kandidovala také jiná strana prosazující tankodromy místo silnic, a volič by si mohl vybrat. Jenže v mnoha případech jsou už i taková technická opatření nahrazována slovními i hříčkami navazujícími na jména kandidátů. Má o váš kraj pečovat obr (hlavní argument pro volbu Jiřího

Oberfalzera) nebo ho chcete přikrýt peřinou (hlavní argument pro volbu Jiřího Peřiny)?

Otázkou ovšem zůstává, CO má být předmětem správného politického programu. Určitý návod by nám mohl dát model, jehož základ vytvořil texaský historik Rodney Stark, když hledal, co odlišuje úspěšné říše a civilizace od těch ostatních. Jak je vidět z následujícího schématu, lze požadavky na vládní aktivity rozdělit do několika úrovní, přičemž platí, že není možné budovat úroveň vyšší, dokud není uspokojivě pokryta ta základnější. Platí ovšem, že každá vyšší úroveň - poté, co se rozvine - významně vylepšuje fungování úrovní nižších. Stárkův model jsem poněkud zjednodušil.

Mnoho čtenářů bude nejspíš zpochybňovat Stárkovo seřazení priorit s tím, že každý čtenář nabídne jiný názor. Spokojme se v tuto chvíli s konstatováním, že Stárková pyramida není libovolná, ale vychází z jeho metody, která spočívá v matematizovaném přístupu ke studiu dějin.

1. Válečnictví. Uhájít stát proti každé reálně myslitelné hrozbě zvenčí je naprosto základní potřeba, bez jejíhož zajištění nemá smysl budovat vůbec nic.

Dílny, továrny i nemocnice jsou k ničemu, pokud může kdykoliv přijít nepřítel a obsadit je. Péče o soudní systém je zbytečná, hrozí-li, že v zásadě jakákoliv organizovaná skupina může přinést své zákony a svůj systém vymáhání. To dnes vidí např. Britové, Němci a Švédové.

Válečnictví zahrnuje speciální technologie, schopnost cvičit lidi, motivovat je, organizovat různé typy jednotek apod. V naší době je zapotřebí zahrnout i takové oblasti jako financování politických projektů a neziskovek ze zahraničí a schopnost budovat spoje-nectví, resp. vynucovat plnění závazků. Do válečnic-kého stroje tak může patřit i třeba vlivová agentura ve Washingtonu. Asi ideální ukázkou perfektního pokrytí této základní úrovně fungování státu je dnešní Izrael - od technologické převahy po udržování obyvatelstva v bdělosti až po lobby v USA.

Dějiny ukazují, že vybudování dostatečné válečné síly příliš nesouvisí s velikostí státu. Útoky na celé civilizace jsou častěji odráženy momentálními aliancemi než velkými byrokratickými říšemi, které mají spíš tendenci kolabovat. Navíc se zdá, že místní obyvatelé odhodlaní bránit své domovy jsou mnohem

úspěšnějšími válečníky než lidé z jiné části impéria, pro které se konflikty na „vlastním“ území příliš neliší od imperiálních výprav. A platí, že i poměrně malý stát může vyvinout takovou sílu, která zajistí, že útočník zaplatí výrazně vyšší cenu, než by byla hodnota dobytých zdrojů.

2. Politický systém, tedy vládnutí a soudnictví.

Poté, co je stát zajištěn před útokem zvenčí, je zapotřebí jeho obyvatele zajistit před svévolným jednáním vládců, spoluobčanů a úředníků. Tedy systém kontrol, mechanismů přijímání zákonů, funkčního soudnictví, kontroly, že zákony nebudou příliš složité apod.

3. Ekonomika. Teprve když stát poskytne obyvatelům jistotu, že jejich životům a majetkům se dostane rozumné míry ochrany, je možné **řešit hospodářskou a sociální politiku**. Stark uvádí příklad námořní bitvy u Lepanta, do které vezl turecký vojevůdce na několika galérách veškeré své poklady. Báł se, že kdyby je zanechal v Istambulu, sultán by mu je zabavil. Když si ani nejvyšší funkcionáři nemohou být jisti svými majetky, jak na tom budou běžní obyvatelé? A lze se jim pak divit, že vynakládají více umu na obelhávání úředníků než na vlastní hospodářskou činnost? Samotným hospodářským a sociálním záležitostem zde nemusíme dávat více prostoru, protože se o nich píše více než dost.

4. Vzdělanost. Je možné používat různá označení, ale v podstatě se vždy jedná o gramotnost - za předpokladu, že akceptujeme více typů gramotnosti (schopnost číst, schopnost porozumět složitým instrukcím, počítačovou gramotnost, finanční gramotnost apod.). Vždy jde o to, aby si co nejvíce občanů osvojilo nějaký systém symbolů, který jim usnadní spolupráci a který zároveň usnadní řešení určitého typu úkolů. Rozvoj vzdělanosti je podmíněn tím, že národní hospodářství je natolik produktivní, aby bylo možné vyčlenit dostatek zdrojů právě na růst gramotnosti.

5. Umění a kultura. Někaká forma tvorby existuje i v těch nejprimitivnějších společenstvích, zde se však myslí spíše speciální tvorba na určité úrovni, která pomáhá vytvářet vědomí národní pospolitosti a která odlišuje obyvatele určitého státu od jiných lidí. Vznik všemožných národních divadel a státních filharmonií je ovšem podmíněn tím, že existuje dostatečná masa vyspělých recipientů. To platí ve všech dobách od antických městských divadel až po romány Aloise Jiráska.

6. Technologie. Určité technologie musí existovat od samého začátku (bez toho by nebylo možné vybudovat válečnou sílu). Na této úrovni nám jde spíše o schopnost zavádět technologické novinky a rozvíjet je. Tato schopnost je přitom důležitější než samotné

objevy. Řada přelomových objevů vznikla např. v Číně, kde ovšem strnulá byrokracie zabránila jejich zavedení, a z objevů nakonec těžily evropské ekonomiky a evropské armády.

7. Věda. Intuitivně máme sklon domnívat se, že věda je prvotní a technologie vzniká až aplikací vědy. Jenže ve skutečnosti tomu bývá tak, že prvotní je vojenská nebo ekonomická poptávka, na ni navazuje snaha vyřešit technický problém (např. zajistit mletí obilí s malým počtem pracovníků dalo vzniknout vodním mlýnům) a k řešení těchto technických problémů je vyžadována teoretická věda. Že by byla teoretická věda úplně izolována od využití, jak je tomu u státem financovaného „základního výzkumu“ v současné době, to je v dějinách vzácné.

Tolik k modelu, který možná v něčem připomíná Maslowovu pyramidu hodnot. Jak už jsem uvedl, rozvoj každého vyššího patra je podmíněn úspěšným vybudováním nižšího patra. Podle všeho také platí, že když se objeví dlouhodobý problém, je smysluplnější řešit ho v patře nižším. Ekonomické problémy lze spíše odstranit zlepšením vymahatelnosti práva než třeba podporou určitého odvětví.

Kultuře pomůže spíše zvýšení obecné vzdělanosti než podpora toho kterého uměleckého projektu.

Úspěšná věda bude spíše tažena technologickým vývojem než zvýšením rozpočtu na bádání nezávislým na reálném světě.

Když se podíváme, na co je kladen důraz ve volebních programech, vidíme převážně horní patra pyramidy. Podpora vědy, školství, občas něco z ekonomiky, zato dolní patra pyramidy jsou v zásadě ignorována. A dokonce to jde tak daleko, že ti, kdo označují udržení vojenské moci za základní prioritu, jsou označováni za populisty. Není spíše populistou ten, kdo slibuje třeba více peněz na podporu umění a základnější roviny ignoruje?

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Dnešní česká situace je naprosto unikátní tím, že země zcela rezignovala na obranu. Veškerá bezpečnostní strategie je založena na naději, že útok nepřijde. Hranice země nejsou chráněny, ozbrojené síly zaměřené na obranu území fakticky neexistují, obyvatelstvo neozbrojené a nevycvičené, havarijní plány pouze formální. Podle názoru expertů prezentovaných v poslanecké sněmovně by na dobytí takové země stačil koordinovaný útok několika desítek (!) dobře vycvičených bojovníků.

Informace o potenciálních útočnících se různí, ale všechny se shodují v tom, že v Evropě již jsou desetitisíce vycvičených džihádistů a že část z nich je organizovaná. Ovšem útok nemusí přijít pouze od nich. Pokud by Rusko bylo opravdu takovou hrozbou, jak někteří tvrdí, i ono by snadno dokázalo vyslat dostatečný počet bojovníků. Že naši rusobijci úplně ignorují fyzickou obranu země, je dostatečně výmluvným svědectvím o tom, nakolik řeči o ruském nebezpečí myslí upřímně.

Bezbranné země přitahují útok. Pokud Česká republika nebude v budoucnu napadena, bude se jednat o historicky naprosto unikátní případ.

Jak je možné, že v podstatě všichni mocní a vlivní jsou s takovým stavem spokojeni? Jedno možné vysvětlení nabízí kniha *Podvolení* Michela Houllencqua. Autor ukazuje, jak mezi městskými intelektuály roste přesvědčení, že je lepší se islamistům podřídít, než s nimi zápasit. Stačí si osvojit trochu jiné hodnoty, možná přibrat více manželek, zvyknout si na rozdělení mužských a ženských prostor a neptat se, kam zmizeli Židi. V Houllencqově popisu to může být realizováno plynule a celkem pohodově. Je vlastně pochopitelné, že mnozí příslušníci elity by dali takovému vývoji přednost před násilným střetem.

To ovšem předpokládá, že by na islámské straně existoval partner dostatečně kultivovaný a mírumilovný a zároveň schopný dostat po kontroly radikální džihádické skupiny.

Vývoj ve Velké Británii a ve Švédsku ovšem ukazuje, že se jedná o iluzi. Po podvolení nenásleduje úleva, nýbrž exploze brutálního násilí.

Někteří za tím vším vidí nesmírně rafinované spiknutí, ale jak jsem ukázal v *Prolomení hradeb*, dostatečným vysvětlením je tupost, zbabělost, kariérismus a logika velkých byrokratických aparátů. Západní křesťanská civilizace by nebyla prvním případem kolapsu z těchto důvodů.

Pokud by nakonec přece jen převládli ti, kteří chtějí zemi bránit, měli by si být vědomi toho, že sebelepší armáda k obraně nepostačí. K čemu jsou zbraně, když politici nedovolí vojákům bojovat? A k čemu jsou političtí vůdcové, když se bojí novinářů a aktivistů?

Obrana tedy musí být daleko komplexnější. Jeden z možných přístupů načrtl v poslední době velmi populární ruský politolog Valerij Pjakin, když rozdělil obranu země do šesti úrovní. Jedna z těchto úrovní zahrnuje záležitosti jako zbraně, armády, válečné technologie, domobrany a vše, co s tím souvisí. Nic

méně útok může být veden i na jiných úrovních. Nepřítel může získat rozhodující finanční vliv. Může převzít kontrolu nad masovými sdělovacími prostředky. Může zpochybnit maskulinitu další generace mladých mužů. Snaží se jim zabránit v pěstování slušné fyzické kondice. Tyto typy útoků vyžadují podle Pjakina delší čas, nicméně pokud se podaří, zabrání napadené zemi využít vojenskou sílu.

Zkrátka, klíčová část války se odehrává ve školách, v médiích, na sociálních sítích i při diskuzích v každodenním životě. Ale na druhou stranu, sebevznešenější národní myšlenka je k ničemu, není-li podepřena silou zbraní a odhodláním mužů.

PŘESTAŇME SKRÝVAT, ŽE DOŠLO KE ZMĚNĚ POLITICKÉHO REŽIMU

(první verze byla publikována 11. července 2017

jako analytický komentář Institutu Václava Klause)

Ráz politických systémů není dán jen jimi samotnými, ale také institucemi, zákony a zvyklostmi zděděnými po systémech předchozích. Třeba husákovský post-normalizační režim byl z podstatné části ovlivňován tím, co přežívalo ze starších fází marxistického socialismu. Kdybychom brali v úvahu pouze nová opatření zavedená za premiérů Štrougala a Adamce, mohli bychom režim považovat za relativně liberální a ekonomicky racionální.

Život v dnešním politickém systému je naopak snesitelný jen díky tomu, co přežívá z režimu předchozího, zejména z 90. let.

Kdybychom brali v úvahu jen opatření prosazená Sobotkovou vládou, získali bychom obraz nejvíce totalitního a ekonomicky iracionálního vládnutí od roku 1953.

Výmluvnou ilustrací je poslední vlna opatření proti 40 internetovým časopisům a stovce osob „šířících narativy neslučitelné s bezpečnostní koncepcí státu“. Dokážete si představit, že by v polovině 90. let

ministerstvo vnitra vedlo operaci proti lidem kritizujícím tržní ekonomiku, i když ti lidé neporušili žádný zákon, a dokonce ani nejsou z porušení zákona podezřelí? Nejde jen o to, že se takové věci neděly. O povaze režimu vypovídá daleko více, že podobné opatření bylo absolutně nemyslitelné. Možná srovnatelně nemyslitelné jako kanibalismus.

Nenápadná revoluce bohatých a mocných

Když server Aktuálně.cz zveřejnil informaci, že ministerstvo vnitra realizuje operace proti zmíněným médiím a osobám, nevyvolalo to žádnou reakci. Tisk, veřejnoprávní média a také většina profesionálních intelektuálů to brali jako normální součást vládnutí. Diskutovalo se pouze o tom, zda by cenzura neměla být centralizována na evropské úrovni, srovnával se postup české a německé vlády apod. Co bylo dříve nemyslitelným, to se stalo běžným.

Nabízí se tedy logická otázka, kdy došlo ke změně režimu. Neviděli jsme žádnou revoluci, převrat ani jinou viditelnou událost. Možnou odpověď přináší desítky let starý postřeh amerického sociologa Charlese W. Millse, který poznamenal, že když radikální mocenskou a majetkovou změnu prosadí nižší třídy, probíhá taková změna prudce a je jasně viditelná. Pokud obdobnou změnu prosadí vyšší třídy, má povahu

série malých a zdánlivě nenápadných kroků. Řečeno millsovským jazykem, v uplynulých přibližně deseti letech provedly elity revoluci zaměřenou proti nižším třídám. Některé vnější znaky bývalého režimu zůstaly (např. konají se pravidelné volby), ale jeho charakter se změnil. Zde připomeňme, že charakter režimu není dán jen textem zákonů, ale především způsobem jejich aplikace, což je dáno zvyklostmi a mocenskými poměry. V této souvislosti prakticky uniká pozornosti radikální snížení podílu malých a středních českých firem na HDP. „Objem ekonomiky v domácím vlastnictví v reálných hodnotách od roku 1995 nezaznamenal prakticky žádný růst. Ve stejném období vzrostl objem aktiv v zahraničním vlastnictví sedmkrát,“ uvádí např. vládní analýza. Teprve, když si uvědomíme, že rostly i velké skupiny typu Agrofertu a PPF, otevírá se před námi obraz ekonomiky, z níž mizí malé a střední české firmy. To nemá jen důsledky ekonomické, ale především mocensko-politické.

Neziskovka proti lidem

Je tedy logické, že se zvedla vlna zájmu o starší dokument *Projevy nenávisti* v online prostoru a na sociálních sítích zpracovaný politickou neziskovkou I Člověk v tísni. Nevíme, do jaké míry jsou současné

kroky ministerstva vnitra inspirovány přímo tímto dokumentem a nakolik jde o shodu danou tím, že autoři pochází ze stejného myšlenkového prostředí jako aktivisté Centra hybridních hrozeb. V každém případě je dobré věnovat zmíněnému dokumentu pozornost, protože odhaluje mnohé z mentality nového totalitního režimu.

Co je šíření nenávisti. Čtenář by naivně čekal, že „šířením nenávisti“ budou míněny výzvy k násilí, ničení majetku, případně publikování nepravdivých informací o nepřijatelných zvycích určité skupiny apod.

Dokument *Projevy nenávisti* tvrdí, že při potírání nenávistného projevu nesmí být státní zásahy omezené žádnou konkrétní definicí.

Jinými slovy, příčinou státního zásahu může být naprosto cokoliv, podle subjektivního hodnocení cenzora. Aktivisté Člověka v tísní uvádí konkrétní příklady nepřijatelného nenávistného projevu (str. 19 a 32 dokumentu).

- Mezi imigranty jsou teroristé.
- Masová imigrace povede ke zničení místní kultury.
- Neziskové organizace chtějí brát dotace na migranty.
- Část migrantů jsou ekonomičtí migranti.
- Vládní výdaje jsou ve skutečnosti placeny daňovými poplatníky.

- I migrace představuje pro sociální systém takovou zátěž, že není možné financovat některé potřebné projekty.
- Evropské vlády nedokážou vyřešit migrační krizi.

Všimněte si, že všechny tyto domněle nenávistné výroky, které mají být kriminalizovány, jsou pravdivé.

Proti komu má být uplatněna represe. Tradičně jsme si mysleli, že policie má zasahovat proti těm, kdo porušují zákony, a že když se lidé pohybují v mezích zákona, je to v pořádku. Podle analytiků Člověka v tísní je problém právě v tom, že nepřátelé zlomyslně dodržují zákony. Pokud lidé šíří nekorektní názory, aniž by při tom porušili zákon, měl by státní zásah následovat i tak (str. 8 dokumentu).

Všeobecně akceptované názory. Aktivisté si jsou dobře vědomi toho, že ty názory, které chtějí zakazovat, jsou zastávány naprostou většinou populace. Uvádí to na konkrétních číslech počtů uživatelů facebookových skupin a čtenosti blogů (str. 15 dokumentu). Ani to je neodradí od zakazování.

Neochota diskutovat. Dokument vypočítává různé propagační aktivity financované českou vládou, ale fakticky nepočítá s možností, že by byly účinné - vyjma aktivit zaměřených na mládež. Proto se požaduje, aby oponenti byli blokováni a byl vůči nim uplatněn trestněprávní postih (str. 34-34 doku

mentu). De facto se připouští, že politicky-korektní stanovisko nelze v otevřené debatě obhájit a musí být prosazeno pomocí represí.

Definice třídních nepřátel. Analytici Člověka v tísní dokážou své nepřátele i poměrně přesně sociálně situovat. Jedná se o převážně o muže ve věku 35-50 let, s vysokoškolským nebo středoškolským technickým vzděláním. Jinými slovy, je to právě ta skupina, na jejíž produktivitu stojí ekonomika a která platí největší část daní. Asi nepřekvapí, že všichni autoři studie jsou absolventi Fakulty sociálních věd a že jeden z nich zastává manažerskou funkci v Českém rozhlasu. Pokud někdo nevěří, že současná česká situace má výrazně sociálně třídní dimenzi, materiál Člověka v tísní ho možná přesvědčí o opaku.

Kdo přípravu materiálu financoval. Lichtenštejnské, norské a islandské fondy, jejichž správou jsou pověřeni zaměstnanci Nadace otevřené společnosti Georga Sorose. Logicky se tedy nabízí otázka: Opravdu by Českou republiku poškodilo, kdybychom o podobné grantové peníze přišli a aktivisté by museli vytvářet podobné materiály ve svém volném čase?

Ještě zásadnější otázky však zní: Jak to bylo s předcházejícím politickým režimem? Vůči tomu, co se odehrávalo v 90. letech, můžeme být kritičtí, ale nikdo nemůže zpochybnit, že se tehdy žilo svobodně.

Trestání za názor bylo nemyslitelné. Proč se ale tento systém tak snadno zhroutil? Proč jeho stoupenci kladli tak malý odpor? Jaké mechanismy udržují při životě současný totalitní systém? Je možné urychlit jeho zhroucení? Takovým otázkám se nemůžeme vyhnout, uvědomíme-li si, že Člověk v tísní a podobné politické organizace nepředstavují okrajovou skupinu intelektuálů, ale fakticky jsou významnou součástí státní správy.

*** X- ***

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

K současnému politickému stylu patří, že téměř cokoliv je zdůvodňováno obranou demokracie, respektive nebezpečím diktatury. Neprotlačil jsem svého kandidáta na ministra? Prezident ohrožuje demokracii. Nepřidělili mi tolik peněz, kolik jsem požadoval? Máme tu diktaturu. Neuplyne snad týden, abychom v novinách nečetli, že jsou naše svobody ohroženy tím, že nějaký státní činitel porušil určité procedurální pravidlo. Třeba, že prezident nejmenoval ministra ve stanoveném počtu dnů. Někdo další zase tvrdí, že to pravidlo má jiný význam, a že naše svobody tudíž ohroženy nejsou.

Ve skutečnosti většina z nás nezná ani jméno toho ministra. Jeho jmenování nebo nejmenování na nás

nemá nej menší dopad. I když nás úřad zaplavuje nařízením, má to jen malou souvislost s konkrétní osobou ministra.

Zároveň s tím však probíhají změny, o kterých se hovoří jen okrajově. V červenci 2019, kdy dokončují práci na této knize, navrhuji státní zastupitelé odposlouchávání občanů bez soudního povolení, aby mohli kontrolovat, jestli třeba manželé ve vzájemném hovoru nekritizují migrační politiku Evropské unie. To není nadsázka! Pro srovnání:

Pokud budou policisté hledat brutálního sériového vraha, nemohou nasadit odposlechy bez povolení. Kritika Evropské unie je tedy pokládána za něco horšího.

Pokud si myslíte, že tak dramatický zásah do práv občanů vyvolává protesty, mýlíte se. Veškerá mediální elita to pokládá za něco, co je v pořádku.

DRUHÁ DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Jestliže nám tedy současné komentáře o svobodě, demokracii a diktatuře příliš nepomohou v orientaci, můžeme se podívat do starších knih. Přemýšlení o svobodě a nesvobodě má v západním světě tradici delší než půl tisíciletí a byla sepsána řada znamenitých prací. Autoři jako Federalisté, Edmund Burke, Alexis de Tocqueville či F. A. Hayek jsou k dispozici

i v češtině. Používají různé výrazy, ale v zásadě jde pokaždé o totéž. A sice o rozlišení dvou základních způsobů, jak mohou státy fungovat.

Prvním z nich je tyranie. Je to režim, kdy si nikdo nemůže být jist, jak se představitelé státu (nebo jiní mocní) zachovají v příští chvíli. Zavedou nové pravidlo, které bude zničující pro moje podnikání? Vpadnou do mého domu? Zabaví mi významnou část majetku? Nařídí mi, jak mám vychovávat děti? Zkusí ovlivňovat, jak budu myslet? Tyranský režim je takový, kde si ničím takovým nemůžete být jisti, i když momentálně policie netluče na dveře vašeho domu. Je to režim, kde se vlastně stírá rozdíl mezi svobodným člověkem, nevolníkem a otrokem.

Opakem toho jsou režimy označované výrazem „vláda zákona“. Zde nejde o to, že platí nějaké zákony, tak tomu bylo i v Hitlerové Německu. Jde o to, že existuje soubor pravidel, který:

- a) je naprosto závazný úplně pro všechny, od obyčejných lidí po velmože, korporace, státní úředníky, a dokonce i samotného panovníka,
- b) dává záruku, že se nikdo nestane terčem nesnesitelných *zásahů do svého soukromí*,
- c) je natolik jednoduchý, aby mu všichni rozuměli, a všichni se podle něj mohli řídit.

Ve skutečnosti neexistují úplně jednoznačné případy, nicméně poměry v každém státě mají blízko spíš k jednomu nebo druhému.

Charles Murray, jehož v této knize opakovaně zmiňujeme v souvislosti s analýzou elit a výzkumy inteligence, se v jedné ze svých knih věnoval také fungování současného amerického politického a právního systému. Jeho závěr je jednoznačný: Spojené státy na začátku 21. století jsou ukázkovým příkladem tyranie. Jak se to projevuje?

1. Pokud se stanete terčem tyranského jednání státní byrokracie (otázku korporací Murray neřeší), teoreticky se můžete soudit, ale ve skutečnosti takový soud stojí víc, než si můžete dovolit. Fakticky to vede ke stejnému výsledku, jako by pro úředníky neplatily zákony.
2. Mizí rozlišování úmyslných a neúmyslných činů. Obojí bylo vždy trestáno, ale zcela odlišným způsobem. Dnes čelí Američané záplavě nařízení, jejichž porušení je trestáno stejně přísně, ať se jednalo úmysl nebo nikoliv.
3. Dříve mohl zákony vydávat jenom parlament. Dnes existují desítky nej různějších úřadů a vládních agentur, které vydávají závazná pravidla.
4. Mizí rozdíl mezi trestním právem a jinými normami. Za nedodržení nějakého zdánlivě banál

ního předpisu můžete být potrestáni faktickou ztrátou majetku nebo jiným zdrcujícím způsobem.

5. Kdykoliv můžete být někým žalováni, že jste jej diskriminoval nebo jinak porušil jeho práva, a to i tehdy, když si toho vůbec nejste vědom. Stát tuto praxi aktivně podporuje a povzbuzuje ke vznášení takových žalob.
6. Zákonů je tolik a jsou natolik složité, že si nikdo nemůže být jistý, jestli je neporušuje.

Charles Murray pokračuje ve svém výčtu dalšími body. Jak ukazuje, celý tento obrovsky složitý systém lze shrnout jednoduše: vládci mohou všechno, lidé nemohou nic.

Pokud má Charles Murray pravdu, potom je požadavek na revoluci oprávněný. Ale na revoluci lidovou, nikoliv barevnou.

Pro Evropskou unii platí totéž.

ANATOMIE BAREVNÝCH REVOLUCÍ

(první verze byla publikována 22. září 2017)

Barevná revoluce probíhá pokaždé stejně.

1. Někde na světě je země, kde poměry zdaleka nejsou dokonalé, ale dá se tam jakž takž žít. Je to tam alespoň stabilní (což v té části světa vůbec není samozřejmé) a vláda je v zásadě přátelská k západu.
2. Georg Soros začne financovat budování extrémistických skupin, vydatně mu v tom pomáhá americká vláda, podle situace i vlády Saudské Arábie a Kataru.
3. Světový tisk je doslova zaplaven články o tom, že v té zemi vládne nenáviděný tyran a že tam probíhá děsivý teror. Bývá to doplněno fotografiemi roztomilých dětí, kterým tyran právě zavraždil maminku.

Pozornější lidé si všimnou, že stejná fotografie už byla zveřejněna víckrát a že pochází z jiné země. Těm jsou pak zablokovány účty na sociálních sítích.

4. Samozřejmě existují lidé, kteří napadenou zemi znají (zpravidla tam žijí nebo dlouho žili) a vědí, že média lžou. Ti se stávají předmětem útoků, jsou zavražďováni, vyhazováni z práce atd.

5. Zmíněné extrémistické skupiny přebírají kontrolu nad ulicemi. Někdy pořádají masové demonstrace, jindy zapalují automobily a budovy, přepadávají oponenty, vyhrožují, šíří atmosféru strachu. Pokud se jedná o islámskou zemi, dělají ještě daleko děsivější věci, často hrůznější, než si dokážeme vůbec představit. V západním tisku jsou označováni jako bojovníci za svobodu, rebelové apod.
6. Vláda by byla schopna se s takovými bandami vyřadit, ale začne na ní být vyvíjen tlak ze strany USA a EU. Když vláda neustoupí, přijdou na řadu ozbrojená komanda, o kterých nikdo neví, kdo je vyslal. Když nepomůže ani to, přijde regulérní útok americké armády.
7. Vláda zmíněné země tedy nakonec padne. K moci se dostanou ty nejhorší bandy, jaké je možné najít. Někdy Islámský stát, jindy neonacisté. Země upadne do bída na hranici hladomoru, zabíjení se stane součástí každodenního života. Miliony lidí prchají ze země.
8. Západní tisk si pochvaluje změny, svět se prý stal mnohem lepším místem.

Tak to probíhalo na Ukrajině, v Makedonii, arabských zemích a našly by se i další případy. Průběh pokaždé téměř stejný. Občas ovšem napadená země

odolá. Putin dokázal pokus o barevnou revoluci odvrátit, Orbán se zatím drží, stejně tak polská vláda. Pokus o barevnou revoluci v Sýrii zmařili Rusové, Egypt zase ubránila vlastní armáda.

V minulých týdnech Američané ochutnali vlastní medicínu. Je vlastně až neuvěřitelné, jak stejný scénář byl aplikován. Ukazuje to na rukopis moderní byrokratické organizace, která se naučí „best practices based process“ a mechanicky jej opakuje. V průmyslu, bankovníctví, státní správě i při svrhávání politických režimů.

1. V listopadu 2018 byl zvolen prezidentem Donald Trump, navzdory tomu, že miliardáři, velké banky a saudská vláda investovaly do kampaně Hillary Clintonové tolik peněz, kolik dosud nestála žádná kampaň v dějinách.
2. Georg Soros svolal hned po volbách uzavřenou konferenci s dalšími miliardáři. Nevíme, o čem se jednalo, ale oficiální mediální výstupy hovořily o úmyslu Donalda Trumpa svrhnout.
3. Ta část tisku, která je ovládána multikulturními extrémisty, začala jako na povel chrlit články o nebezpečném Trumpovi.
4. Sorosem financované skupiny mezitím přešly k pouličnímu násilí. Pochody maskovaných mužů

s baseballovými pálkami, přepadávání lidí podezřelých ze sympatií k Donaldu Trumpovi, zabíjení aktivistů alt-right, pogromy, zapalování budov... V každém hnutí se mohou vyskytnout nějaké extrémistické elementy. Tady je rozdíl v tom, že k násilí otevřeně vybízí velká média, celebrity, vedení univerzit a významní členové Demokratické strany.

5. Probíhá ničení všeho, co souvisí s americkou tradicí a dějinami. Začalo to útoky na konfederační památníky, po pár dnech se záběr rozšířil na naprosto cokoliv, co připomíná dějiny. Zdá se, že jde především o snahu podrýt americkou ústavu a posléze znemožnit její naplňování. To by otevřelo cestu ke každodennímu zatýkání a případně fyzické likvidaci všech, kteří by se odvážili kritizovat sorosovskou extrémní levici. Aktivisté mluví o změně politického režimu.
6. Mezitím probíhá snaha vyprovokovat druhou stranu k něčemu, co by se mohlo stát záminkou k dalšímu a tvrdšímu násilí. Sorosovi aktivisté začali u soch, ale zašli až tak daleko, že minimálně v jednom případě vykopali 150 let staré hroby a zhanobili ostatky vojáků. Skutečně se jim podařilo dosáhnout toho, že protistrana se objevila

s hákovými kříži. Nicméně ani v Charlottenville nacisté neútočili. Byli napadeni sorosovskými aktivisty.

7. Většina obyvatel USA žije v oblastech, kam násilí zatím nedosáhlo. Nemají tedy moc důvodů se znepokojovat. Na druhou stranu, když žijete v USA a rozhodnete se, že ve své obci uspořádáte demonstraci na podporu prezidenta nebo třeba na podporu dodržování ústavy, s jistotou můžete očekávat příjezd několika tisíc ozbrojených maskovaných aktivistů.

Vše dobře připravené, dobře financované, dobře organizované. V Chicagu a dalších městech byly zřízeny „antifašistické tělocvičny“, což jsou fakticky výcviková centra pro pouliční bojůvky.

Jenže na další kroky tentokrát nedošlo. Bandy už nemají kam eskalovat násilí, protože příliš mnoho Američanů má doma zbraně a jsou připraveni reagovat na pokusy o podpálení svých domů. Prezident Trump se nenechal zatáhnout do sporů s revolucionáři. A není žádná vnější mocnost, která by mohla začít USA bombardovat. Veřejné mínění se obrátilo proti revolučním bandám a odvracejí se od nich dokonce i ti politici, kteří je v první fázi podporovali. Ministerstvo vnitra oficiálně prohlásilo hnutí Antifa za teroristickou organizaci a nikdo neprotestuje.

George Soros tedy tentokrát vyhodil peníze oknem, revoluce ztroskotala. Přetrvává však zpochybnění společenského zřízení.

Univerzitní intelektuálové dál volají po genocidě bělochů, násilí je pokládáno za běžnou součást politického života, profesoři ze staré školy musí chodit do práce s ochrankami.

Amerika se přiblížila občanské válce, i když se ji tentokrát ještě rozpoutat nepodařilo.

Černá revoluce (ve smyslu oděvu revolucionářů, nikoliv rasy) už má ale své první oběti. Zcela jistě jsou mezi nimi tzv. solidní konzervativci. Příliš rychle spěchali vyhlásit věrnost novým leninům a přihlásit se k principu, podle nějž je násilí Sorosovských band tak nějak lepší a přijatelnější než násilí neonacistů s hákovými kříži. Teď jsou za pitomce, o morální autoritě se nedá mluvit ani okrajově.

Mimochodem, pokud by se náhodou stalo, že by třeba Emmanuel Macron vypověděl poslušnost globální elitě, dokážeme předpovědět, co by následovalo. Nevíme jen, jakou barvu by příští revoluce ve Francii měla.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Během doby od vydání článku probíhalo pokračování příběhu. V USA byli tzv. solidní konzervativci „zmasakrováni“ v kongresových volbách, úspěšná barevná revoluce proběhla na Slovensku a pokus se nevyhnul ani České republice. U nás má barvu „milionovou“.

Když máme příležitost vše vidět zblízka, všimneme si striktní centralizace. Zejména ve srovnání s předchozími pokusy prosadit radikální politickou změnu pomocí vlny demonstrací (např. Holešovská výzva). Pokaždé to probíhalo tak, že ve společnosti rostl určitý negativní pocit. Na různých místech spontánně vznikaly skupiny, které se snažily zorganizovat protesty. Na pár místech se něco podařilo, následovaly neobratné pokusy o sjednocení různých skupin. Občas to dotáhli až ke skutečně velké demonstraci, ale poté vše skončilo na nedostatku peněz.

Pokus o milionovou revoluci probíhá opačně. Nejprve vznikne centrála, která má jasno, co vlastně chce. Ta má od samého začátku dostatečný rozpočet. Najme lidi, získá reklamní agenturu, jsou jí k dispozici komunikační kanály (včetně státních), podporují ji korporace, rozběhne reklamní kampaň, najme brigádníky, vytvoří síť buněk... vše manažersky naprosto bezchybné. Do projektu se zapojí téměř

všechna velká média, státní dráhy a část státní správy. To není dokonce ani předstírání lidové revoluce. To je válka mezi již etablovanými mocenskými centry, mezi formální vládou a dalšími skupinami držícími minimálně srovnatelnou moc.

Je také dobré všimnout si, na jakou slabinu barevné revoluce útočí.

Živnou půdou jsou pro ně situace, kdy v zemi vládne mocenská elita, ale zároveň se neustále mluví o demokracii, případně i třeba existují nějaké prvky demokratické vlády.

To vytváří slabost a nejistotu, kdy je možné vládu neustále napadat, že není dost demokratická. V podstatě každá zahraniční intervence může probíhat pod heslem „více demokracie“.

Kudy z toho ven? Jedna možnost je zahodit celou myšlenku demokracie a otevřeně říci, že „u nás se vládne jinak“. To ovšem chce hodně odvahy a masivní lidovou podporu nebo silné a loajální bezpečnostní síly.

Druhá možnost je posunout se ke skutečné demokracii. Nikoliv jako k systému, kde probíhají pravidelné volby (nebo je splněna jiná formální podmínka), ale jako k politickému systému založeném na vládě lidu. Logická námitka říká, že vláda lidu není fakticky možná, protože každý chce něco jiného,

a navíc jsou nálady mas vrtkavé a manipulovatelné. Proti tomu ale stojí fakt, že v některých otázkách:

- existuje masivní většina,
- tato většina je dlouhodobá a odolává i propagandě.

To se týká témat jako imigrace, zrušení senátu nebo účast na zahraničních misích. Tam můžeme mluvit o vůli lidu naprosto jednoznačně. Na rozdíl od mnoha jiných věcí, kde je veřejnost opravdu rozdělena.

Jak daleko je možné s demokracií zajít? Co člověk, to názor, nicméně skutečně analytických prací je málo. Jednu z nich napsal švýcarský ekonom Bruno Frey. Podle něj lze za demokratický pokládat jen takový režim, kde obyvatelé mohou změnit ústavu, a to i proti vůli vlády či nejvyššího soudu. Pro Freye to ovšem není jen filozofický princip. Porovnává režimy s různou mírou místní samosprávy a různou mírou demokratického rozhodování. Sleduje, jak jsou lidé šťastní, nakolik se jim daří zvládat své vlastní životy a jak jsou ekonomicky úspěšní. Jeho závěry jsou jednoznačně ve prospěch přímé demokracie.

K něčemu velmi podobnému dospívá v českém prostředí Pavel Kohout, který doporučuje převzít švýcarský politický systém. Námitku, že Švýcaři jsou vzdělanější a politicky vyspělejší, vyvrací tím,

že v době zavedení přímé demokracie byli převážně negramotní. Švýcarsko bylo jedním z nejchudších a nejzaostalejších regionů Evropy. Příčinnost je tedy zjevně obrácená - přímá demokracie vedla k vyspělému obyvatelstvu, nikoliv naopak.

Přímá demokracie neznamená, že se kvůli každé hlouposti koná referendum, nebo že by měl být zrušen parlament. Klíčová otázka zní jinak: Mají lidé možnost vynutit si referendum, pokud nejsou spokojeni s rozhodováním mocných? Pokud takovou možnost mají, je velmi těžké obhájit barevnou revoluci.

A vedle toho se spontánně rodí cosi na způsob vůdcovské demokracie. Z hlediska politologické teorie nejhorší varianta, ale pro lidi jasná a snadno uchopitelná. Vybírají konkrétního člověka s obličejem, názory, minulostí a stylem jednání. Nikoliv člena obrovského parlamentního tělesa, ale skutečného vládce. Pro voliče je rozhodování poměrně snadné, umožňuje to efektivně vládnout a vůdce je závislý na vůli lidu, ke kterému se může obracet.

Nejspíš existují i další možnosti. Ale dnes převládající hra na demokracii je příliš riskantní.

Ostatně, nebýt přímo voleného prezidenta, mohla být milionová revoluce v České republice úspěšná.

PROKLETÉ SUROVINY

(první verze byla publikována 10. října 2017)

Lithium už několik let hýbe českou veřejností i českou politikou. Před každými volbami máme statečné obránce národního majetku i padouchy, kteří ten majetek v tichosti rozdávají místním šejdírům i nadnárodním skupinám. K těm skupinám pak za pár let nastoupí jako manažeři, budou dávat novinové rozhovory a radit mladým, jak dosáhnout úspěchu. Tyto rady se sestávají z politicky korektních frází a báchovek plných anglických slovíček, které nenesou význam, ale dávají mluvčímu opar vznešenosti. Mladým euronadšencům polezou vzrušením oči z důlků a budou pohrdat svými rodiči, kteří rozhodně nejsou tak úžasní. Že ten superúspěšný manažer má ve skutečnosti pouze jedinou „zásluhu“ - rozkradení vlastní země - o tom se mluvit nebude.

K takovému zjištění ovšem člověk nemusí být sociolog. Toho si je vědoma většina obyvatel České republiky. Ta také ví, že rozhořčení nad zpronevěřenými 50 miliony je poněkud pokrytecké, když ve stejnou dobu je kradeno 500 miliard.

Prodej surovin nebo poctivá práce?

Pojďme k obecnější otázce, jestli je pro Českou republiku vůbec dobré, aby se tu taková surovina těžila. Když pomineme momentální spory o lithium, vidíme dva modely přístupu k surovinám. Ukázkovým příkladem toho prvního jsou české země 19. století. Těžilo se zde uhlí, jehož transport na dlouhé vzdálenosti byl natolik nákladný, že nezbývalo než stavět zpracovatelské podniky hned v sousedství dolů. Otevíraly se tedy hutě a hned na ně navázaly strojírenské fabriky. Vesměs šlo o menší firmy, jejichž provoz vyžadoval hodně umu, fortele i vynalézavosti. Dnes tuto dobu spojujeme s kolosy jako je např. Škoda, ale hospodářské poměry určovaly spíš dílny a továrny s desítkami zaměstnanců. To přineslo hospodářský zázrak. Kdyby se tehdy používalo slovo „ekonomický tygr“, perfektně by na české země sedělo. Na rozmach výrobního průmyslu navázala další řemesla a služby a ze země se stalo technicko-ekonomické srdce Rakouska - Uherska a později celého sovětského bloku. Těžba uhlí tomu výrazně napomohla.

Jenže existuje taky druhý model využití surovinového bohatství. Vidíme je v desítkách států třetího světa. Pod zemí se najde cenný zdroj, přilhrne se nadnárodní korporace, její aktivity zničí místní země

dělství, kulturu i celý civilizační řád. Doveze tisíce zahraničních dělníků, její manažeři se chovají jako okupanti, na místní lidi zbyde jen polootrocká práce. Veškerý zisk putuje do zahraničí a po čase zůstane pouze zdevastovaná krajina a rozvrácená společnost. A co je nejhorší, místní politici přestanou mít zájem na rozvoji místního hospodářství, protože úplatky od těžební korporace jsou dostatečné velké k udržení jejich blahobytu.

Existuje samozřejmě spousta poloh někde uprostřed. Rozhodně tomu ale není tak, že by suroviny nutně musely být zdrojem dobra. Ostatně, vidíme, že Rusku v posledních letech docela prospěl pokles cen ropy. Nezbylo než nastavit lepší podmínky pro normální podnikání a věnovat víc pozornosti technologiím.

Zkusme si ale představit, že by se našlo nějaké úžasné podzemní bohatství třeba v Bavorsku. Stálo by to za to, aby kvůli tomu padly tamní statky, turistika a stovky místních drobných firem? Byla by taková těžba pro místní lidi přínosem?

Lithium se nekazí

Na místě je tedy uvážlivost. Tím spíše, že Češi mají za sebou už dvě zklamání. Někdy v roce 1998 se objevila úžasná myšlenka ekonomiky založené na za

hraničních investicích. Mnozí se už viděli na místech korporátních manažerů a čekali, že za Prahou vyroste další Silicon Valley. Víme, jak to dopadlo. Vydrancovaná země, ze které ročně odchází stovky miliard korun. Zisky pro korporace, pro Čechy mizerné platy a pochybné privilegium platit investiční pobídky. Pak přišly evropské dotace. Opět úžasné vize a stejně špatné konce.

Proto je velmi snadné si představit, že místo všech slibů zbohatnutí zase nakonec zůstane jen zdevastovaná krajina, jejíž obnovu bude platit český stát, a celkové poměry zničené dovozem tisíců dělníků z třetího světa (protože za mizerné mzdy místní nebudou schopni pracovat). A to ještě budeme platit investiční pobídky. To není jen planá hypotéza, Lubomír Zaorálek už začal vyhrožovat, že když nebudeme vůči australské těžební společnosti dost vstřícní, může taky odejít jinam. Jako by lithium leželo všude a těžební společnost byla jedinou na světě.

Základní lidská zkušenost říká, že zakládat hospodářství na umu a pracovitosti místních lidí je lepší, než jen zakládat na surovinách. Masivní těžba by měla začít až poté, kdy budeme mít NAPROSTOU JISTOTU, že nenaruší místní řemeslo a zemědělství. Dokud tu jistotu mít nebudeme, raději nechť suroviny pod zemí. Však ony se tam nezkazí.

Kauza lithium znovu potvrzuje, jak zoufale nám chybí zákon o referendu. To je přesně ta situace, kdy by lidé mohli zkorumpovanou politickou třídu zastavit. Nebo myslíte, že by si Švýcaři nechali svou zemi zdevastovat kvůli těžbě nějaké suroviny?

* * X-

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

V podstatě od začátku novověku existuje jednoznačný trend. Přírodní zdroje hrají stále menší roli (což neznamena, že by úplně ztratily význam, to rozhodně ne) a stále větší roli hrají lidé. Inteligentní, pracovití a kreativní obyvatelstvo je významnějším zdrojem bohatství než půda a nerosty. Mimo jiné proto, že lidé, kteří jsou na tom lépe, získají dříve či později i převahu válečnickou, takže si pro ty nerostné zdroje mohou dojít. Ukazuje se také, že mít zemi osídlenou svobodnými činnými a motivovanými lidmi vede k lepším ekonomickým výsledkům než vlastnictví masy otroků nebo nevolníků.

Čím to ale je, že některým národům se ekonomicky daří a jiným nikoliv? Kdybychom se měli třeba jen stručně zabývat všemi, kteří se k této otázce nějak vyslovili, vydalo by to na několikadílnou publikaci. Jedna myšlenková linie se zabývá vrozenými rysy, resp. genetickou výbavou. Na první pohled to

působí logicky, protože tak získáváme snadné vysvětlení například africké chudoby. Jenže co východoasijské kultury a civilizace?

Přestože tito lidé mají v průměru výkonnější mozky než my, ještě nedávno za námi zaostávali řádově o tisíc let.

Samotné geny ani samotné výkonné mozky tedy nestačí, musí být splněny ještě další podmínky, které se týkají kultury, hodnot, zvyklostí a zákonů. Tomu by napovídala rychlost, s jakou se východoasijské státy začaly rozvíjet, poté, co tamní pohled na svět a životní styl prošly určitými úpravami.

Druhá myšlenková linie je založena na hledání povahových rysů, které ovlivňují chování, ale které ovlivňují také vztahy mezi lidmi a které určují, jaké zvyklosti a zákony se nakonec prosadí. Přesněji, badatelé se snaží hledat, co lidskou povahu ovlivňuje správným nebo nesprávným směrem. To ukazuje k náboženství.

Podobnou roli by mohl hrát převládající typ rodiny, to s náboženstvím ovšem úzce souvisí.

V roce 1905 vydal německý sociolog Max Weber průlomové dílo *Protestantská etika a vznik kapitalismu*, ve které vyzdvihl význam kreativních, čínorodých, tvrdě pracujících, a především asketických lidí z protestantského prostředí. Puritánská kombinace tvrdé

práce a osobního odříkání je právě tím, co vytvořilo moderní podnikatelský svět, tvrdí Weber. Ukazuje, že protestantské země byly v 19. století ekonomicky úspěšnější a rychleji se rozvíjely než katolické regiony. Katolický svět je pro něj symbolizován asketickým mnichem nebo bohatým benátským velmožem. Ani od jednoho z nich nemůžeme čekat, že by tvrdě pracoval, neúprosně šetřil každý krejcar a vše opět investoval do podnikání.

Někteří Weberův pohled přijali, jiní s ním nesohlasili a snažili se jej vyvrátit. Přesto však ovládl debatu na několik desítek let. Poskytoval smysluplné vysvětlení rozdílů mezi evropskými státy, mezi Evropou a Amerikou a vysvětloval také, proč jiné části světa jsou tak chudé.

Jenže to vše bylo zpochybněno po druhé světové válce. Jihoasijské země, které podle weberovského vysvětlení měly být odsouzeny k věčné bídě, odstartovaly ekonomický růst, o jakém se Evropanům ani nesnilo. Jižní Korea mezitím přešla k protestantismu (buddhismus je tam již pouze menšinovým náboženstvím), což by Weberovu tezi potvrzovalo. Také čínské menšiny v různých východoasijských státech, které jsou ekonomicky velmi úspěšné, zpravidla vyznávají křesťanství. Jenže co třeba Japonsko, kde se žádná forma křesťanství nikdy neprosadila? A co

Čína, Vietnam a další? Ve všech těchto státech existují křesťanské menšiny, ale nepatří mezi ty, které by určovaly poměry.

Později přispěl do diskuze americký konzervativní sociolog Peter L. Berger: *„Důkazy vypovídají o tom, že masy přiklánějící se v Latinské Americe k protestantismu se také přiklánějí k naprosto novému životnímu stylu. Ten je do značné míry pravým opakem latinské kultury - spíše náročný než relaxační, spíše puritánský a zahrnující tvrdou práci než smyslový a preferující volný čas, spíše citlivý k zájmům žen než prosazující mužskou nadřazenost (macho). Utváří se zde ekonomická kultura zasvěcená disciplinovanému úsilí, omezené spotřebě, šetření a rozvážnému plánování pro budoucnost. Nejvýznamnější důsledky protestantského zavržení mužské nadvlády (machismus) se týkají dětí: nejenže jsou hospodářské vyhlídky rodiny nadějnější, když otec přestane pít či podvádět svou ženu, tvrdě pracuje a dává přednost povinnostem vůči církvi před závazky ke svým kamarádům (compadres), ale nyní také klade velký důraz na vzdělání dětí... “*

A tím se dostáváme k další podmínce. Kvalita obyvatelstva není nic platná, pokud v regionu vládnu korporace, které mají zájem pouze o suroviny a jednoduchou otrockou práci. Rozhodně není v jejich zájmu, aby se místním ekonomikám začalo da

řit. A mají dost prostředků na to, aby tomu dokázaly zabránit.

Takže nakonec to stejně vypadá tak, že největším bohatstvím každé země je její nezávislost. Náboženské poměry mají však i ekonomické dopady.

Mimochodem, podobnou proměnou prochází i některé menší africké státy. Třeba Uganda, kde je dnes nej významnějším náboženstvím katolicismus. O těchto státech se zpravidla nedočteme ve zpravodajstvích, protože se nedožadují mezinárodní pomoci, nedochází tam k hladomorům ani masakrům, nejsou beznadějně přelidněné a negenerují migrační vlny.

Snadno nám tedy unikne, že existuje oblast světa, kde se daří překvapivě dobře, a která vyvrací teze o tom, že černá Afrika je odsouzena ke stagnaci, bídě a násilí.

Mimochodem, hlasy, které z této oblasti zaznívají, působí dojmem, že tamní elity jsou daleko inteligentnější než elity evropské.

To vše se může dít i kvůli tomu, že tyto státy nemají takové nerostné bohatství, které by přilákalo evropské investory. Do budoucna je ovšem otázkou, zda obstojí i vůči islámské agresi, která postupně nabývá na síle.

POTŘEBUJEME VÍCE SEXUÁLNÍHO OBTĚŽOVÁNÍ, NIKOLIV MÉNĚ

(první verze byla publikována 8. listopadu 2017

jako analytický komentář Institutu Václava Klause)

Kampaň proti skutečnému či domnělému zneužívání žen, které mělo údajně spočívat v běžných intimních kontaktech, je v plném proudu. Aktivisté potřebují vykazovat činnost, takže se definice zneužití rozšiřuje téměř po hodinách.

Ukazuje se, že snad už neexistuje nikdo, kdo by se široce definovaného sexuálního zneužití někdy v minulosti nedopustil. Stejně jako většina neomarxistických kampaní, i tato je založena na okázalém ignorování základních civilizačních a dokonce i biologických faktů.

Základní situaci, od které se vybízejí kampaň #MeToo odvíjí, lze popsat následovně. Úspěšná žena středního věku „odhalí“, že v mládí měla sexuální kontakt s výrazně starším mocným mužem. Podstoupila jej zcela dobrovolně a získala za něj nějaké výhody. V mnoha případech tím byla odstartována velmi úspěšná celoživotní kariéra. Komentář profesionálních aktivistů k tomu říká, že muž byl pachatelem a žena obětí, aniž by byla zpochybňována

dobrovolnost celé transakce. Muž je vinen proto, že nabídl výhodu výměnou za sex, čímž prý měl narušit psychiku mladé ženy i obecnou morálku.

Sexuální pozornost jako platidlo

Kdyby aktivisté odhodili ideologickou zaslepenost, rozvinul by se před nimi úplně jiný obraz. Především by si museli připomenout, že strážkyní sexuální morálky je vždy žena, nikoliv muž. Je tomu tak po celé dějiny a téměř ve všech známých civilizacích. Vychází to z nejhlubšího biologického základu - muž od přirozenosti vyžaduje více sexu, s více partnery, popřípadě více neobvyklých praktik. Nejrozumnější morální kodexy se to snaží tlumit, ale nepříliš úspěšně. Žena naopak rozhoduje, co poskytne a co už nikoliv. „Sex je ženský zdroj,“ konstatuje ekonom Marek Loužek v nedávno vydané publikaci *Moc krásy*, které mám tu čest být spoluautorem. Sex dává a vždy dával ženě moc nad mužem. Muži se musí snažit, ženy si vybírají. To je motor, který muže nutí, aby byli kultivovanými, pečujícími, úspěšnými, mužnými a čímkoliv dalším, co od nich ženy požadují. Muž, který na hru nepřistoupí, nepředá své geny dalším generacím. Z populace vymizí jeho genetický kód i jeho návyky. Detailně to popisuje např. profesorka Haki- mová ve svých slavných pracích o erotickém kapitálu.

To se týká i 17leté dívky, kterou svádí 60letý filmový producent. Ať už vědomě či ne zcela vědomě, v každém případě probíhá určitá kalkulace ve smyslu, co všechno budu muset podstoupit, jak to bude příjemné či nepříjemné, co tím získám, zda si tím naopak neuzavřu cestu k jinému zdroji atd. Dá se souhlasit s tím, že mladá nezkušená dívka zasluhuje speciální ochrany, protože je nezralá, nemá správný odhad, může se snadno dát pod cenou a sama nedokáže rozpoznat všechny následky. Ale to nic nemění na základním principu.

Mladistvá, trestně odpovědná středoškolačka, která si vylepší kariéru tím, že vleze do postele mocného producenta, není obětí.

Když je sex příliš dostupný

Skutečný problém naší doby spočívá v tom, že tisíciletý princip poskytování sexu výměnou za manželství a celoživotní péči přestává fungovat. Přibývá mužů, kteří preferují masturbaci u počítače před sváděním živé ženy. Dívky tudíž nejsou v situaci, kdy by mohly zájemce odmítat. V některých segmentech sňatkového a sexuálního trhu to nabývá až téměř tragické podoby, např. mezi mladými vysokoškoláky, kde je navíc žen téměř o polovinu více než mužů. Ženám tedy nezbývá než sahat po agresivních

marketingových metodách typu „slev“, „ochutnávek zdarma“ a „produktových balíčků“. A naopak objevují se muži, kteří požadují, aby je žena živila, jen proto, že s ní bydlí. A některým se daří toho dosáhnout! Až tak daleko se situace posunula od doby, kdy žena mohla výměnou za sex požadovat celoživotní manželství.

Mladí mužové se chovají racionálně. Dostanou všechno, co chtějí, aniž by měli zapotřebí pěstovat mužnost a prokazovat odpovědnost.

Klesá ochota vstupovat do manželství, klesá ochota plodit děti a pečovat o ně.

Pokud by někdo chtěl zasahovat do oblasti tak složité jako je sexualita, měl by spíš mladé muže povzbuzovat, aby se nezdráhali být do jisté míry dotěrní. A zároveň by měl mladé dívky povzbuzovat, aby umně vyvolávaly touhu a přitom si pečlivě vybíraly. Tedy přesný opak toho, kam situaci posouvají dnešní profesionální aktivisté. Jako vždy: čeho se dotknou, to zničí nebo alespoň poškodí. Rozdíl proti multikul- turalismu je pouze v tom, že tentokrát v pozadí nečí- hají davy islámských imigrantů.

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Zmíněná profesorka Hakimová je jednou z těch chytrých, vzdělaných a sebevědomých žen, které

úplně rozbíjejí feministický obraz světa. V posledních letech je její situace poměrně svízelná. Nedostává granty a mezi společenskými vědci čelí ústr- kům. Přesto (a možná právě proto) jsou její díla čtena a respektována. Několik veřejných přednášek uspořádala i v České republice.

Ve své knize Teorie preferencí vysvětluje, proč jen relativně málo žen dosahuje tak úspěšné kariéry, aby to uspokojilo feministické požadavky. Podle Haki- mové lze všechny ženy rozdělit do tří skupin:

- orientované na rodinu,
- orientované na kariéru,
- oportunistické. Ty během života mění preference, např. podle toho, jestli mají malé děti, v jakém žijí manželství nebo jaké se momentálně nabízejí pří- ležitosti. Mohou vyrazit za kariérou, ale mohou se jí také vzdát.

Ženy orientované na kariéru mají statisticky stejné šance jako muži. Takových žen je však pouze menšina. Profesorka Hakimová tvrdí, že je to dáno z podstatné části biologicky a že velikosti ženských skupin s různými preferencemi jsou dlouhodobě stabilní. Před generacemi to bylo překvapivě podobné jako dnes. Proto je jen malá naděje, že by „programy vyrovnání šancí“ mohly něco změnit, pokud by nebyly masivní a velmi brutální.

Ve své koncepci erotického kapitálu Hakimová ukazuje, že podobně, jako světu vládnu peníze, tak mu vládne i sexualita. Vykresluje obraz společnosti, kde ženy nabízejí a muži poptávají. Ženám to dává nad muži výhodu a určitou moc, která se projevuje nejen v ložnici a partnerském vztahu, ale také na pracovišti, při nakupování a v podstatě v každé životní situaci.

Catherine Hakimová ženy povzbuzuje, aby své výhody používaly. Pracujte s mužskou touhou a s jejich očekáváním, je to vaše základní biologická zbraň, radí jim. Její ekonomické analýzy ukazují, že feminismus znamená pro ženy ztrátu. Nejen ve smyslu ztráty identity a radosti ze života, ale i čistě ekonomicky. Feminismus vymysleli muži, kteří chtěli ženy připravit o jedinečnou a nej významnější výhodu. Cena erotické pozornosti se snížila, ženský kapitál ztratil na ceně. Pro muže je to výhodné, pro ženy nevýhodné.

A data ukazují, že má pravdu.

BAHNO A OSTATNÍ SPOLUOBČANÉ

(první verze byla publikována 1. července 2018)

Konspirační teorie se nám začínají vyloženě kupit. Pokaždé si myslíme, že už to nemůže být stupidnější a pokaždé dokážou klesnout ještě níže. Další úrovně dna dosáhl delší text *Základ informační války je patrný i v Česku: lidé musí být otráveni, rozzuřeni, znechuceni a plní vzdoru* publikovaný serverem Hlídací pes oligarchy Karla Janečka. Autorkou je aktivistka KDU-ČSL Alexandra Alvarová. Z článku se dozvíme, že Putinovi lidé postupně vytvořili sociální rozdíly mezi lidmi, pak způsobili snížení životních šancí nižších vrstev, pak zařídili, že si to lidé začali uvědomovat, a nakonec putinovci vyrobili rostoucí lidový hněv a zrození konfliktu mezi lidem a elitou. Je to vlastně docela rozumný popis vývoje sociální struktury. Až na to, že místo přirozených společenských mechanismů pokládá za hlavní hybnou sílu spiknutí ruských agentů.

Teorie Alexandry Alvarové má obvyklou konspirační strukturu. Fascinující vyprávění, strhující příběh, hodně emocí a do tohoto kontextu je zasazeno pár pravdivých faktů (ano, lidé jsou opravdu naštvaní). Nechybí ani odvolávka na autorčino skryté

vědění - dostala se prý k jakému tajnému článku, ve kterém náčelník generálního štábu dává ostatním Rusům pokyny, jak rozvrátit Západ. Tento časopis si čtenář pochopitelně nemůže obstarat. A paní Alvarová se ani nenamáhá vysvětlit, proč ruský maršál vydává pokyny prostřednictvím časopisového článku. Ale to je detail. Tak jako jiné konspirační teorie, i vyprávění Alvarové je absolutně odolné vůči faktům. Žádný nový objev, žádná nová skutečnost ho nemůže zpochybnit.

I odstrašující příklady jsou důležité

Premýšlivějším vlastencům doporučuji k přečtení výše zmíněný text paní Alvarové. Všimnete si na něm všech chyb a myšlenkových zkratů, které nám můžou uniknout při čtení jiných spikleneckých teorií, které zase kolují mezi dobrými lidmi.

Jenže zmíněný článek je ještě zajímavější z jiného důvodu. A sice kvůli odbornému výrazu „bahno“, který autorka používá pro část svých spoluobčanů. Z kontextu se zdá, že se jedná o přibližné čtvrtinu obyvatel s nejnižším příjmem. V hádce nebo jiné emotivní situaci člověk řekne ledacos. Ale tady je „bahno“ součástí analytického textu, který prošel redakčním zpracováním. Pod článkem běží čtenářská

diskuze fanoušků Karla Janečka, ani jim nepřipadá divné mluvit o lidech jako o „bahně“.

Před pár dní jsem řekl v rozhovoru pro Parlamentní listy, že zajeden z největších průšvihů současné doby pokládám mizení solidarity mezi sociálními vrstvami. Bohatí se na chudé nedívají se směsí pohrdání a soucitu, nýbrž se směsí pohrdání a nenávisti.

Když někoho označuji jako „bahno“, připravuji si půdu pro nějaké čištění. Bahno zmizí a svět bude lepší.

Možná zmizí za ostnatými dráty, možná zmizí v plynových komorách. Detaily přece nemusíme řešit. Potom samozřejmě nevadí dovoz džihádistů, kteří to bahno podřezávají, vyhazují do povětří a znásilňují. Pořád je to jenom bahno. Což lepším lidem nebrání čerpat na to bahno dotace. Paradoxem je, že spousta „lepšolidů“, kteří zmínce o bahnu tleskají, na tom ve skutečnosti není o moc lépe a dost možná se v nejbližší době taky stanou bahnem.

Mimochodem, je dobré si všimnout, že když vlastenci nadávají na sluníčkové kolaboranty, má to poněkud jinou strukturu.

1. Často se řeší, jak jim pomoci, aby se opět stali „normálními“. Nejčastějším nabízeným lékem je soustavná fyzická práce.

2. Hledají se mechanismy, které ze zdravých normálních lidí vytváří ty skutečně nebo domněle strašné kavárenské povaleče.

Na druhé straně nic podobného nevidíme. Nikdo se nezajímá, proč se lidem daří špatně a jak jim pomoci. Jako by jediným problémem bylo udržet je daleko od volebních místností.

Mám pro vás návrh, paní Alvarová. Nechte zlámat nohy všem s nižším než průměrným příjmem! Pak budete mít jistotu, že k volbám chodí pouze ti správní. Jenom nevím, kdo na vás potom bude makat.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA

Není těžké si všimnout, že paní Alvarová nedosáhla žádného superúspěchu, kterým by byla oceněna za svou propagandistickou práci. Není euroko- misařkou, nejezdí v limuzíně a není ani ředitelkou velké neziskovky. Nemůže ani doufat, že „jednou se to otočí“, protože její strana už je u moci. Stojí to vůbec za to?

Paní Alvarová není součástí mocenské ani finanční elity a nikdy nebude (ať už to o sobě ví nebo ne). Podle toho, co o ní víme z médií, mohli bychom ji zařadit o stupeň či dva níže. Někam do společenské vrstvy na dolním okraji honorace. Za starých časů

se takovým lidem říkalo „lokajové“. Lokaj pohrdal sedlákem, protože on patřil k zámku, zatímco sedlák nikoliv. A sedlák zase pohrdal lokajem z podobného důvodu, z jakého se nemajetný chudák cítí být něčím lepším než magnátův chrt.

Právě v této společenské vrstvě (dolní okraj honorace) najdeme nejmilitantnější elitářské postoje. Nezlomné přesvědčení o skvělosti Evropské unie, přínosnosti imigrace, ušlechtilosti islámu a především pohrdání „novou nižší třídou“, jak jsou někdy souhrnně označováni všichni lidé, kteří už ztratili naději, že by mohli vstoupit mezi mocenskou elitu a zároveň se jim daří nespadnout na společenské dno definované exekucemi a bezdomovectvím.

Věří tomu ti lidé doopravdy? Do jejich hlav nevidíme, ale je vysoce pravděpodobné, že opravdu věří. Vědomá lež funguje pouze v jednoduchých případech, kdy prodejce lže o stáří produktu a jeho technickém stavu. Většinou je nutné, abychom tomu, co prosazujeme, opravdu věřili. To ovšem nevylučuje, že na té které věci máme určitý zájem.

Otázku vztahu mezi přesvědčením a ekonomickými zájmy analyzoval už mezi válkami německý sociolog Karl Mannheim, který oprášil starší Marxův výraz „falešné vědomí“ - právě pro tyto situace, kdy je osobní přesvědčení v příliš nápadné shodě s fi

nančním zájmem sociální vrstvy. To jsou ty případy, kdy je umělec niterně přesvědčen o tom, že je v národním zájmu financovat právě jeho tvorbu. Mannheim ovšem ukazuje, že jedinec si takové přesvědčení nemůže vybudovat nezávisle. Ideologie jsou skupinovou záležitostí. Když sociální psycholog David Riesmann později napsal, že „upřímný je ten, kdo věří vlastní propagandě“, je to vlastně totéž. Jeho slova bychom mohli zpřesnit na „upřímný je ten, kdo věří propagandě vlastní skupiny“.

Nicméně pořád zůstává otázka, proč nefungují fakta. Proč určitá zjištění tu propagandu prostě nerozbijí. To je otázka, které jsme se už dotkli v Druhé dodatečné poznámce k článku Poznámky k islamizaci Evropy a obraně civilizace. Ze stejných faktů mohou vyplynout i zcela opačné věci, pokud je vyhodnocují různí lidé. Když sousedovi zemře dítě, je to pro jednoho důkaz, že čarodějnice existují (je přece jasné, že ho začarovala) a pro druhého zase důkaz, že báčorky o čarodějnicích jsou ničivé (měl ho přece odvést do nemocnice, místo, aby ztrácel čas s údajnými čarodějnicemi).

Když samotná fakta nepomáhají, co jiného tedy pomáhá? S dosud asi nejlepším řešením přišel rakouský filozof Karl R. Popper, když navrhl následující zásady.

1. Porovnávat nelze jednoduchá fakta. Vždy musí být porovnávány celé teorie. Názor, že „islám je neslučitelný s demokracií a lidskými právy“ musí být porovnáván třeba s názorem „alespoň některé typy islámu jsou dlouhodobě slučitelné s demokracií západního typu a se západním pojetím lidských práv“. Taková debata nemůže být nahrazena sporem o to, jestli byl konkrétní útočník dobrým muslimem nebo nebyl.

Teorie o tom, že „Američané nebyli na Měsíci“ musí být zase porovnávána s tvrzením „americká posádka na měsíci opravdu přistála“. Debata o jednom detailu na jedné fotografii je zbytečná.

2. Soulad se staršími fakty nestačí. Zastánci každé teorie dokážou najít nějaká fakta, kterými lze tu kterou teorii zdůvodnit.

Rozhodující jsou tedy ta fakta, která ještě neznáme. Vezměme si třeba Darwinovu teorii o původu druhů. Kdyby se podařilo najít kostru člověka dnešního typu, dva miliony let starou, darwinismus bude vyvrácen. Svým způsobem lze tedy říct, že darwinisté každý den vstávají s tím, že neví, jestli večer bude jejich teorie ještě platit. To je poctivý přístup.

Nebo spor o Putinovo zasahování do evropských a amerických voleb. Jedna ze stran tohoto sporu v Putinovu vinu zatím nevěří. Nicméně, kdyby na Západ

utekl šéf ruské tajné služby a kdyby přivezl dokumenty o únosech a vydírání prováděných ruskou rozvědkou (v zemích EU), mnoho přátel Ruska by přiznalo, že se mýlili. Stejně tak by svůj omyl museli uznat, kdyby Rusko zaútočilo proti pobaltským státům. I tito pochybovači tedy žijí s neustálým rizikem, že se jejich stanovisko může ukázat jako mylné.

Oproti tomu protirušští jestřábi nikdy neuznají, že „ruský vliv“ neexistuje. Neexistuje nic, co by je o tom mohlo přesvědčit. Že se nějaký důkaz ukázal jako zfalšovaný? Že americké vyšetřování nenašlo nejmenší doklady? Nic s nimi nehne. Podle popperovských pravidel to znamená, že jejich názor je pravdivý bez ohledu na fakta. A je-li něco pravdivé bez ohledu na fakta, jedná se o iracionální víru, nikoliv rozumové přesvědčení.

Proč se lidé uchylují k takovým iracionálním postojům, to už víme. Proč se tak chová vědecká komunita, to vysvětlil Thomas Kuhn (jak jsme ukázali v Druhé dodatečné poznámce k článku Poznámky k islamizaci Evropy a obraně civilizace). To doplňuje svými zjištěními Karl Mannheim. A další aspekt ukazuje experiment, který před lety proběhl na univerzitě v Berlíně.

Pokusné osoby byly rozděleny do dvou skupin. Jedna skupina byla po dobu několika hodin vysta-

věna intenzivní propagandě o tom, že játra jsou nesmírně zdravá. Druhé skupině nic takového neříkali, ale požádali ji o návrh reklamní kampaně s cílem přimět lidi, aby jedli více jater. Na závěr příslušníci obou skupin vyplnili dotazník, co si myslí o požívání jater. A výsledek? Ti, kteří připravovali kampaň, byli silněji přesvědčeni o prospěšnosti jater než ti, jenž byli propagandě vystaveni jako konzumenti. Zafungoval komplex spoluviny. Pokud totiž nevěřím, že by játra opravdu byla zdravá, pak musím připustit, že jsem spolupracoval na oklamání spoluobčanů. A málokdo je tak cynický, aby se mu s tím žilo dobře.

Paní Alvarová bude nejspíš do konce života věřit v putinovské spiknutí. Jinak by se nedokázala vypořádat se svou vinou, že šířila nepravdy a ublížila tím mnoha lidem.

Mimochodem, už rozumíte, proč různí neziskov- káři při besedách ve školách tlačí žáky, aby „jen tak“ navrhovali kampaně o prospěšnosti Evropské unie a volné imigrace?

MAJÍ STAŘÍ PRÁVO CHODIT K VOLBÁM?

(první verze byla publikována 1. srpna 2018)

Staří lidé by prý neměli volit, protože tu už dlouho nebudou, a tudíž by ve své zlomyslnosti mohli zvolit mladým, špatného prezidenta. A protože volba prezidenta neobsahuje nic hlubšího než výběr tetování (vyjádření ze stejného rance), mají vybírat jen mladí.

Asi nás nepřekvapí, že tuhle hloupou myšlenku (protlačovanou za peníze daňových poplatníků, jak jinak) neslyšíte od mladých lidí, co mají solidní práci a rodinu. Slyšíte ji od bezstarostné mládeže, jejíž život je roztříštěn mezi studium, cestování, občasnou práci a tahání peněz z rodičů a která zatím neuvažuje o zakládání rodin. Je fajn, že někteří mladí lidé mohou žít takovým svobodným životem. Ale to rozhodně neznamena, že by měli monopol na rozum.

Je tedy namístě připomenout, že:

- Lidé dříve narození pro tuhle zemi desítky let tvrdě pracovali. Máme-li dnes kultivovanou krajinu, opravené domy, slušnou technickou úroveň a fungující infrastrukturu, je za tím dřina dnešních starších lidí (a pochopitelně jejich rodičů a prarodičů). Mají tedy silnou motivaci tuto zemi chránit. Na rozdíl od těch mladých, kteří s ní ne

jsou nijak zvlášť citově spjati, protože s ní není spojeno žádné úsilí a žádná oběť. Jak kdysi napsal jeden mladý ekonom, „nevidím žádný důvod, proč by měla být Česká republika víc moje než třeba Japonsko“.

- Lidé středního a pokročilejšího věku v českých zemích už zůstanou. Příštího prezidenta naprostá většina z nich přežije, a do stěhování už se jim nechce. Tito lidé tedy mají opět silnou motivaci udržet v České republice přijatelné poměry. Na rozdíl od sluníčkové mládeže, která ve většině případů plánuje odstěhovat se do zahraničí. Ono jim to nejspíš nevyjde, ale je to ilustrace, jaké city chovají.

Mohli bychom naopak požadovat zvýšení voličského věku, řekněme na 40 let. Mladší by mohli volit pouze v případě, že mají stálé zaměstnání a alespoň dvě děti a minimálně pět let platí daně. Proč by měli k volbám chodit ti, pro které vlast neznamena nic jiného než otevřená fotrova peněženka? Takových naštěstí není většina, jsou jen hodně hlasití.

Správným řešením je samozřejmě neomezovat volební právo nikomu. Necht' svoje zájmy hájí mladí i staří, bohatí i chudí, město i venkov, necht' je mezi nimi vyjednáván kompromis. To je demokracie.

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Vztahy mezi generacemi se podrobněji zabývám v kapitole Proč jsou střeoevropské společnosti tak jiné. Na tomto místě se na ně podíváme z jiných úhlů.

Za prvé. Žijeme v době ostrého rozporu mezi úzkou mocenskou elitou a masou obyčejných pracujících. Zároveň žijeme v době rozporu mezi neomezenou vládou mocenské elity a formální demokracií. Za takových podmínek je moc elity do značné míry závislá na tom, že příslušníci nižších tříd si nedokážou uvědomit, o co jde. Proto podstrkování falešných viníků.

Britská výzkumnice Susan Pickardová si například všimla, že britský mainstreamový tisk dlouhodobě a systematicky přináší články o tom, že starší lidé vykořisťují mladé a žijí na jejich úkor. Pickardová provedla u jednotlivých článků kontrolu faktů - samozřejmě neseděla. To ale médiím nebrání vytvářet dojem, že ztráta životních šancí není úplně tak zaviněna korporacemi a nadnárodními politickými skupinami. Že těmi skutečnými vykořisťovateli jsou váš dědeček, strýček, vaši rodiče. Je to pocit v zásadě shodný s tím, který v českém prostředí šíří intelektuálové z velkých měst. Jediný rozdíl je v tom, že u nás je zmiňován předlistopadový režim, ve Velké Británii pochopitelně nikoliv. Propaganda nepůsobí

na všechny, nicméně daří se přesměrovat část oprávněného hněvu, a navíc rozbít přirozené příbuzenské skupiny, které by lidem usnadnily obranu.

Za druhé. Generace, to není jenom skupina lidí, kteří se narodili v ve stejnou dobu. Důležitý je také společný zážitek. Například generace, která se účastnila revolučního roku 1848. Nebo generace, která v mladém či středním věku zažila vládu Klementa Gottwalda. Nebo generace, která dospívala v posledních komunistických letech. Takový formující zážitek zpravidla přichází v mládí, ale nemusí tomu tak být vždy. A právě dnes jsme do určité míry svědky vzniku generace v pokročilém věku. Nástup euroskepsisů a přibývajících výpady proti starším lidem tak opět vytváří generační vědomí - generaci lidí spojených otázkou: Opravdu si to musíme nechat líbit?

Za třetí. Jsou ti mladí opravdu chytrější? V tom nejsme ponecháni dohadům, ale máme jednoznačná data. Z České republiky zatím ne, ale z několika skandinávských a západoevropských států. Všude ukazují stejný trend.

Americký psycholog James Flynn, který se celý život zabýval různými metodami měření inteligence, si již dříve všimnul toho, že od začátku století v západních zemích trvale roste IQ. Roste navzdory tomu, že méně důvtipní mají v průměru více dětí než vysoce

intelligentní lidé. Nejspíš převážily takové faktory jako strava, životní styl a kvalitnější péče v raném dětství. V psychologii se o tomto postupném růstu inteligence hovoří jako o „Flynnově efektu“.

Výzkumy z poslední doby ale ukázaly, že trend se otočil.

Inteligence Evropanů dosáhla vrcholu u lidí narozených kolem roku 1975 a od té doby setrvale klesá.

Existují důvody domnívat se, že v českém prostředí se trend zlomil později, někdy v polovině osmdesátých let.

Pokles inteligence se ukazuje i poté, co je z dat odstraněn vliv imigrace. O příčinách se zatím jen spekuluje. Svou roli nejspíš hrají změny ve školství - ve školách jsou dětské mozky namáhány méně než dříve. A svůj díl viny mají i mobilní elektronická zařízení. Úsloví „chytré aparáty - hloupí uživatelé“ podle všeho vystihuje situaci. Nejde o to, že by mobil či počítač něco v mozku poškozoval. Ale pokud jej má dítě k dispozici příliš často, některé funkce mozku se nerozvinou.

ŘETĚZOVÉ E-MAILY - NÁSTROJ OBNOVY DEMOKRATICKÉ DISKUZE

(první verze byla publikována dne 9. února 2017

jako analytický komentář Institutu Václava Klause)

Nedávno proběhlá volba prezidenta ukázala o české společnosti mnohé. Potvrdila také, že se etablovalo nové médium a že toto médium má nezanedbatelnou politickou sílu. Pravděpodobně větší než některé tradiční noviny. Jak to tak bývá, Je toto médium v první fázi svého života dokonale svobodné (cenzura zpravidla nastupuje se zpožděním). Jedna ze stran tvrdí, že mělo zásadní dopad na volební výsledek, druhá strana to nerozporuje. Ve skutečnosti sílu nového média nikdo přesně nezná. Což je dobře. Ano, jedná se o tzv. řetězové e-maily. Médium funguje tak, že řadový občan vytvoří zprávu, zpravidla sestavenou z útržků článků a komentářů z různých portálů, doplněnou o vlastní názory a postřehy. Tuto zprávu pošle na několik desítek e-mailových adres. Další lidé zprávu otevrou, přečtou a případně rozešlou zase svým známým. Neexistuje žádná centrální autorita, která by mohla ovlivnit, co se bude šířit a co

se bude zobrazovat. Obsah je neustále řízen samotnými čtenáři, kteří posuzují:

- jestli je zpráva dost zajímavá,
- jestli odpovídá jejich životní zkušenosti.

Pokud někdo bombarduje své okolí balastem, další lidé přestanou jeho zprávy číst a přeposílat. A naopak, člověk se může stát v okruhu svých známých „lokální mediální celebritou“, protože od něj přichází velmi zajímavé zprávy. Zkrátka, přeposílatel vždy ručí svou reputací. To je obrovský rozdíl proti „velkým médiím“, kde jsou často zásadní politická sdělení publikována pod anonymní značkou.

Od rozkošných kot'átek k politice

Médium „řetězových e-mailů“ nevzniklo primárně jako politické. Na začátku lidé sdíleli erotické obrázky, životní moudra či videa roztomilých zvířátek. Že takto vytvořené prostředí začalo být využíváno i pro politické informace, je dalším potvrzením toho, že právě ty skupiny voličů, které jsou podle elitářských novinářů méněcenné, se aktivně zajímají o politickou situaci a mají potřebu srovnávat informace z různých zdrojů. V některých ohledech jsou tedy vyspělejší než profesionální analytici veřejnoprávních médií.

O tom, kolik voličů bylo těmito zprávami významně ovlivněno, se můžeme jen dohadovat. Možná „jen“ desetitisíce, možná to šlo k milionu. Při těsnosti volebního výsledku to nejspíš byl jeden z rozhodujících faktorů. Tady je dobré připomenout, že když člověk dostane informaci od osobního známého, bere ji vážněji než z anonymních médií.

V každém případě jsou řetězové e-maily pohromou pro marketingové analytiky, experty a manažery kampaní. Ti se ocitají v situaci, kdy nemohou ovlivnit, co se šíří. Řetězové e-maily zatím nemůžete zakázat, možnost ovlivnění inzercí je omezená, možnost manipulace minimální a dokonce je ani nevidíte! Přestává tak být dokonce jasné, kdo je „myšlenkovým leaderem“. V mnoha případech to nemusí být komentátoři preferovaní velkými mediálními domy, ale zdánlivě nenápadní autoři hojně citovaní v řetězových e-mailech. Ostrakizování tak může vést k opačným důsledkům, než cenzoři původně zamýšleli. Komentátor se stane předmětem útoků, je postupně vytlačen z velkých médií, ztrácí ohledy, radikalizuje se a jeho myšlenky ovlivní přes řetězové e-maily více voličů než předtím.

To je zcela ve shodě s tím, čeho si už před lety všimnul teoretik konfliktů Ralf Dahrendorf: Zakrývání konfliktu vede k radikalizaci.

Vstříc cenzuře soukromého psaní

Nemůžeme si ale dělat iluze o tom, že řetězové e-maily uniknou obvyklému životnímu cyklu média. Na začátku nabízí svobodné prostředí, díky tomu roste, pak vzbudí pozornost, poté začne být cenzurováno a podrobováno dalším formám „řízení obsahu“ a na konci je pád do bezvýznamnosti. Poslankyně TOP 09 Helena Landgšádová už vystoupila s návrhem na cenzurování soukromých e-mailů. Je to požadavek nemravný, ale nikoliv nerealizovatelný. Provozovatelé velkých e-mailových služeb (Google, Seznam a další) mají nástroje pro automatickou kontrolu obsahu e-mailů. Lze si představit, že zprávy obsahující např. slovo „Drahoš“ nebo „imigrace“ by byly automaticky odmazávány. Ostatně, e-mailové služby nakladatelství Economia již takovou cenzuru soukromých zpráv zahájily.

Je také myslitelné, že na rozesílání řetězových e-mailů budou extenzivním způsobem aplikována pravidla nového Evropského nařízení o ochraně osobních údajů. Že by se současná generace politiků a intelektuálů postavila proti prolamování listovního tajemství pod záminkou „ochrany demokracie před ruským vlivem“, s tím nemůžeme počítat ani okrajově. Naopak lze si dobře představit trestní stíhání odesílatelů.

Mimochodem, před pár měsíci proběhla v České republice soutěž mladých programátorů zaměřená na nástroje pro automatizované odhalování „hoaxů“. Sponzorem byl Open Society Fund Georga Sorose.

Když média okázale lžou

Pochopitelně, i v řetězových e-mailech se dají najít nepravdivé informace a často i různé bizardní spiklenecké teorie. To je v první řadě důsledkem situace, kdy velká média už několik let systematicky lžou a cenzurují pravdivé informace. Taková tendence existovala odjakživa, ale až v souvislosti s migrační krizí a islámským terorismem dosáhla tak absurdních rozměrů, že dokonce i podprůměrně vzdělaný a podprůměrně inteligentní divák dokáže snadno rozpoznat, že veřejnoprávní média šíří nepravdy. Logicky se tedy vynořují hypotézy o různých spiknutích.

Správnou odpovědí na šíření fám je poskytování úplných, přehledných a pravdivých informací, nikoliv cenzura.

Řetězové e-maily budou dříve či později potlačeny. Ale zkušenost z dosavadních dějin nám dává jistotu, že si lidé mezitím najdou jiný nástroj necenzurované komunikace.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Řetězové e-maily bychom měli vnímat v širším kontextu toho, jak se lidé učí domlouvat se, budovat solidaritu a vytvářet společný pohled celé společenské vrstvy. Od intuitivního „my a oni“ se postupně dostávají ke stavu, kdy dobře rozumí, kdo jsme „my“ a o co nám jde.

Karel Marx tento proces popsal rozlišením společenské třídy „o sobě“ (an sich) a „pro sebe“ (für sich). Třídu „o sobě“ podle něj tvoří lidé, kteří jsou objektivně v podobném postavení, jejich životní šance jsou drceny ze stejné příčiny, ale oni o tom nevědí. Nemají pocit, že by k sobě patřili. Neuvědomují si, že jsou svázáni osudem.

Třída „pro sebe“, to jsou titíž lidé, ale už tvoří skupinu schopnou společně prosazovat své zájmy. Jsou spojeni vědomím společného údělu, stejnou ideologií i jakýmsi třídním instinktem.

Jan Keller si velmi přesně všimnul, že ve většině západních zemí mají vyšší třídy náskok. Jejich příslušníci sice odmítají mluvit o třídních rozdílech, ale jsou si vědomi, že patří k sobě, a navzájem se podporují proti těm dole.

Nižší třídy hledají společná stanoviska se zpožděním, pomalu a neobratně. Je to pro ně obtížnější, protože je mezi nimi méně analytiků, filozofů a ideologů.

Teprve v posledních letech nepřátelské chování mocenské elity vlastně vede k růstu společného vědomí.

Když se lidé mají proti komu vymezit, snadněji si uvědomují svou vlastní identitu.

A přibývá i situací, kdy si normální pracující lidé uvědomují svoji rostoucí moc. Například, když navzdory mediální a finanční superpřevaze zvolí jiného prezidentského kandidáta, než jaký byl vybrán.

Řetězové e-maily do toho zapadají.

ZAHRANIČNÍ DĚLNÍCI

(první verze byla publikována 21. března 2018)

„Cizinci tu pracují, neberou však místo domácím,“ hlásá nadpis serveru Hlídací pes oligarchy Karla Janečka. Je to slogan působivý, ale nepravdivý. Ve skutečnosti cizinci práci místním lidem berou, a to dokonce, i když obsazují volná místa.

Modelový příklad. Firma nabírá lidi do výroby nebo skladu. Plat určí na 15 000 hrubého, jenže to nestačí ani na pokrytí základních životních nákladů. Lidé tedy nemají faktickou možnost takovou práci přijmout. Nenajdou se tedy jiní zájemci než pár alkoholiků nebo jiných zkrachovalých existencí, o kterých je zřejmé, že žádnou pořádnou práci neudělají.

Ekonomické vysvětlení je jasné, firmy poptávají službu pod tržní hodnotou. Když budete chtít rohlík za 30 haléřů, taky vám ho nikdo neprodá, maximálně tak nějaký tvrdý a plesnivý. Jak nedávno podotkl Václav Klaus, „ekonomie nezná něco jako nedostatečnou nabídku pracovní síly“.

Normální by bylo, že firma zvedne na nabídku 20 000. Když nezabere 20 000, tak ji zvedne na 25 000. Za tuto mzdu už někoho přitáhne. Zároveň tak přinutí okolní firmy, aby rovněž zvedly platy. Pro firemní finance to bude znamenat, že případně více

peněz na platy a méně peněz na zisk. Na pár místech se stane, že část dělníků bude nahrazena roboty. Tím se zvýší technologická vyspělost, aniž by to přineslo onu nešťastnou situaci, kdy modernizace vede k propouštění. A všichni zaměstnavatelé se budou muset chovat k „lidským zdrojům“ jako k lidem.

Zkrátka, nedostatek pracovníků by prospěl všem. Jenže neprospěje, protože úřady dovolí dovézt cizince, který práci vezme za těch 15 000.

Můžete dosazovat jiné i profese a jiné výše platů, výsledek bude pokaždé stejný. Zvýší se zisk jedné firmy, ale na úkor ostatních. A nakonec ten zisk stejně odejde někam do korporátní centrály. Aby toho nebylo málo, migrace za prací poškodí i zemi, odkud lidé odcházejí. Zpravidla totiž přichází o své nejchytřejší a nejpodnikavější lidi. Země původu pracovníků tedy chudne a za čas se začne dožadovat rozvoje a jejich pomoci. Tu zaplatíme zase my všichni.

i Navíc se pak logicky vytváří řetěz příčin. Do Ruska přichází zahraniční pracovníci, takže tamní i platy nerostou, a část jejich dělníků vyrazí třeba i do českých zemí. V českých zemích se pak snižují i platy, tudíž určité části místní pracovní síly nezbyde než vyrazit do západnějších zemí a srazit mzdy zase i tam. V nejvyspělejších zemích se tak hromadí chudoba (stačí připomenout třeba miliony amerických

pracujících, kterým plat nestačí ani na základní potraviny), a chudé země se stávají terčem vojenských útoků, aby byli tamní lidé motivováni ze zničené země odcházet.

Pokud odcházejí do zahraničí pracovat jednotlivci, je to obohacující. Pokud se to stane masovým trendem, je to ničivé.

Zkrátka, od toho si platíme stát, aby praktiky typu dovozu zaměstnanců zarazil. Jak to nedávno výstižně shrnul ředitel Institutu Václava Klause Jiří Weigel, „prioritou má být postupné a racionální omezování volného pohybu pracovních sil v celé Evropské unii“. Natož pak z chudých zemí v jejím okolí.

Samozřejmě existují speciální případy. Špičkoví experti. Lidé, co u nás zakládají firmy. Nebo projekty, které si prostě nemůžou dovolit vyplatit normální mzdy a které by jinak musely zavřít. Jenže to se týká jen nepatrného zlomku zahraničních pracovníků.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Dovoz zahraničních dělníků i mnoho dalších opatření bývá obhajováno s tím, že to povede k růstu HDP. A tak nějak automaticky se předpokládá, že když vzroste HDP, budou na tom lépe všichni.

Logika této úvahy je následující. Je mnoho ekonomických a sociálních faktů, které se nedají měřit nebo jen velmi obtížně. Existuje ale určitá souvislost (být velmi volná) mezi nimi a HDP. Předpokládáme tedy, že když roste HDP, bude se zlepšovat i všechno ostatní.

Jenže ukazatel HDP má podivnou povahu. Když klesá, lidem se opravdu daří špatně. Přicházejí o práci, jsou vyháněni z bytů, propadají depresím a páchají sebevraždy. Když ale HDP stoupá, nemusí to znamenat, že jsou na tom dobře. A v posledních letech dochází právě k tomu, že i když ekonomiky rostou, problémy se kupí.

Již zmíněný ekonom Thomas Piketty hovoří o „30 nádherných letech“ mezi 1950 a 1980. Západní svobodný svět v té době soupeřil se světovým socialismem a normálním pracujícím lidem se tehdy dařilo tak dobře, jako nikdy předtím. Každé období hospodářského růstu tehdy znamenalo, že lidé měli práci a jejich životní úroveň rostla. Z růstu národní ekonomiky měli prospěch úplně všichni.

Před 20 až 30 lety se situace otočila. Mzdy vrcholových manažerů vyletěly do nepředstavitelných výší, přišly „zlaté padáky“, ale příjem dvou třetin domácností v západním světě od té doby klesá nebo stagnuje. V některých evropských zemích se stala dlou

hodobá masová nezaměstnanost novou normou. Doufáme, že se staré časy zase vrátí, ale Piketty varuje před přehnaným optimismem. Evropské ekonomiky se vrátily k normálu. A ten normál znamená, že když roste národní hospodářství, rostou především majetky úzké vrstvy nejbohatších, a s tím roste i jejich možnost zadupat normální pracující do země. Rozhodně není samozřejmé, že by z růstu měli mít prospěch všichni.

Není-li HDP tím správným měřítkem, co jím tedy je? Americký sociolog Peter L. Berger (ano, ten stejný, který je citován v kapitolách o Metternichovi a o surovinách) oprášil starý katolický koncept „preferenční právo chudoby“. Každé opatření má být podle něj posuzováno podle dopadu na situaci nejchudší čtvrtiny společnosti. Tedy na životní úroveň, ale také na zdraví, životní šance, spokojenost a mezilidskou soudržnost. Bergerova otázka by zněla: Jak prospěje dovoz pracovníků nejchudší čtvrtině obyvatel českých zemí? Že to vyřeší situaci majiteli nějaké agrární korporace?

Pokud chce zaměstnávat Mongoly, ať si svou tovarnu rovnou postaví v Mongolsku. A ať tam své produkty taky prodává.

RENEGÁT HAMPL A KORPORÁTNÍ REVOLUCE

(první verze byla publikována 22. března 2018)

Titulek je nadsazený. Renegát je totiž poslední politická urážka, které se mi ještě nedostalo. Předposlední byla „revizionista“, kterou mě před pár dny obdařil Roman Joch, čelní představitel českého cuckservatismu (vyrovnáno). Nicméně tento text nemá být o Romanu Jochovi.

Slovo „revizionista“ používala hojně režimní propaganda osmdesátých let. Nikdy nebylo přesně definováno, ale znamenalo nejspíš to, že se někdo snaží zpochybnit oficiální výklad dějin. Toto zpochybnění mělo mít za následek zvrácení výsledků druhé světové války. Tedy přesně to, co dělají současní propagandisté. Oni, kupodivu, za revizionisty označováni nejsou.

Co si musíte myslet o starém režimu

Minulý týden jsem dostal stejné označení i já, a nikoliv bez důvodu. Ve twitterové zkratce jsem zpochybnil oficiální výklad dějin, na kterém neo- marxisté a neokonzervativci tolik trvají. Oficiální výklad říká, že:

1. Po celou dobu od února 1948 do listopadu 1989 se jednalo o stále stejný režim se stejnou ideolo

gií, stejnými cíli, stejnými mocenskými poměry a stejným zacházením s obyvateli.

2. Vše, co se v tomto režimu vyskytlo, bylo špatné.

Není myslitelné, že by se třeba v 80. letech žilo v nějakém aspektu lépe než v dnešním byrokratickém korporativismu (zdráhám se použít slovo „kapitalismus“, protože soukromí podnikatelé už v ekonomice nehrají významnější roli, a použít slovo „demokracie“ pro současný režim by bylo absurdní). Není ani myslitelné, že by tehdejší režim jednal v nějakém ohledu efektivněji nebo dokonce ohleduplněji než ten současný.

3. Pokud bude některé z předcházejících dogmat zpochybněno, bude to mít za následek pád do nejbrutálnější éry raného bolševismu. Nesouhlasíte s tím? Pak jste revizionista.

K tomuto druhu revizionismu se hlásím plně a rád.

Jsou dějinné situace, ve kterých musíme zjednodušovat a kdy svět musíme dělit na hodný a zlý. Jinak bychom neobstáli.

Churchill by neporazil Hitlera, kdyby neházel všechny nacisty do jednoho pytle nebo dokonce kdyby „jen“ rozlišoval mezi Němci.

Ronald Reagan by nezvítězil, kdyby se ponořil do motivace jednotlivých skupin, aktérů, proudů komunismu.

Jenže pak se na dění díváme s odstupem a můžeme si dopřát ten luxus přemýšlet o něm hlouběji. Už nepotřebujeme ideologická klišé. Můžeme přemýšlet o detailech, hledat méně zřejmé souvislosti, a také do tohoto pohledu zahrnout i ty informace, které jsme tenkrát nemohli mít.

Pět revizionistických tezí

Když takto přemýšlíme o tzv. komunistickém období, rýsuje se pět „revizionistických“ tezí.

Za prvé. Mezi 50. a 80. lety byl obrovský rozdíl. Rozdíl tak velký, že se fakticky jednalo o úplně jiné režimy, které neměly nic nebo téměř nic společného. Ano, při pohledu z hodně velké dálky se mohou můžeme vidět určité společné rysy. Jenže při pohledu se stejně velkým odstupem by významný rozdíl mezi komunismem a demokratickým kapitalismem nebyl (obojí lze zařadit do kolonky „průmyslové společnosti“).

Za druhé. Ideálem husákovského režimu nebylo marxistické „osvobození člověka“, nýbrž nemotorný pokus o napodobení Ameriky 50. let. To znamenalo respektování tradičních hodnot jako rodina a práce, dělnické domky na předměstí, podporu porodnosti, nacionalistickou propagandu podtrhující statečnost českého národa. Dokonce ani nepřátelské zacházení

s avantgardními umělci se příliš nelišilo od toho, kterého by se jim dostalo třeba v Arizoně 50. let. Samozřejmě, nebylo to dokonalé. Režim si jako dědictví po režimech předcházejících nesl Státní bezpečnost, domovní důvěrnice a spoustu dalšího balastu. A hlavně, rostl nesoulad mezi rychle se zvyšujícími se ambicemi lidí a pomalým rozvojem ekonomiky.

Za třetí. V rámci husákovského režimu se některé věci povedly. I když spíše shodou okolností než zásluhou vedoucích představitelů. Nicméně povedly se. Češi byli hrdí na to, že jsou Češi. Obyvatelé se naučili řešit své věci samostatně a nespolehat na státní byrokracii. Lidé měli chuť mít děti (což je příznak toho, že se na svět dívali optimisticky). Byl postaven milion nových bytů. Bezdomovectví sice existovalo, ovšem nepatrný zlomek současného stavu. Chudoba existovala, ale neznamenal ztrátu základní lidské důstojnosti. Nebyl narušen základní společný morální rámec všech vrstev společnosti. Menšiny byly relativně integrované. Podařilo se zajistit základní školství pro všechny na úrovni, o jaké se dnes ani neodvažujeme snít. A vyrostla generace tak skvělých techniků jako nikdy předtím a nikdy potom. Oproti tomu by bylo možné jmenovat desítky oblastí, které byly v katastrofálním stavu, na prvním místě zdravotnictví dospělých (péče o zdraví dětí byla skvělá) a životní

prostředí. Ale černobílý obraz „všechno špatně“ neodpovídá realitě.

Za čtvrté. Superúspěšná devadesátá léta byla založena právě na „lidském kapitálu“ vybudovaném za Husáka. Byly tu miliony lidí odhodlaných nadšeně se vrhnout do podnikání, tvrdě pracovat, učit se nové věci. Lidí s famózními technickými schopnostmi. Lidí, kteří dávali otevřeně najevo, že nestojí o byrokratickou kariéru a že se jim dotace hnusí. V tom je naše situace mnohem horší než tehdy, protože příští režim zdědí především lidi závislé na dotacích, s regulátorsko-udavačskou mentalitou, jejichž hlavní ambicí je práce politruka nebo alespoň teplé místo v byrokratickém aparátu.

Za páté. Když se představitelé a zastánci starého režimu bránili proti vlivu ze západu, už dávno nešlo o marxismus ani o proletářskou revoluci. Částečně hájili svá vlastní privilegia a částečně si uvědomovali, že ti, kdo na západě rozhodují, nemají nejmenší chuť umožnit vznik demokratických režimů. Že ve skutečnosti cílem Západu je vytvoření koloniální zóny, odkud bude možné brát suroviny zdarma a lidskou práci za směšně nízkou cenu. Jsem nakloněn věřit tomu, že třeba Ronald Reagan opravdu zamýšlel svobodu i pro lidi na východě, ale plány korporátních a intelektuálních elit byly už tehdy úplně jiné.

Možná, že některá z uvedených tezí není udržitelná. Ale právě to by měla ukázat otevřená diskuze. Pokud ji nezahájíme a spokojíme se s hlídáním dogmat před revizionismem, nijak se nelišíme od Pavlovových psů naučených slintat na zazvonění.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Postupné změny komunistického režimu by mohly vyvolat představu, že mocipáni postupně dostali rozum a začali postupovat humánněji. Určitou roli to sehrát mohlo. Koneckonců Gustáv Husák byl v padesátých letech politickým vězněm. V době, kdy mnozí z těch, které dnes známe jako „chartisty“ a „disidenty“, druhé vylučovali ze škol a posílali do vězení.

Podstatnější je však mechanismus (další neviditelná ruka), který postupně vedl ke změně charakteru režimu. Brněnský profesor sociologie Ivo Možný jej popsal ve skvělé práci „Proč tak snadno“. Komunisté nevymysleli lepší verzi socialismu, ale byli krok za krokem dotlačeni k jinému chování. Do značné míry to bylo dáno tím, že nikdy nevytvořili izolovanou elitu, ale každý z nich byl nejen funkcionářem, ale také rodičem, manželem, zetěm, návštěvníkem koupaliště a třeba zahrádkářem. Sdíleli život a myšlenky s ostatními lidmi, ať chtěli nebo ne.

Pár let po komunistickém puči bylo v podstatě jasné, že režim nedokáže lidem zajistit to, co potřebují, a že nelze čekat zlepšení. Občané se tedy začali zařizovat podle sebe. Vytvářeli kamarádké a příbuzenské vztahové sítě a začali neformálně obchodovat. Platidlem byly kontakty a možnosti - ten uměl obstarat rekreaci, ten byl melouchář, ten měl možnost zařadit do svépomocné výstavby bytovek, ten měl tatínka řezníka nebo ředitele školy.

Rodina začala hrát podstatnou úlohu i jako jednotka ekonomické podpory. V českých zemích i na Slovensku si udržela mnohem tradičnější podobu než v západních zemích. To se týkalo i rodin komunistických funkcionářů. Útoky proti rodině, které známe z dnešního neomarxismu a které se objevovaly v prvních komunistických letech, se staly nemyslitelnými.

Systém centrálního plánování byl postupně doplněn efektivně fungujícím trhem a vznikl i jakýsi meziprostor - neformální vyjednávání mezi podniky. Tato smíšená ekonomika postupně dosáhla velmi slušné výkonnosti - přinejmenším ve srovnání se současnou vládou eurobyrokracie. To ovšem nic nemění na tom, že obyvatelé tehdejšího Československa se srovnávali především se západním Německem,

a z tohoto srovnání vycházelo socialistické hospodářství velmi špatně.

Postupně docházelo k tomu, že vztahové sítě začaly hrát mnohem důležitější úlohu než formální postavení ve stranické hierarchii, ukazuje Ivo Možný.

Nerozhodovalo, jestli jste funkcionář, ale s kým se znáte. Ani krajskému tajemníkovi nezbývalo nic jiného, než zavolat meloucháře, když chtěl opravit vodovod.

Systém komunistického vládnutí se nakonec stal zcela bezvýznamným. Rozhodovalo se úplně jinde. I sami komunisté jej většinou pokládali za přítěž. Pod nápořem zvenčí se tedy nesmírně snadno zhroutil, vysvětluje Možný.

Jeho knihu můžeme číst i jako obecnější popis koloběhu politicko-ekonomických systémů. S tím, jak režim upadá do byrokratické strnulosti, vyrůstá podhoubí alternativních vztahů, které jej nakonec nahradí. Kolaps je tedy překvapivě hladký a vše může pokračovat pořád dokola.

VELIKONOČNÍ ÚVAHA O VELKÝCH PŘÍBĚZÍCH A KAŽDODENNÍM ŽIVOTĚ

(první verze byla publikována 1. dubna 2018)

Od té doby, co nějak zasahuji do společenského dění, jsem několikrát naletěl různým podvodníkům, když se teď snažím dávat si pozor, je to poměrně obtížné. Když vám na něčem opravdu hodně záleží, věříte určitým ideálům a jste ochotni pro ně něco obětovat, máte sklon očekávat totéž od ostatních. Takže když někdo předstírá, že zastává stejné hodnoty, snadno mu uvěříte. A pak to nemusí dopadnout dobře.

Stalo se mi, že jsem do svého života pustil jednoho filmového režiséra, a ten natočil spoustu záběrů, z nichž některé použil jinak, než jsme byli domluveni. Iba však nemění nic na tom, že se jedná o inteligentního člověka, který nevystačí s frázemi typu „Je tu 12 imigrantů“, „Putin“, „islám je náboženství míru“ a „bez Evropské unie bychom lezli po stromech“.

V jednom rozhovoru, který k tomu poskytnul, souhlasil, že někdy jsou časy dobré a jindy zase těžké a že občas probíhají i takové události jako kolaps civilizace či třeba vyhubení nějakého národa nebo rasy. Občas je vyvražděno šest milionů Židů nebo dva mi

liony Arménů (on sám je Armén). Na území zlikvidované rudé rasy se nastěhuje bílá. Místo bílé hnědá či černá. Ale to je prý přirozený běh věcí a máme se s tím smířit.

Populistická agenda hrdinů

Vedle toho jsou ale lidé, jak pan režisér tvrdí, kteří čtou příliš mnoho hrdinských příběhů a dostanou chuť takové hrdiny napodobovat. Může se jim dokonce přihodit, že podle nich začnou žít. Uvěří tomu, že je možné změnit přirozený běh dějin. Nebo dokonce, že to je morální! Takoví lidé si hrají s příběhy, postupně se ale stane, že ty příběhy se zmocní jich a oni ztratí zdravý rozum. Stává se z nich zvláštní typ narkomanů závislých na velkých hrdinských příbězích. Používá pro to termín „populistická agenda“.

Možná na tom něco bude. Ale sociologa musí nutně napadnout otázka: Jsou-li ty hrdinské příběhy tak škodlivé, proč je vlastně civilizace vytváří? Proč je jich tolik a proč jsou pro nás tak významné? Ano, existují patologické skupiny typu Pražské kavárny, které se snaží hrdinská vyprávění potlačit, rozbít a zesměšnit, ale ani jejich příslušníci se od nich nedokáží oprostit úplně.

Mohli bychom být v pokušení domnívat se, že zájem o hrdinské příběhy je pouze rysem naší nedo-

mlé a místy až ubožácké doby. Jenže oni si je lidé vyprávěli po celé dějiny, minimálně dějiny západní civilizace - už od řeckého dávnověku, kdy ještě neznali písmo, ale už znali hrdinské eposy.

Velké národy s velkými příběhy

Hrdinské příběhy jsou důležité mimo jiné proto, že když někdy přijdou hodně těžké časy a přežití národa či civilizace je v ohrožení, tato vyprávění lidem pomáhají přepnout na jiný způsob myšlení a jednání. A to na myšlení a jednání patetické, heroické, houževnaté a vybavené ochotou přinášet oběti. Lid, který není takové změny schopen, ten nedokáže přežít. A pro lidi, kteří nevyrůstali s hrdinskými příběhy, je to přepnutí ještě mnohem obtížnější než pro ostatní. Zůstává pak jen běžná mentalita každodenního života: „To se prostě stává, že je nějaké etnikum nahrazeno. Hlavně, aby nám neomezili dotace.“ Výsledkem pak je současná honorace, která se učí arabsky a tvrdí, že islamizace „není hrozba, ale příležitost“. Příležitost něco vykšeftovat s novými pány.

Dobré národy a dobré civilizace generují silné příběhy. Ty ubohé jsou bez příběhů. Mimochodem, všimněte si, že pro západní civilizaci jsou typické příběhy o odhodlaných mužích, kteří čelili přesile, bránili svou zemi, svou rodinu a životní styl. Proto nedo

kážeme například dobytí Ameriky vnímat jako silný příběh. V logice naší civilizace je stát spíše na straně Indiánů - i když to v tomto konkrétním případě byli nepřátelé našich předků.

Naše příběhy jsou jiné než islámské, úplně jiné než buddhistické nebo třeba konfuciánské.

A někde za tím je ten hrdinský příběh, který je pro naši civilizaci určující. O bohočlověku Ježiši Kristu, který dobrovolně podstoupil smrt, sestoupil do podsvětí, svedl tam zápas se silami zla a jeho vítězství zcela změnilo povahu světa, ve kterém žijeme.

Tyto a další příběhy si můžeme vyprávět jenom proto, že jsme potomky lidí, kteří si velké příběhy nejen vyprávěli, ale v těžkých dobách se podle nich dokázali zachovat. Bylo tomu tak ještě v generaci našich dědečků.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Bez velkých příběhů se nedá přežít. Jsou-li zpochybňovány a zesměšňovány, potom národ nepřežije. Jsou stejně životně důležité jako ochrana hranic nebo všeobecný vojenský výcvik.

To není povzdechnutí bojovného nacionalisty, ale názor mainstreamové sociologie. Talcott Parsons, jehož jméno najdete ve všech učebnicích jakožto

hlavního představitele systémové sociologie, dospěl ke zjištění, že aby společnost mohla přežít, musí být zajištěny čtyři roviny fungování (ty se navzájem ovlivňují, takže tvoří systém - proto „systémová sociologie“).

Jednou z těchto čtyř rovin je „udržování latentních vzorců“. Přeloženo do normálního jazyka, lidé musí mít shodné představy a přesvědčení. O sobě, vlastních dějinách, světě, morálce... a také o hrdinství. Každé společenství to má nastavené trochu jinak. Některé je patetické více, jiné méně. Ale alespoň trochu patetičnosti potřebuje každý. Nijak nevadí, že to občas někdo vidí jinak a že si dělá legraci z hrdinských příběhů. Ale pokud se z takového zpochybňování stane epidemie, pokud zpochybňování převládne ve školách a ve velkých médiích, národní společenství nepřežije.

V podstatě totéž říká jinými slovy Pjakinova Koncepce sociální bezpečnosti zmíněná v kapitole o Pyramidě potřeb národa a státu. Ta zase hovoří o šesti úrovních, z nichž jedna je světonázorová. Stát, který nedokáže ubránit své ideály, bude zničen.

To je, ostatně, jedním z hlavních důvodů, proč existují ministerstva kultury a proč existuje státní podpora umění. Dělají práci potřebnou k udržení národní hrdosti a odhodlání bránit vlastní národ.

Pokud se vše zvrtné a státní peníze nebudou vynakládány na podporu národní hrdosti, nýbrž na tupení a zesměšňování vlastního národa, pokud místo pozitivních vzorů budou oslavováni feťáci a úchylové, bude to podobné, jako by letectvo bombardovalo vlastní města.

ZDRAVÝ ROZUM NEBO NAPODOBOVÁNÍ ZÁPADU. VYBERTE SI

(projev ze 4. dubna 2018 na konferenci

Rezervy sociálního systému)

Dámy a pánové,

děkuji za příležitost promluvit na tomto setkání a
círamcovat příspěvky lidí, kteří znají různé oblasti
sociální problematiky mnohem hlouběji a detailněji než
já. Pokusím se alespoň - tak, jak mě o to požádali
pořadatelé - zasadit jednotlivé otázky sociální péče a
sociální ochrany do celkového společenského, poli-
tického a do určité míry snad i civilizačního kontextu.

Naše dnešní kolokvium nese název „Rezervy so-
ciálního systému“. To by mohlo vyvolávat dojem, že
sociální systém funguje v zásadě správně a že někde na
jeho okrajích jsou určité příležitosti k dalšímu zlepšení.

I když ještě neznám příspěvky svých spoluřeč-
níků, už teď je jasné, že výsledný obraz bude zcela jiný.
Systém spotřebovává stále více peněz. Přibývá lidí, kteří
si udělali živnost z nejrůznějších aspektů péče o
potřebné. Každých pár let se objeví nějaká nová úžasná
koncepce, na jejímž zavádění opět vydělá spousta
zdravých a chytrých lidí z vyšších vrstev.

V řadě případů si sociální pracovníci a neziskovkovi aktivisté počínají tak tyransky, že představují větší hrozbu než jakékoliv zchudnutí, zbídačení či diskriminace. A potřební jsou na tom v nejlepším případě pořád stejně, častěji se jejich situace dokonce zhoršuje. Asi nejvýrazněji to je vidět na romské komunitě. S každým zlepšením života profesionálních aktivistů z organizací typu Romea se prohlubují problémy skutečných Romů či, chcete-li, Cikánů.

Když „pomoc“ škodí

V roce 1984 poprvé vyšla dnes již kultovní kniha profesora Charlese Murrayho *Losing Ground*, která byla později přeložena do češtiny pod názvem *Příliš mnoho dobra*. Sám sociolog Murray se ovšem vyjádřil, že nejpřesněji by se dílo mohlo jmenovat „Oje- bávání chudých“. Příběh, který Murrayho analýza dat odkrývá, byl pro mnohé šokující. A je dosud.

Ukázalo se totiž, že všechny skupiny znevýhodněných, potřebných nebo lidí s nej různějšími problémy v USA trvale zlepšovaly své postavení, a to minimálně od 20. let. Jejich postavení se zlepšovalo absolutně i relativně. To znamená, že rostl jejich životní standard a že rostl rychleji než životní standard běžné populace. Doháněli. Tempo dohánění bylo nerovnoměrné, ale trend byl jednoznačný. Připomínám, že se

tak dělo v situaci, kdy neexistovaly žádné federální sociální programy. Různé aktivity realizovaly pouze jednotlivé státy, města nebo dobročinné organizace financované z vlastní činnosti a sponzorských příspěvků.

V polovině 60. let se trend otočil. Americká federální vláda odstartovala gigantické programy tzv. „války s chudobou“ a „války s diskriminací“. Výdaje začaly astronomicky stoupat. Jenže situace chudých a potřebných se přestala zlepšovat, mnoho skupin začalo dokonce výrazně ztrácet. Kdybyste ještě v padesátých letech nějakému Američanovi zkusili vyprávět, že ve velkých městech vzniknou zóny s bezpečností na úrovni Somálska, kde budou vládnout gangy mladistvých a kde budou čtrnáctileté černošky rodit nové zabijáky, vysmál by se vám. Bylo to absolutně nepředstavitelné. Ale přesně to je výsledkem „války proti chudobě“ a „války proti diskriminaci“. Dnes můžeme mít tendenci všímat si dopadů na životy lidí, kteří jsou nuceni žít poblíž takových zón, ale k děsivému snížení životních šancí došlo především u aktivních účastníků dění v těchto ghettech. Pokoušet se to vyrovnat kvótami v představenstvu nějaké korporace je aktem cynického výsměchu. Copak o ta místa v představenstvech budou soutěžit děti, které se rodí v ghettech nezletilým matkám, vyrůstají bez

otce, nedokončí školu a v jejich okolí není žádný dospělý vzor, který by pracoval?

Opakování amerických chyb

Dnes s odstupem 70 let dokážeme poměrně jasně vidět příčinu tohoto děsivého selhání sociálních programů. V USA přibývalo studentů humanitních oborů, nebylo pro ně dost pracovních příležitostí, rostl tlak na vytváření nových míst a systém sociální pomoci se otočil. Přestal sloužit potřebným a začal sloužit začleňovačům, architektům sociálních programů, školitelům, komunitním organizátorům a dalším darmošlapům. A protože tito profesionálové jsou vesměs vzdělanější, inteligentnější, cílevědomější a lépe organizováni než potřební, snadno z nich udělali své rukojmí. Včetně toho, že udržují jejich životy v natolik neutěšeném stavu, aby to ospravedlnilo neustálé navyšování rozpočtů.

Až potud je to americký problém a je na Američanech, jak si s ním poradí. Pro nás v České republice je podstatné, že v listopadu 1989, kdy jsme se rozhodli pro přijetí západního modelu demokracie, bylo také jasné, že některé americké a západoevropské výstřelky jsou v ostrém rozporu se zdravým rozumem. Pokládali jsme za samozřejmé, že u nás nikdy zavedeny nebudou.

Jenže uplynulo čtvrtstoletí a vidíme, že i v naší zemi jsou opakovány všechny hloupé chyby západního světa. Namátkou uvádím jen ty nejkřiklavější: • Nahrazení svobodné diskuze diktátem politické korektnosti.

- Inkluze v základním školství.
- Ovládnutí univerzit extrémními ideologiemi.
- Zvýhodňování sexuálních menšin na úkor většiny populace.
- Vnucení extrémně liberálního výchovného stylu všem rodinám.
- Systematické povzbuzování žen k tomu, aby vychovávaly děti bez otců.
- Rezignace na vynucování zákona vůči příslušníkům islámské komunity.
- Antidiskriminační opatření v ostrém rozporu se zdravým rozumem.
- Zvyšování počtu vysokoškolských studentů nad všechny meze, bez ohledu na schopnosti populace a potřeby ekonomiky.
- Vnucování tzv. zdravého životního stylu, kdy v podstatě všichni počítají s tím, že to, co je dnes prosazováno, bude za pár let odmítnuto jako nezdravé.

Ve všech případech se jedná o opatření, která začala být zaváděna až poté, co se v zemích na západ

od nás prokazatelně neosvědčila a kdy je zřejmé, že důsledky u nás budou stejně negativní.

Podpora menšin, s. r. o.

Proč nejsme schopni se z chyb zemí bývalého Západu poučit?

Jedna z příčin spočívá v tom, že nás západní intelektuálové, byrokraté a manažeři považují za jakési primitivní domorodce, kteří musí být převychováni. Nadnárodní neziskovky, americké velvyslanectví, norské, lichtenštejnské a jiné fondy a v posledních letech především evropská byrokracie vynakládá obrovské prostředky a obrovské úsilí na to, aby nás zaplavili tím, co nelze nazvat jinak než myšlenkový odpad.

To je ale podporováno tím, co nazvu podnikatelským aspektem. Je běžné, že český podnikatel navštíví například USA, všimne si tam nějakého zajímavého podnikání, poté se vrátí domů a založí si stejnou živnost. Může to být nějaká zvláštní restaurace, nebo například i populární Slevomat, který je kopií amerického serveru Groupon. Tady je napodobování užitečné. Jenže stejná podnikatelská kreativita má i odvrácenou tvář. Mladý člověk pobývá v zemích bývalého Západu, všimne si snadného života některých úředníků či aktivistů a po návratu se pokusí ob

dobnou neziskovku založit také u nás. S velmi pozitivními důsledky pro něj osobně a velmi negativními důsledky pro českou společnost. Na něco takového jsme nebyli vůbec připraveni a dosud vlastně nevíme, jak tomuto typu „podnikání“ čelit.

Předpokládám, že následující řečníci vysloví řadu zajímavých nápadů, co by se mělo udělat, změnit a vylepšit. Nicméně moje prognóza je, že téměř žádný z těchto nápadů se nepodaří prosadit. A pokud ano, tak státní byrokracie a neziskovky mezitím zavedou několik opatření ještě horších, než jsou tak současná.

Tři zásady sociální pomoci

Beru tedy dnešní seminář spíš jako teoretické cvičení a jako přípravu na to, jak by mohly být poměry zlepšeny, kdyby došlo k zásadní politické změně. Přispěji do tohoto cvičení třemi teoretickými zásadami.

Za prvé. Smyslem sociálních programů je pomáhat lidem, nikoliv expertům. Proto o nich nesmí experti rozhodovat.

Základní dialog musí probíhat mezi těmi, kdo pomoc platí a těmi, kdo ji přijímají. Experti mohou hrát jen pomocnou roli.

Za druhé. Sociální program je úspěšný, když potřební přestanou potřebovat pomoc nebo když se jejich potřeba alespoň radikálně zmenší. Sociální

program je neúspěšný, pokud jsou utráceny peníze a problém zůstává nebo dokonce roste počet lidí do něj zařazených. Neúspěšné programy musí být zastaveny a nahrazeny lepšími, případně zastaveny bez náhrady.

Za třetí. Každý sociální problém má dvě dimenze.

1. Jedinec a jeho motivace svou situaci vyřešit nebo alespoň k jejímu řešení maximálně přispět.
2. Zázemí vytvářené společností, místní komunitou, vládními programy apod.

Důležité jsou obě dimenze. Pokud jedinec není ochoten udělat, co je v jeho silách, potom žádná pomoc nepomůže. Můžete utrácet tisíce, miliony nebo miliardy a on bude pořád ve stejně neutěšené situaci. Na druhou stranu, v mnoha případech snaha jedince nestačí a vede pouze k zoufalství, protože podmínky jsou chybně nastaveny. Potřebujeme tedy obojí. V žádném případě se nesmí stát, že by pomoc podryla osobní motivaci. To musí být první a základní otázka pokládaná při přípravě každého sociálního programu: Nesníží pomoc motivaci, aby si lidé poradili sami?

Vedle toho je ale mnoho aspektů a situací, kdy snaha jedince nepomůže, protože společenské a ekonomické síly míří proti němu. Výsledkem veškeré námahy je pak jenom beznaděj. Tady je na místě akce

místní komunity, případně státní zásah. V krajním případě dokonce dlouhodobý státní program.

Ale věřím, že o tom dokáží následující řečníci promluvit konkrétněji a kvalifikovaněji. Naslouchejme jim. I kdyby „jen“ proto, abychom si hlouběji uvědomovali, jak zoufale potřebujeme hlubokou změnu systému politického rozhodování. Změnu minimálně tak hlubokou jako tu v listopadu 1989.

* X- X-

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Máme tendenci pohlížet na firmy a neziskovky jako na zcela oddělené světy, s tím, že firmy pracují pro skutečné zákazníky, zatímco neziskovky se zaměřují na drancování státních rozpočtů. Jenže ve skutečném životě to tak jednoduché není. Najdeme neziskovky, které si poctivě hledají sponzory a chovají se v podstatě tržně. A najdeme mnoho firem zaměřených na získávání peněz od státu - buď přímo, nebo tím, že vládu přimějí, aby všem nařídila koupit si jejich produkt.

Oba sektory jsou těsně propojeny. Neziskovky nakupují od běžných komerčních firem (od advokátních služeb přes vedení účetnictví po sportovní vybavení) a největší nadnárodní neziskovky úzce spolupracují s největšími globálními finančními in

stitucemi. Rovněž pohled na kariérové dráhy ukazuje, že stejní lidé plynule přechází mezi velkými neziskovkami, korporacemi a ministerstvy. Vzniká tak jednotná sociální vrstva.

Detailně se tomu věnoval americký ekonom Gordon Tullock, který analyzoval obě strategie: zaměření na zákazníka a zaměření na „dobyty renty“ od vlády. Zajímavé je, že Tullockovy rozborů psané v 60. letech ukázaly, že dobývání zisků z vlády je mnohdy obtížnější a riskantnější než běžné podnikání. To je podle něj hlavním vysvětlením, proč většina lidí normálně pracuje.

To se od té doby změnilo. Byrokratické aparáty se úplně vymkly kontrole a vítají každou příležitost k rozšiřování agend. Pokusy kontrolovat nebo dokonce řídit státní byrokracii pomocí soutěže politických stran se ukazují jako směšné. Logicky tedy přichází hledání alternativ či doplnění. Jedno z nich představil ekonom Pavel Kohout ve své skvělé, a neoprávněně pozapomenuté knize Úsvit přímé demokracie. Lichtenštejnský kníže Hans Adam II. zase doporučuje místní autonomii, že by občané určitého regionu mohli odmítnout opatření prosazování centrální byrokracií. A vedle toho se stále silněji prosazuje vůdcovská demokracie.

Propagandistické aparáty elity mezi tím šíří představu, že problémy jsou zaviněny tím, že lidé špatně volí. To je kladeno za vinu hlavně chudým lidem, někdy se dokonce navrhuje omezit jim volební právo. Ve skutečnosti mají nízkopříjmové skupiny tendenci podporovat taková opatření jako jsou zvýšení minimální mzdy nebo přídavků na děti. Ale celkově iracionální sociální politika přichází od elit.

V roce 2014 publikovali Martin Gilens a Benjamin Page z princetonské univerzity výzkum, ve kterém použili jednoduchou metodiku. Z jiných výzkumů převzali údaje o tom, jaká politická opatření chtějí nejbohatší lidé, a co naopak žádá nízkopříjmová většina. Potom se podívali, co bylo v posledních letech opravdu zavedeno. Téměř stoprocentně se to shodovalo s přáními těch bohatých. Závěr princetonských výzkumníků byl takový, že stát musí provádět extrémně levicovou politiku, aby byl eliminován vliv boháčů.

Ale pozor! Ve sledovaných letech byl prezidentem Barack Obama!

Jak ukazuje princetonská studie, radikálně marxistická agenda byla prosazována proto, že ji chtěli ti nejbohatší.

ČÍM NAHRADIT KORPORÁTNÍ KAPITALISMUS

(první verze byla publikována 1. května 2018)

I
|
|
|

Tak jako každoročně, i letos můžeme čekat odborářské i jiné průvody, debaty, výkřiky a požadavky. Z levé strany politického spektra opět uslyšíme naprosto „rozumné“ nápady založené na představě, že svět lze vylepšit vyhláškou o lepším světě. Stačí vydat předpis, najmout dost policistů a kontrolorů, a bude lip. Úplně nejlíp bude, až všichni přestaneme vynalézat, vyrábět a pěstovat. Všechn čas věnujeme tomu, že se budeme navzájem hlídat, jestli neporušujeme předpisy. Potom budeme bohatí a šťastní.

Z líhně těchto hloupostí, byť občas dobře myšlených, pochází EET, minimální mzda, nemocenská od prvního dne, zákazy práce o svátcích a tisíce zbytečných předpisů. Často je tomu tak, že na začátku existuje nějaký skutečně vážný problém. Někák skupina lidí potřebuje pomoc, protože se ocitla v mizerné situaci a není v jejich silách ji vyřešit. Cesta k moudrému řešení by obnášela pokus pochopit problém, jeho kořeny, mechanismus vytváření toho špatného stavu a změnu podmínek tak, aby lidé byli motivováni jednat spíše správně než špatně. Jenže to je náročné

a nevede z toho přímá cesta k vyšším rozpočtům ani jiným výhodám pro byrokraty a neziskovkáře. Raději se tedy vytvoří nařízení, a to se aplikuje na tisíce lidí a firem, které s tímto problémem dosud neměly nic společného. Většinu z nich poškodí.

Normální člověk by řekl, že to je velice hloupé. Jenže z hlediska těch, kteří si kvůli tomu navýší rozpočty a vyplatí odměny, to není vůbec hloupé. Což je taky jedním z důvodů, proč je zpravidla prosazeno nejhorší možné řešení.

Byrokratická debilita bez alternativy

Druhým důvodem, proč vítězí tupá byrokracie, je to, že jedinou alternativou je „pravice“, která žádnou alternativu nepředstavuje. Nabízí stejnou byrokratickou tupost, pouze doplněnou o bezohlednost a moralistní vysvětlování, že lidé mají povinnost vzdát se požadavku na slušnou životní úroveň, život beze strachu a někdy dokonce i základní lidskou důstojnost. A kvůli čemu se mají obětovat? Kvůli trhu! Samozřejmě to nefunguje. Trh není žádná vyšší hodnota, kvůli které by se měl někdo omezovat.

Všimněte si, že nejhorlivějšími zastánci „trhu“ jsou experti přísátí na velké byrokratické aparáty a přímo či nepřímo placení státem.

Není tomu dlouho, co tyhle tržní komsomolce rozpálila do bělá zpráva, že děti a důchodci dostanou slevu ve vlaku. Prý to vyvolá nezvládnutelný deficit a vyústí ve státní bankrot. Těmto stejným tržním komsomolcům ovšem ani v nejmenším nevadí, pokud jsou stejné peníze rozkradeny v byrokratických aparátech. To najednou problém se státním zadlužením není tak žhavý.

Bez podpor, ale s právem na práci

Pokusím se formulovat pár zásad ekonomické politiky, která by nebyla levicová ani pravicová, ale která by byla rozumná.

Za první. Je absolutně nepřijatelné, aby někdo, kdo žije z dávek či dotací, se měl lépe než někdo, kdo pracuje. To ničí morálku i pocit sounáležitosti.

Za druhé. Je naprosto nutné, aby měli všichni jistotu, že pokud bude poctivě a tvrdě pracovat, tak sice třeba nezbohatne, ale lidé si ho budou vážit, bude schopen zaopatřit svou rodinu a nemůže se mu stát, že by upadl do nesnesitelné chudoby.

Řešením předcházejícího bodu nesmí být sociální dávky ani žádné jiné opatření, které vede k závislosti na byrokratických aparátech a následně ke ztrátě sebeúcty i životních návyků. Povinností vlády je vy

tvořit takové prostředí, ve kterém si lidé dokážou pomoci sami.

Tržním komsomolcům to bude možná připomínat socialistické právo na práci. Jenže ono to takhle funguje v každé slušné společnosti, bez ohledu na to, je-li vyhlášováno nějaké formální právo.

Svobodní mohou být jen lidé

Pokud ekonomické prostředí nevytváří dostatek příležitostí, je zapotřebí ho změnit. Což vyžaduje především zahodit fráze o takzvané „ekonomické svobodě.“ Svoboda je pojem, který může být vztahován např. na hospodského nebo řemeslníka, který roky dřel, budoval živost, věnoval jí tisíce hodin navíc, nesl veškerá rizika... a potom nějaký pitomý úředník nebo aktivista zavede nový předpis a našemu soukromníkovi nezbyde, než živnost zavřít. Třeba zákaz kouření v hospodách není ničím jiným než znárodněním bez náhrady. Tady je zapotřebí bojovat ze všech sil, protože chráníme své konkrétní spoluobčany, jejich svobody a majetky. Příští útok může směřovat proti komukoliv z nás.

Je však absurdní aplikovat pojem „svoboda“ na spory státu a korporací. Jde o střet dvou byrokratických aparátů, které představují stejnou hrozbu pro

lidskou svobodu. K oběma je zapotřebí přistupovat se ' stejnou nedůvěrou a podrobovat je stejně tvrdé veřejné kontrole. Pokud si někteří libertariáni myslí, že když nám místo státu pohládnou Agrofert, Goldman Sachs nebo Sorosovy fondy, budeme svobodnější, jsou docela obvykle hloupí. Je zapotřebí, aby občané znovu získali ztracenou kontrolu nejen nad státem, ale také nad korporacemi, které je v jejich zemi působí.

Nenechme se strašit

Bakalovi propagandisté se nás pokoušejí strašit děsivými vizemi, co všechno by se stalo, kdybychom vystoupili z EU a kdy by od nás odešly korporace. Nevěřte tomu. My dříve narození si ještě pamatujeme devadesátá léta, kdy jsme nebyli v EU, a korporace nebyly u nás. Bylo to úžasné budovatelské období, kdy během několika málo let byla dobudována dálniční síť, nasazeny ekologické technologie v elektrárnách, opraveny statisíce nemovitostí a spousta dalšího. Bez cizí pomoci, bez dotací, bez půjček, bez zahraničních investic... jenom ze zdrojů, které vytvořili místní lidé. Stačilo, aby nám nikdo neničil ekonomiku dotacemi a nevyváděl ze země stovky miliard korun.

Za třetí. Daňový systém by měl být nastaven tak, aby nikdo nemohl zbohatnout do té míry, že získá moc nad svými spoluobčany.

Dějiny nás učí, že svoboda je neslučitelná s vysokou mírou majetkové nerovnosti. Cenou za nepřiměřené zbohatnutí některých je snížení životních šancí všech.

To všechno ukazuje někam k ochranářské politice, preferenci malých firem a živností, progresivnímu zdanění korporací, preferenci domácího nad zahraničním a národní soběstačnosti. To jsou principy, které se v evropských dějinách osvědčily po staletí. Na rozdíl od obou zkrachovalých modelů - státního socialismu i kapitalismu korporací.

X- * X-

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Na dnešním ekonomickém modelu je zajímavé to, že se k němu nikdo nehlásí. Stoupenci kapitalismu tvrdí, že to žádný kapitalismus není. Stoupenci socialismu zase tvrdí, že to není žádný socialismus. Obě strany pak navrhnou zavedení jakéhosi utopického dokonalého kapitalismu nebo dokonalého socialismu, jaký nikdo nikdy neviděl, ale jaký prý bude úžasně fungovat. Jen trochu vylepšit a převychovat současné obyvatelstvo. To jsme už zažili. A podobně utopických modelů existuje celá řada. Mnohé z nich působí velmi sympaticky, jenže jaksi chybí lidé schopní v takovémto prostředí fungovat. A pak je tu „střední

cesta“, ve které státní a odborová byrokracie splývá s byrokracií korporátní.

Minimálně jedno fungující řešení však existuje. Ekonomický model, který bývá někdy označován jako „ekonomický nacionalismus“ a jindy jako „ekonomický populismus“. Tento model je často spojován s americkým prezidentem Theodorem Roseweltem, který jej aplikoval po první světové válce, řada jeho prvků byla však uplatňována po celé 19. století. Vědomě se k němu znovu přihlásil Donald Trump, a do určité míry jej znovu definoval ideolog jeho první prezidentské kampaně Steve Bannon. Solidní ekonomové shodně hovořili o „hrozbě“, „katastrofě“, „vládnutí primitiva“ a „nebezpečném populismu“.

Trump ale naštěstí ignoroval názory všech solidních ekonomů, takže chřadnoucí americká ekonomika se během necelých dvou let dostala do nejlepšího stavu za posledních 50 let.

Hlavní zásady bychom mohli shrnout následovně: •
Základní celek, o který má vláda pečovat, je národní hospodářství. Vstupy a výstupy musí být řízeny a regulovány. Dovoz a vývoz zboží, přeshraniční pohyb kapitálu i přeshraniční pohyb pracovníků. To neznamena, že vláda musí zasahovat do všeho, ale má mít takovou možnost.

- Hospodářská politika státu nesmí podléhat žádné nadnárodní autoritě. Ani korporacím, ani komisím Světové obchodní organizace ani nikomu jinému.
- Uvnitř země by mělo platit jen minimum regulací, v optimálním případě žádné.
- Vláda si nicméně ponechává možnost zasáhnout a pozměnit pravidla, pokud by se ukázalo, že některá skupina je příliš znevýhodněna.

Znevýhodněnou skupinou ovšem nejsou myšleny jednooké pedofilní lesby, které mají pocit, že se s nimi nezachází s dostatečnou úctou, ale například dělníci v dřevozpracujícím průmyslu a jejich rodiny.

V Bannonově verzi obsahuje „ekonomický nacionalismus“ i některá opatření, která by v minulosti mohla být označena za socialistická. Například miliardářskou dávku (jednorázovou daň z majetku). Nebo postup proti největším technologickým gigantům, jako jsou Facebook a Google, které Bannon navrhuje nuceně rozdělit na menší vzájemně si konkurující firmy. Co nepůjde rozdělit, to zestátnit. A samozřejmě, postup proti velkým bankám, jejichž manažery Bannon přirovnává k Adolfu Hitlerovi.

Je zajímavé, že k této velmi slušně fungující praxi chybí ekonomická teorie. Jako by se z hospodářské politiky a ekonomické teorie staly dva naprosto od

dělené obory, které dochází k naprosto různým výsledkům a jeden o druhý se přestaly zajímat.

DRUHÁ DODATEČNÁ POZNÁMKA:

V České republice si často klademe otázku, je-li předání ekonomiky do zahraničního vlastnictví nevratné. Jakmile totiž nadnárodní skupiny jednou získají největší podniky, směřují k nim další zisky, což jim umožní dále posilovat pozici. Je tak odstartován trvalý proces, kdy bohatí nadále bohatnou a chudí chudnou. Když budou místní lidé usilovněji pracovat, povede to k rychlejšímu bohatnutí nadnárodních zaměstnavatelů, nikoliv místních zaměstnanců (snad s výjimkou velmi úzké vrstvy dohlízejících manažerů).

Je možné dosáhnout změny jinak než masivním znárodňováním?

Odpověď dává vynikající a neoprávněně pozapomenutá kniha Petera L. Druckera „Inovace a podnikatelství“ z roku z roku 1985. Drucker navazuje na rakouského ekonoma Josepha Schumpetera a rozbíjí představu, že podniky by mohly být něčím na způsob kamenných chrámů, které vydrží a fungují po celá staletí. Ukazuje, že ani banky a hromady peněz nejsou skutečným zdrojem bohatství. To, co ve skutečnosti dělá národy bohatými, je ono zdánlivě chaotické hemžení, kdy vznikají tisíce nových firem.

Dodávají na trh nové produkty, vytváří nová pracovní místa, obsluhují další zákazníky. Mnoho z nich po pár letech skončí, ale mezitím jsou založeny jiné, takže pracovních míst i produktů je dostatek. A občas z tohoto podhoubí vyrostě něco úžasné úspěšného. I ten dynamický úspěšný podnik se po čase změní v tupou byrokratickou korporaci, ale mezitím jsou zakládány další.

Máme tendenci tento proces (Schumpeter ho nazývá „kreativní destrukcí“) podceňovat, protože nové šikovné firmy málokdy zadávají reklamy a nepíšou se o nich novinové články. V propagandě vedou tradiční kamenné kolosy, které ekonomiku ve skutečnosti jen zatěžují. Mimo jiné tím, že cíleně mění politické prostředí tak, aby zabránily novým malým konkurentům ve vstupu na trh.

Klíčová otázka tedy nezní, komu patří největší podniky. Klíčová otázka zní, kolik tisíc skutečných podniků vzniklo za poslední rok (poradenské firmy se nepočítají) a co brání tomu, aby jich bylo mnohem více. Tady je skutečné národní bohatství a skutečná cesta k ekonomické nezávislosti.

MOZEK RESPEKTU

(první verze byla publikována 6. března 2018)

V souvislosti s diskuzí o maturitě z matematiky se na sociálních sítích objevila tahle hláška, která o redakci Respektu, ale i pražské kavárně celkově, vypovídá víc, než by se mohlo na první pohled zdát.

O Ondřej Kundra
©okundra

Na gymplu jsem mel z matematiky čtyřku (zaril jsem v humanitních oborech, samozřejmě). Dnes bych nejspis jako 22 procent mladých lidi rupnul. Anebo sotva prolezl, jako 24 procent dalsich. Skvele výsledky, ze @katavalachova

Když se podíváte na články pana Kundry, na první pohled si všimnete, že nemají o nic horší logickou stavbu než články jeho kolegů. Je tedy docela možné, že jsme narazili na obecný trend.

Podle toho, co víme o stavbě lidského mozku a o jeho fungování (doporučuji zejména díla Simona Baron-Cohena a slavné dvojice Herrnstein-Murray), rýsují se následující možnosti.

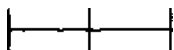
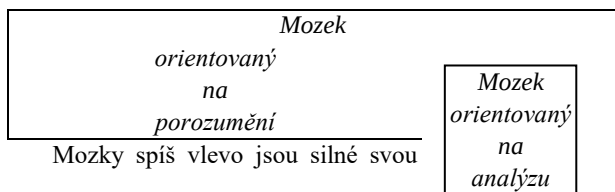
První možnost. Pan Kundra se narodil s málo výkonným mozkem. V humanitních disciplínách byl nejlepší zkrátka proto, že měl mizerné učitele, u kte

rých vystačil s lichocením. Žádná objektivní měřítka úrovně myšlení nebyla aplikována.

Jenže kdyby byl pan Kundra docela obyčejně hloupý, nedostal by se do Respektu, ale skončil by na pomocném místě v nějakém bezvýznamném úřadě. Horlivě by opakoval stejné hlouposti, jaké dnes píše, ale nebyl by za to odměněn současným příjmem, prestiží (uvnitř své sociální bubliny) a nadějí na miliony z nějaké nadace.

Druhá možnost. Pan Kundra má ten typ mozku, který Baron-Cohen nazývá ženským.

Jde o to, že mozek každého člověka může být umístěn na následující ose.

schopností vycítit, co druhý chce, a na základě toho vytvářet vztahy a pracovat s nimi. Kamarádit. Intrikovat. Pochopit, co ostatní reálně očekávají (nikoliv, o čem jen mluví) a přizpůsobit se tomu. Takovým mozkiem bývají vy

bavení např. skvělá psycholožka, citlivý osobní sluha a často i obchodník.

Říkat jen to, co se má

Mozky napravo jsou silné abstraktním myšlením, analytickými schopnostmi, orientací ve složitých vzorcích a strukturách. Takový mozek mívají např. profesionální matematik nebo třeba skladatel symfonií.

Profesor Baron-Cohen taky ukázal, že většina žen má mozky v levé části osy, zatímco většina mužů v pravé části. Není to dáno výchovou, rozdíly jsou měřitelné už první den po narození (miminka holčičky reagují na jiné podněty než miminka kluci). To rozhodně neznamená, že všechny ženy mají empatický mozek a všichni muži matematický mozek. Některé holky myslí spíš jako kluci, a naopak najdeme citlivé muže, co jim abstraktní myšlení moc nejde (a ani to nemusí být homosexuálové).

Nicméně vysvětluje to chování „kavárny“, které je zcela ve shodě s teorií vysvětlenou v knize *Prolomení hradeb*. Nová aristokracie shromažďuje mozky schopné rychle pochopit, jaké myšlenky jsou žádány, přizpůsobit se tomu, a zároveň se nezdržovat takovými drobnostmi, jako jestli tyto myšlenky nejsou ve vzájemném rozporu. Pak není těžké hájit Somálce prchající před válkou v Sýrii, která ještě navíc mezitím skončila. Není ani těžké soucítit s „uprchlíkem“,

který uniká z válečného pekla ilegálním přechodem italsko-švýcarské hranice.

Smrt inženýrům!

Výběrový systém začíná už v dětství, kdy je podstatná část „matematických“ mozků vyřazena z dalšího vzdělávání a pokračuje přes různé studentské organizace a byrokratické aparáty až do představenstev korporací a vedení politických stran či neziskovek. Výběr je samozřejmě doplněn intenzivním výcvikem. Takovým, jakému se dříve říkalo „vymývání mozku“.

Zdá se, že i v kavárně si to uvědomují.

Ve slavném plánu na nastolení totalitního systému z dílny Člověka v tísní (viz kapitola Přestaňme skrývat, že došlo ke změně politického systému) jsou za hlavního nepřítele označeni muži s technickým vzděláním.

Tedy lidé s mozky, které snadněji odhalí určitý typ podvodu, protože se nenechají tak snadno ovládnout emocemi, ale suše srovnávají fakta. Ale jsou to rovněž mozky, jejichž kariérové možnosti jsou omezené, protože zkrátka neodkážou pochopit, proč by měli v představenstvu říkat něco jiného než to, co vyplývá z dat.

Možná to není tak úplně náhoda, že Martin Konvička je přírodní vědec a Václav Klaus mladší matematik.

Tak jsem zavzpomínal na desítky let stará studia na ČVUT a na názvy zkoušek - matematická analýza, lineární algebra, numerické metody, matematická statistika... žádná na jedničku, všechny na první pokus. Do určité míry to vysvětluje, proč jsem kdysi v Respektu vydržel jen pár měsíců.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Pár měsíců po zveřejnění tohoto článku se v korporaci Google stalo něco, co uvedený princip perfektně ilustruje. Tak jako všechny technologické korporace, i Google má program „podpory rozmanitosti a menšin“. Proběhly tedy obvyklé obřady, jaké si starší čtenáři pamatují z předlistopadového Československa (ideové školení, agitační nástěnky apod.), a na závěr etapy byl rozeslán jakýsi akční plán s výzvou: Sdělte nám svoje podněty a názory. Těšíme se na ně.

Mozky zaměřené na empatii okamžitě poznaly, co se po nich chce. Servilní přitakání nebo alespoň mlčení. Jenže Google je technologická firma, takže v ní působí i mnoho mozků zaměřených spíše na matematické vzorce.

A mezi nimi mladý softwarový inženýr James Dalmore. Když si přečetl výzvu, aby se vyjádřil, tak

jí porozuměl tak, že se má vyjádřit. Vypracoval tedy několikastránkový dokument, ve kterém:

- předpokládal, že příslušné útvary opravdu chtějí dosáhnout 50% zastoupení žen ve všech odděleních. Že nejde jenom o vykazování činnosti a nafukování rozpočtu.
- vyšel ze skutečnosti, že existují statistické rozdíly mezi mužskými a ženskými mozky.
- doporučil jiné řešení než osvětové kampaně a motivační videa. Podle Dalmora by bylo vhodnější změnit strukturu týmů a pracovních pozic tak, aby se uplatnily ženské a mužské mozky. Naivní programátor tedy sepsal, odeslal... a byl na hodinu vyhozen. Tím to ovšem zdaleka neskončilo. Následovala několikatýdenní bouřlivá diskuze. Okrajové hlasy v ní tvrdily, že se korporace projevila hloupě a totalitně. Naprostá většina však masově odsuzovala údajně sexistické a urážlivé chování Jamese Dalmora.

Ve velkých denících vycházely články o „sexistovi z Google“ a o tom, že extrémisté mají údajně nového hrdinu. Ten chudák ale nejspíš vůbec nepochopil, o co šlo.

Chtěli po něm stanovisko, on se jim snažil vyhovět a najednou je za nepřítele.

Zvlášť zábavné bylo sledovat dění na sociální síti LinkedIn, která představuje esenci manažerského světa plného ambicí, nablýskaných frází a absolutně politicky korektního pohledu na svět. Příspěvky těch, kdo se cítili Dalmorovým textem uraženi, šly snad do tisíců. Nikdo z pisatelů nevěděl, o co jde, nikdo neznal znění jeho textu, ale to jim nebránilo vyjadřovat vypjaté emoce a neomezenou loajalitu k systému. Ani ženy ani muži. (Kontrolní otázka: Co to vypovídá o jejich mozcích?) Bylo ale také zajímavé sledovat, jak se z tohoto hemžení vyčleňuje speciální skupina: majitelky agentur provádějících „genderové audity“, školení z rasové rozmanitosti či poradenství „přátelskosti k menšinám“. Až v takové situaci si člověk uvědomí, jak obrovské je toto odvětví, které formálně patří do sektoru malých firem, ale fakticky představuje to nejhorší z velké byrokracie.

Vědci i vědkyně zabývající se mozkem a myšlením svorně potvrdili, že Dalmorovo pochopení je přesné. Ale to nikoho nezajímalo.

PROČ JSOU STŘEDOEVROPSKÉ SPOLEČNOSTI TAK JINÉ - ALTERNATIVNÍ HYPOTÉZA

(první verze byla publikována 21. června 2018

jako analytický komentář Institutu Václava Klause)

Proč se společenská atmosféra v zemích Visegrádu tak dramaticky liší od zanikající západní Evropy? To je otázka, na kterou znovu a znovu narážíme v nejrůznějších diskuzích. A tam, kde není vyslovena explicitně, tam je v pozadí údivu příslušníků západních elit. Jak je možné, že lidé v těchto zemích odmítají následovat našeho příkladu?

Zaostali barbaři, co nechápou neomarxismus?

V médiích hlavního proudu dosud převládá vysvětlení, podle něž je podstatná část obyvatel zemí „čtyřky“ v zásadě „defektní“. Tito lidé nedokážou pochopit přínosy pokrokových ideologií, nerozumí Grétinu poselství, nežijí globálním oteplováním, necítí potřebu nechat se obohacovat masovou migrací, nerozlišují 38 pohlaví, nejsou ochotni se vzdát hodnot jako rodina, národ, práce. Jsou zkrátka nedospělí.

Je to výklad, který plynule navazuje na Václava Havla a jeho přátele, kteří začátkem 90. let přišli s tezí, že generace, která zažila starý režim, je poznamenána natolik, že s pozitivními změnami bude třeba počkat na generaci další.

Domněle defektní generace mezitím vytvořila malý hospodářství zázrak. Založila tisíce velice úspěšných firem, realizovala a zaplatila skokové zlepšení životního prostředí.

Renovovala infrastrukturu zdevastovanou desetiletími centrálního plánování, opravila historické památky, nastavěla dálnice a splatila podstatnou část starých komunistických dluhů - bez jakýchkoliv vnějších dotací a v podstatě i bez zahraničních investic. K těmto dluhům je ovšem zapotřebí dodat, že se jednalo o nepatrný zlomek současného státního dluhu.

Legenda o údajně „defektní“ generaci přesto všechno přežila. Rozpadá se vlastně až dnes, kdy lidový hlas v zemích bývalé západní Evropy obdivuje moudré Středoevropany, kteří si své země nenechali zničit masovou imigrací a politickou korektností. Můžeme to vidět primárně v internetových diskuzích, nicméně tento pohled postupuje nahoru. V soukromých rozhovorech mnoho vrcholových manažerů korporací přiznává, že zemím Visegrádu závidí a přibývá těch, kteří uvažují o přestěhování. Hypotézu

o „defektních“ lidech, které poškodil život v předlistopadových režimech, můžeme tedy vyškrtnout.

Zkušenost s nesvobodou: Dobré vysvětlení, ale...

Lepší vysvětlení říká, že lidé, kteří už zakusili nesvobodu a cenzuru, jsou obzvlášť citliví na její omezování. Nicméně je to vysvětlení jen částečné, a to minimálně ze dvou důvodů.

Jen poměrně malá část občanů předlistopadového režimu se cítila výrazně frustrována tím, že nemohou studovat díla Milтона Friedmana či Charlese Murrayho a diskutovat o nich. Mnohem více lidí bylo v situaci, kdy člověk ochotně akceptoval, že nemůže zpochybňovat tezi o vedoucí úloze strany, protože ho taková teze absolutně nezajímala. Snažil se zařídit si život podle svého, většinou s pomocí šedé ekonomiky. I ty nahrávky imperialistické skupiny Pink Floyd si nakonec dokázal obstarat. Motorem pohánějícím odpor proti režimu byla spíše nespokojenost s nízkou životní úrovní, nedostatkem zboží a nesmyslnou byrokracií.

Uvedená teze navíc nedokáže vysvětlit, proč se s nesvobodou tak snadno smířili v zemích bývalého Západu. Ono to totiž není tak, že by se v posledních letech objevovaly lehounké náznaky cenzury, kterých si Západoevropané nevšimli, ale my ano. V několika

západoevropských zemích dnes existuje zastrašování obyvatelstva zahrnující domovní prohlídky, likvidační pokuty za nekorektní výroky (nejen na sociálních sítích), přepadání bojůvkami Antifý, vyhazování z práce, vykazování ze státních bytů... až po případy jako Kevin Crehan, který byl za odmítání multikulturalismu odsouzen k nepodmíněnému trestu, umístěn do věznice ovládané islámským gangem a jehož smrt nikdy nebyla vyšetřena. Konec konců, všudypřítomný strach otevřeně mluvit dobře dokládá, že lidé si jsou vědomi, o co jde.

Vedle toho zde existuje celý segment nadnárodních korporací, jejichž zaměstnanci zpravidla prožívají to, co Východoevropané prožívali v 80. letech. Povinná účast na školení multikulturní citlivosti a dalších nesmyslných rituálech. Odřikávání firemních hodnot, formální vyjadřování nadšení, agitační nástěnky, naučená schopnost skrývat vlastní názory či vytváření kroužků lidských práv, jejichž členové špiclují kolegy a udávají je. U komsomolských povah to vyvolává nadšení, u většiny rezignaci, ale téměř nikdy odpor. Lidé si zvykli stejně, jako si zvykli Češi a Slováci v 70. letech. Případy, kdy se někdo odváží přimalovat legrační nos postavě z multikulturního plakátu ve firemní kuchyňce, jsou vzácné.

Povahové rysy podle společenských tříd

Zkušenost s nesvobodou tedy není vyčerpávajícím vysvětlením. Pokusím se navrhnout další výklad, který vychází z teze, nikterak objektivní, že pokud je známo, jaké charakterové rysy a vlastnosti vedou v určité společenské vrstvě k úspěchu, lidské povahy se formují odpovídajícím způsobem podle toho, co je poptáváno. Ti, kdo se nedokážou nebo nechtějí přizpůsobit, jsou vytlačováni na okraj. Jistě nepřekvapí, že úspěch v podnikatelském prostředí je podmíněn zcela jinými vlastnostmi než úspěch v uměleckém světě nebo v rámci státní byrokracie.

Pokud je společenská struktura dostatečně stabilní, zformuje se i systém výchovy, vzdělávání a výběru pro jednotlivé společenské vrstvy. To je mimochodem často podceňovanou příčinou současného chaosu ve vzorcích výchovy, s dramatickými dopady na školství. Rodiče docela obyčejně nevědí, pro jaký svět mají své děti připravovat. Zdá se, že tradiční ctnosti jako odpovědnost, sebekázeň a poctivost nevedou k životnímu úspěchu, není však jasné, co vlastně k úspěchu vede. Převládá neurčitý pocit, že by se snad mohlo jednat o kombinaci původu, bezskrupulóznosti a konformity, ale je to příliš nejasné, než aby z toho mohl vyplývat způsob výchovy.

Pokud se tedy podíváme na společnost optikou formování sociální struktury a na navazující vytváření určitých lidských typů, snadno si všimneme, že každá země západní Evropy (či stát USA) má určitá specifika, nicméně některé shodné vzorce se projevují všude. Začneme tedy pohledem na USA, kde se projevují v nej čistší podobě.

Od podnikatelského nadšení...

Americká padesátá léta nejsou jen Marilyn Mon-roe a křižníky silnic, ale především ekonomika založená na relativně menších firmách, farmách a řemeslech. Regulací je minimum, protože podnikající a pracující skupiny jsou silnější než státní byrokracie a intelektuálové. Korporace dominují například v automobilovém nebo těžařském průmyslu, ale z hlediska struktury národní zaměstnanosti nehrají rozhodující roli. Převládá optimismus a víra ve svobodné podnikání a západní civilizační hodnoty obecně. Cení se vlastnosti jako houževnatost, spolehlivost a ochota tvrdě pracovat. Tradiční rodina se těší tak obrovské úctě, že není v podstatě zvažována žádná jiná alternativa. Válečné hrdinství je dosud v dobré paměti. Lidé celkem důvěřují vlastní vládě a systému vládnutí, a to dokonce i intelektuálové na univerzitách.

Výchova v rodině i ve škole tedy směřovala k tomu, aby byl mladý člověk jednou schopen založit rodinu a postarat se o ni. To zahrnovalo osvojování odpovídajících hodnot a schopností potřebných pro uplatnění na pracovním trhu, který nabízel mnoho dělnických i řemeslnických míst a pozic ve službách. Intelektuálů a úředníků bylo relativně málo (v porovnání s dneškem), místa placených aktivistů v podstatě neexistovala. Postavy šerifů ztělesňované Johnem Waynem byly brány vážně a akceptovány jako morální vzor.

Samozejmě, že už tehdy existovali intelektuálové a rozmazlená cynická zlatá mládež, kteří si z takových ideálů a takového životního stylu tropili legraci, ale ve veřejném prostoru se jim nedostávalo příliš významné pozice.

...ke společnosti lovců dotací

Z padesátých let můžeme udělat pomyslný skok do Ameriky začátku 21. století. Hlavním zdrojem bohatství již není klasické podnikání, nýbrž dobývání renty.

Manuálně pracující lidé jsou označováni za „bílý odpad“. Veřejný prostor ovládají neziskovky a velká média, na univerzitách vládou extrémistické skupiny, které se už ani nevyhýbají násilí.

Témata jako „nutnost vyhlazení bílé rasy“ jsou akceptována jako legitimní předmět studia.

Pro úspěch v takovém prostředí je zapotřebí úplně jiných vlastností. Rozhoduje konformita, ochota přijmout politickou korektnost, neklást zpochybňující otázky, připravenost stát se „rebelem“ přesně předepsaným způsobem, zaměřit kreativitu na čerpání rozpočtů a vymýšlení umělých kauz. Příprava lidí do takového světa pochopitelně vyžaduje jiné školy a jiný způsob výchovy. Dnešní úspěšní Američané jsou psychologicky jiní, než byli ti v padesátých letech.

To neznamená, že by úplně zmizeli lidé „ze staré školy“. Jsou však vytlačováni na okraj, resp. do nižších společenských vrstev. Tam ještě najdeme „historické předsudky“, přesněji řečeno starší typ osobnosti.

Proces, který postupně radikálně změnil školství, chování státní správy, způsob výchovy, osobnost i hodnotový rámec, trval zhruba šedesát let.

Válka světů

V českém prostředí můžeme identifikovat podobnou změnu. Posun se ovšem odehrál někdy mezi lety 1995 a 2015. Trval tedy nanejvýš 20 let, možná méně. Jedním z důsledků je, že ve stejné době a na stejném místě se ocitají politicky korektní třicátníci a padesátníci patřící do jiného světa. Asi jako kdyby se v dnešní

Americe objevila několik desítek milionů lidí z generace Johna Wayneho, v plné síle. Jak by se dívali na feminismus? Jak by reagovali na pochody homosexuální a pedofilní hrdosti? Koho by volili? Mluvíme pochopitelně jen o statistických tendencích - mnozí padesátníci se s chutí přidali k novému trendu nebo jej dokonce pomáhali vytvářet. Na druhou stranu, řada mladých lidí politickou korektnosti neakceptuje. Nicméně základní trend takový je.

K tomuto trendu hodně přispělo skokové zlepšení životního prostředí a úrovně zdravotnictví v 90. letech, kvůli čemuž se prodloužil věk a vlastně i posunula životní období. Dnešní třicátníci se tak podobají spíše dřívějším dospívajícím - ve smyslu životního stylu i nároků, jež jsou na ně kladeny. Role padesátníků se podobá spíše dřívějším třicátníkům. Mentorům (což bývali dříve padesátníci) je již vesměs přes sedmdesát, přičemž mnoho z nich má ještě před sebou deset a více let aktivního života.

Nejde jen o hodnoty a politické názory. Lidé ze „starého světa“ vyrostli v tvrdším prostředí a byli vychováni k tomu, aby nefňukali. Jsou více zvyklí poradit si sami.

Poměrně často se jim oškliví čerpání dotací, jejich mozky jsou vhodněji vybavené k řešení komplexních problémů (vyrostli totiž bez počítačů) a seznam roz

dílů by mohl dlouho pokračovat. Není to proto, že by byli lepšími lidmi, ale protože je - shodou okolností - formovalo jiné prostředí. Nicméně výsledkem je stav, kdy několik málo amatérů dokáže čelit velkým byrokratickým aparátům vybaveným mnohamilionovými rozpočty. Proto se české společnosti nepodařilo vnutit politickou korektnost a iluzi o prospěšnosti masové imigrace ani krátkodobě.

Zase ta osudná domýšlivost

Význam změn pochopitelně přesahuje konkrétní generaci. Jsou-li zde lidé, kteří mluví nahlas a viditelně se nenechávají přesvědčit ani zastrašit, znamená to, že další generace vyrůstá v jiném prostředí a že dissent proti politické korektnosti je mnohem snadnější. To není jen záležitost politických sporů, ale především každodenního života. Může to vypadat třeba tak, že mladý člověk nastoupí do zaměstnání a na místě šéfa sedí starší pán (nebo starší dáma), který si myslí svoje a rozhodně nepřichází v úvahu, že by někoho vyhodil za nekorektní postoje (jak by tomu bylo v americké korporaci). I proto představují čeští „mileniálové“ daleko pestřejší skupinu než třeba jejich vrstevníci ve starých spolkových zemích.

To vše vede k velmi složité dynamice. Vidíme výrazný generační konflikt, který se mísí s formují

cím se třídním konfliktem a rostoucím napětím mezi městem a venkovem. Do toho ještě vstupuje soupeření lokálních a globálních organizací. Proto dnes nikdo nedokáže spolehlivě odhadnout, jak bude vývoj pokračovat a jak budou středoevropské společnosti reagovat na další podněty zvenčí.

Ukazuje se také, jak naivní bylo předpokládat, že miliardy korun napumpované do neziskovek mohou stačit k ovládnutí země. Na Ukrajině se objevil specifický militantní nacionalismus, na Blízkém východě radikální islám, ve střední Evropě zase v podstatě neznámý typ generačního konfliktu. Řídit z jednoho bodu a jednou metodou různé společnosti je prostě nemožné.

Zdá se, že příslušníci nových elit se utěšují nadějí, že stačí počkat, až další generace vymře. Ale je to planá naděje. Než dnešní padesátníci zestárnou, změní se situace natolik, že úplně jiní hráči budou řešit úplně jiné problémy než dnes.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Politický generační konflikt je pro mnoho lidí velmi bolestivé téma. Pokládáme za přijatelnější (a vlastně to i očekáváme), že mladí mají tendenci být radikálnější, méně uvážliví a trochu nezodpovědní.

Pokládáme za normální, že mají tendenci vyčítat starším, že neberou dost vážně své vlastní hodnoty. Kdyby dnes mladí vyčítali starým, že neubránili občanské svobody nebo že připustili přílišné bujení byrokracie nebo že se nepostavili na podporu islamizaci, tomu by staří rozuměli.

Ale je něco úplně jiného, když další generace zcela odmítne svět těch před nimi, včetně základních hodnot, na kterých je založen.

A právě to se děje v tisících domácnostech. Mnozí otcové a matky obviňují sami sebe, že něco udělali špatně. Možná měli svým dětem věnovat víc času. Nebo ho trávit jinak. Nebo být přísnější. Nebo jim dát naopak více volnosti. Člověk se může obviňovat donekonečna, protože neexistuje žádný jasný správný postup výchovy. Nelze ho ani vyčíst z psychologických knih.

Americká socioložka Christine Hoff Sommers ve skvělé knize *Jeden národ - spojen terapií* srovnala „běžnou psychologii“ používanou v poradnách, vyučovanou na středních školách a propagovanou v časopisech s tím, co je opravdu experimentálně prokázáno. Čtenář ke svému údivu zjistí, že to, co je předkládáno jako „moderní psychologie“, je ve skutečnosti opakem toho, co říká skutečná věda. Zkrátka,

pokud postupujete při výchově čistě intuitivně, nebude výsledek horší než podle rad expertů.

Jak je to ale s tím přelomově hodnotovým generačním konfliktem? Ti, kdo jej studují systematicky, si všímají, že se nevyskytuje všude. Tam, kde rodiče smýšlí multikulturně a nepřátelsky k evropské civilizaci, tam smýšlí stejně i jejich děti. Žádné spory se nekonají. V rodinách velmi bohatých a úspěšných lidí je také konfliktů překvapivě málo. A kupodivu se spory vyhýbají i vrstvě řemeslníků, kteří vybudovali svůj svět - skromný, ale stabilní, a kde děti půjdou v jejich stopách. Zkrátka, jak uvádí socioložka generačních konfliktů Jennie Bristow, konflikt se objevuje tam, „kde dosavadní svět přestal poskytovat podporu“. Děti vědí, že svět se změnil natolik, že nebude možné žít stejným způsobem jako jejich rodiče. A vidí také, že rodiče nejsou schopni jim pomoci.

K témuž závěru dospívá Jan Keller při popisu francouzské společnosti. V mnoha rodinách vedli své děti k poctivosti, pracovitosti a odpovědnosti. Děti dospěly, a zjistily, že jsou takové vlastnosti bezcenné nebo dokonce na překážku. Proto se postavily proti svým rodičům.

Jak získat nazpět své děti? Změnit svět tak, aby se poctivost a vlastenectví zase vyplácely.

SELHÁNÍ EKONOMIE JAKO DISCIPLÍNY JE SOUČÁSTÍ ŠIRŠÍHO SELHÁVÁNÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

(příspěvek ze 14. června 2018 na konferenci

Ekonomická filozofie pro 21. století)

Dámy a pánové,

děkuji za pozvání na tuto konferenci. Snad budu schopen přispět do debaty právě proto, že nejsem ekonom. Zdá se totiž, že pro ekonomii platí to stejné, co pro jiné obory. Jakmile se uzavře do sebe, stává se nezajímavým a v podstatě zbytečným.

Ostatně to samé je vidět i na sociologii. Dokud dostává otázky od lidí zvenku a dokud se na ně pokouší najít takové odpovědi, které jsou použitelné a zároveň důvěryhodné, je to bádání zajímavé, vzrušující a snad i důležité, protože lidem umožňuje dívat se na svět jinak, všítat si jiných souvislostí a přijímat kompetentnější rozhodnutí. Jakmile tyto „zakázky“ zvenčí zmizí, disciplína se dostane do stavu, v němž sama generuje výzkumné otázky, sama si na ně odpovídá a jediným výstupem jsou publikace, které nečtou dokonce ani maminky autorů. Pokud nepočítáme záplavu citací, v nichž se uzavřená parta cituje navzájem, aby mohla vykazovat body a přidělovat si

granty. Obor se stává zbytečným. Mohl bych to ilustrovat na příběhu sociologického mainstreamu, ale nebudu tím zdržovat.

Když problém nevidíme, tak není?

Shodou okolností byla v posledním čísle New- sletteru Institutu Václava Klause publikována anketa „Jak vysvětlujete vymizení vážné ekonomické diskuze u nás?“. V této anketě odpovídaly nej váženější postavy české ekonomie a převládající hlas vyjadřoval názor, že hospodářství funguje hladce a úspěšně, lidé už nemají téměř žádné problémy, nepotřebují tudíž řešení a ekonomii je věnováno méně pozornosti.

Myslím, že tato anketa naprosto perfektně vyjadřuje problém oboru. Ve skutečnosti lidé mají více problémů a více otázek než kdy jindy. Civilizace se hroutí. Politický a sociální rozpad je úzce propojen s ekonomickými změnami. V době rychlého hospodářského růstu se hromadí chudoba.

Zdroje, na kterých stálo české hospodářství po dvě staletí a které přežily i komunistické běsnění, jsou likvidovány před našimi očima.

Nepřeženu, když řeknu, že si to v nějaké míře uvědomuje naprostá většina populace.

Nevidí to jen profesionální ekonomové. Když si ekonomové nedokážou ani všimnout problému, který

vidí ostatní, jak by mohli být užiteční při jeho řešení? To je skutečný důvod nezájmu. Lidé nevěří, že ekonomové mohou významně přispět k řešení hospodářských problémů. Stejně jako nevěří, že by sociologové mohli přispět k řešení problémů sociálních.

Selhání jedince versus systémová chyba

Nad ztrátou prestiže ekonomů bychom mohli mávnout rukou. Jenže ony se kupí problémy a otázky, které čekají na odpovědi. V 80. letech existoval prognostický ústav, kde byly studovány alternativy ke stávajícímu uspořádání a možnosti, jak k nim dojít. Dnes, když jsme v podstatně horší situaci než tehdy, žádný prognostický ústav není. Jen neustálé opakování fráze, že jsme se nikdy neměli tak dobře, jako se máme teď. Fráze, které snad už nevěří ani ti, kdo ji opakují.

Když jsme u těch frází, zmíním ještě jednu, kterou od ekonomů slýchám. Já osobně ji pokládám za obrovsky amorální, ale to je subjektivní hodnocení. V každém případě však ukazuje na velmi špatné analytické schopnosti. Je to fráze, která říká, že lidé, kteří se dostali do dluhové pasti nebo jiné nesnesitelné životní situace, si za to mohou sami. Pokud by to bylo míněno jako povzbuzení, aby ke své situaci přistupovali aktivněji, tak by to smysl dávalo. Ale já

se obávám, že je to jen výmluva pro to, aby jim byla odepřena pomoc a často i férové podmínky. Jako by na nás vykukla odvrácená tvář liberální ekonomie založená na zvráceném darwinismu přesvědčeném, že zničení chudých lidí zkvalitní genofond lidstva.

Dámy a pánové, není přece tak těžké vidět, že pokud k nějaké chybě dochází systematicky, musí být za tím selhání systému, nikoliv jednotlivce. Což také znamená, že pokud by oněch cca 20 % populace bylo rozemleto do konzerv, zbývající část společnosti se opět rozdělí ve stejném poměru. Zase dojde k tomu, že pětina nejméně bystrých lidí se dostane do velmi podobných problémů.

Šedý trh v roli zachránce

Když jsem si tuto přednášku začínal chystat, měl jsem připravenou tezi, která by se dala shrnout následovně.

Předlistopadový režim plánovaného hospodářství se neosvědčil. Současný model korporátního kapitalismu má stejně špatné výsledky. Hledáme úplně nový model ekonomického myšlení a ekonomického uspořádání.

Ale potom jsem si uvědomil, že je to pravda jen částečně. Když se vrátíme o 30 let nazpět, můžeme

ve vzpomínkách vyvolat model husákovského socialismu se třemi základními rysy:

- Centrální plánování.
- Státní vlastnictví všech výrobních prostředků (mimo takových, kde byly produkty spotřebovány přímo v domácnosti).
- Masivní a okázale tolerovaný šedý trh.

Jak ukazují analýzy např. profesora Možného, právě šedý trh hrál rozhodující roli. Od něj se vyvíjelo postavení jednotlivých lidí ve společnosti, jejich prestiž a reálná moc.

S odstupem 30 let můžeme konstatovat, že to byl ekonomický model, který dokázal zajistit stabilitu, zabránit nesnesitelné chudobě, zajistit trvalý růst životní úrovně a povzbudit formování takových povahových rysů, které - jakmile jim byla poskytnuta svoboda - projevíly neuvěřitelnou činnost, podnikavost, cílevědomost, ochotu nést riziko, schopnost učit se a všechny ostatní podnikatelské ctnosti.

Hledání nového modelu

Dnes, o 30 let později, žijeme v ekonomickém systému, který můžeme charakterizovat následovně. • Hlavním zdrojem bohatství je dobývání renty.

- V české ekonomice hrají dominantní roli nadnárodní korporace.

- Šedý trh je důsledně potlačován. Dokonce i tam, kde je zřejmé, že náklady na boj proti stínové ekonomice převyšují výnosy.
- Niky klasického drobného podnikání (to byl původní význam slova kapitalismus) se zmenšují. Je to primárně dáno stále přísnějšími regulacemi, což je nástroj de facto používaný korporacemi k čištění trhu od těch malých.
- Statisícům lidí je bráněno vstoupit na pracovní trh.

Je to systém, který je nestabilní. I ve fázi růstu udržuje významnou část obyvatel v chudobě. Hromadí se nerovnováhy. Vytváří byrokratické typy, které nenávidí svobodu a podnikavost a které milují závislost na přerozdělování.

Opravená teze tedy zní: Předlistopadový režim plánovaného hospodářství se neosvědčil. Současný model korporátního kapitalismu má ještě mnohem horší výsledky. Hledáme úplně nový model ekonomického myšlení a ekonomického uspořádání.

Jak fungují občanské svobody

Předpokládám, že další řečníci budou dnes kritizovat přehnané regulace. To je něco, s čím musí souhlasit každý rozumný člověk. Přesto se obávám, že tato kritika je částečně pokrytecká a částečně vy

cházi z nepochopení reality, ve které žijeme. Pokud hrají v ekonomice klíčovou roli nadnárodní korporace, tak to má nutné důsledky pro rozdělení moci ve společnosti a pro zformování určité sociální struktury. Z toho vyplývá, že ty skupiny, v jejichž zájmu je prosazování dalších regulací, jsou silnější než ty, které regulace nechtějí. Přibývání regulací je nutným následkem. Totéž platí na evropské úrovni o společné měně a dalších nesmyslných projektech. Ty věci nebyly zavedeny proto, že by byl někdo hloupý. Ty věci byly zavedeny proto, že to bylo pro někoho výhodné.

Jestliže dnes liberální ekonomové kritizují důsledky a zároveň odmítají zasáhnout do příčin (protože pak by podle nich se jednalo o sociální inženýrství), tak jsou v nejlepším případě zbyteční.

V závěrečné části se budu věnovat otázce lidských práv. Použiji ji jako ukázkou toho, v čem by nám mohl být solidní ekonomie užitečná. Berte to, prosím, jen jako ilustraci.

Všichni slýcháme, a často i sami říkáme, že hypertrofovaná lidská práva se postupně stávají nástrojem totality a že neustálé rozšiřování výčtu, co je ještě lidské právo, je destruktivní. Rovněž slýcháme a říkáme, že musí existovat rovnováha mezi právy a povinnostmi. Je to názor, se kterým se absolutně ztotožňuji, ale pokusím se jít hlouběji.

Především upozorňuji na to, že občanské svobody z principu nemohou být něčím, co vrchnost milostivě uděluje lidem. Občanské svobody mají smysl jen tehdy, jestliže jsou občané natolik mocní, aby si je dokázali ubránit i proti vůli vrchnosti. Ukažme si to na hypotetickém příkladu.

Různé sociální úřady odebírají děti z rodin a počínají si přitom právě tak bezohledně, brutálně a nelidsky, jak je to zvykem v Norsku. Nebo jak je to zvykem v České republice tam, kde působí norské fondy a jak se to stane pravidlem, pokud bude ratifikována Istanbulská úmluva. To si asi dokážeme představit snadno.

Popuťme však uzdu fantazii a čistě teoreticky si představme, že jednoho dne trpělivost obyvatel skončí, budou naplněny i některé další podmínky. Lidem se podaří zorganizovat se, zaútočí na budovu ministerstva práce na Palackého náměstí, zapálí ji a oběsí několik úředníků. Bude povolána armáda a vzpoura bude potlačena. Ale pořád zůstane atmosféra strachu. Úředníci na ministerstvu ani na krajských úřadech si nebudou jisti, zda se útok nebude opakovat nebo jestli nedojde k jiné násilné akci.

To je přesně ten okamžik, kdy bývají vyhlašovány občanské svobody. Nebo potvrzovány ty, které lidé vyhlásili už během revoluce. Bude tedy vyhlášeno

právo na respektování soukromí rodiny a na svobodu od státního zasahování do záležitostí domácnosti. Fakticky se bude jednat o jakousi smlouvu mezi vrchností a lidem. My vám nebudeme krást děti, vy nám nebudete zapalovat ministerstva.

Ale pozor. To trvá pouze tak dlouho, dokud funguje mocenská rovnováha. Pokud je mocenská rovnováha vychýlena, třeba tím, že lidé ztratí odhodlání zapalovat ministerstva nebo tím, že jim jsou odebrány zbraně nebo že přijdou o ekonomickou samostatnost, tak občanská svoboda zaniká. Vrchnost ji bude po určitou dobu dodržovat ze setrvačnosti. Pak zjistí, že lidé už nejsou schopni zapalovat budovy a z občanské svobody se stane bezvýznamný cár papíru.

Růst už nemůže být cílem

V občanském životě obvykle nepoužíváme násilné prostředky typu zapalování ministerstev, ale základní princip je stejný. Hraje se o to, kdo je mocnější.

A nyní, co to má společného s ekonomii. V polovině 90. let byly klíčovou ekonomickou silou vznikající malé české firmy a všechny velké banky patřily českému státu. Z toho vyplývaly určité mocenské vztahy. Ty nikdy nebyly přesně definovány, ale bylo jasné, že pozice českých občanů byla silná.

Dnes v ekonomice dominují místní pobočky nadnárodních korporací a firmy, které jsou na těchto korporacích závislé. Místní lidé jsou ve slabé pozici snadno vyměnitelných zaměstnanců nebo snadno vyměnitelných manažerů. Z ekonomické slabosti vyplývá politická slabost. Koalice české byrokracie, nadnárodní byrokracie a neziskovek si již nemusí lámat hlavu právy takových občanů.

Dámy a pánové, cena, kterou platíme za otevření se globální ekonomice a za umožnění vstupu nadnárodních koncernů na český trh, je likvidace občanských svobod. Naše ekonomika se mohla rozvíjet podle úplně jiného scénáře. Ale když se tu otevíraly pobočky firem jako jsou Bosch nebo Siemens, nikdo nevaroval, že dříve či později to bude znamenat zavedení cenzury, odebrání dětí z rodin, likvidaci drobných živností, trestání politicky nekorektních výroků a mnoho dalšího. Kde jste byli, ekonomové?

Pokud vás zajímá, kde byli sociologové, tak vám to mohu říct docela přesně. Část byla zaneprázdněna lovem grantů, část tím, že usilovala o získání manažerských míst v českých pobočkách těch korporací.

Dámy a pánové, západní společnosti včetně české dosáhly už takové efektivity práce a takové úrovně bohatství, že nemůžeme očekávat, že by další růst

mohl přinést cokoliv pozitivního. Jsou tu poměrně velké skupiny lidí, které dosud žijí v chudobě nebo dokonce bídě. A je jen velmi malá naděje, že by těmto skupinám další růst nějak pomohl. Možná dokonce naopak.

Hledání optim se tak stává zbytečnou disciplínou.

Namísto toho potřebujeme rozumět dopadu ekonomických rozhodnutí na soudržnost společnosti, na národní kulturu, na rodinný život, na schopnost národa reprodukovat se... a především na občanské svobody.

To je výzva, která dnes před ekonomii stojí. To je výzva, která stojí před většinou společenských věd.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Když v předcházející přednášce uvádím, že určitý ekonomický model v reálném životě neobstál, nabízí se otázka, jak je definováno „obstát“ a „neobstát“. Na rozdíl od čistě ekonomického pohledu mám za to, že bychom měli brát v úvahu několik aspektů.

1. Ekonomický systém musí dlouhodobě vytvářet alespoň takovou produkci, aby mohl pokračovat ve své existenci. To je problém některých druhů socialismu - byly tak neefektivní, že jim došly zdroje a společnosti se zhroutily.

2. Ekonomický systém musí podporovat a vytvářet takové lidské typy a charakterové vlastnosti, které jsou klíčové pro jeho pokračování. Pokud by systém povzbuzoval k lenosti a nicnedělání, po čase lidé přestanou pracovat a vše se zhroutí. Podobně by tomu bylo, kdyby systém masově vytvářel zločince. Ostatní lidé by museli na svou obranu vynakládat tolik času a zdrojů, že by jim to znemožnilo pracovat a společnost by se zhroutila.
3. Ekonomický systém musí podporovat a vytvářet takové zvyky a instituce, které zajistí dlouhodobou stabilitu.

Otázky blahobytu a spravedlnosti v tuto chvíli ponechávám stranou. Za úspěšný můžeme pokládat i takový ekonomický systém, který např. udržuje lidi v bídě, pokud tu bídu budou ochotni snášet.

Kapitalismus jakožto ekonomický systém založený na soukromém vlastnictví a volné soutěži je úspěšný v tom smyslu, že dosahuje obrovské produktivity a umožňuje neomezené zvyšování výroby.

Poprvé v dějinách lidstva je v některých zemích vytvářeno tolik potravin, léků, bytů, šatů a potřeb pro volný čas, že to stačí pro všechny.

Rakouský ekonom Joseph Schumpeter už ve 40. letech 20. století ukázal, že kapitalismus má také velmi silný sklon k sebestrukci. Podporuje spíše

vytváření takových lidských typů, které nesnesou kapitalismus, a takových institucí, jež jsou neslučitelné se svobodným podnikáním. Např. korporace a městskou intelektuálskou kulturu. O třicet let později ukázal americký sociolog Danieli Bell, že vše probíhá tak, jak Schumpeter předpověděl - v podmínkách volného trhu vyrůstají lidé, kteří odmítají právě tu morálku, na které je volný trh založen (férovost, tvrdá práce, sebekázeň).

Dnes jsou západní společnosti v situaci, kdy další růst není žádnou výhodou. Není zapotřebí vyrábět více a více produktů. Růst je žádoucí vlastně jen proto, že jeho zpomalení znamená pád do bídy a masovou nezaměstnanost. Pokud bychom dokázali udržet dobrá pracovní místa i bez růstu, nepotřebovali bychom jej.

Nejdůležitější národohospodářské otázky dneška zní:

- Jaké budou dopady různých ekonomických skutečností na politické a mocenské vztahy?
- Jaké povahové rysy a morální vlastnosti budou jimi podporovány?
- Jaké budou dopady na vztahy mezi lidmi?
- Jak tím bude ovlivněna ochota trvale zůstat ve vlastní zemi a odhodlání bránit vlastní národ?

Opravdu lze najít menší práce, které se zabývají určitými aspekty těchto otázek. Ale chybí nám velké teorie a zjištění založená na datech. A to je málo. Potřebujeme celou novou ekonomickou disciplínu.

Místo toho se tisíce lidí zabývají úplně zbytečnými činnostmi na makroekonomických fakultách a v národohospodářských ústavech. Počítají stále komplikovanější vzorečky, aniž by to mělo cokoliv společného s reálným životem. Jenže se zdá, že v ekonomii platí to, co všude jinde. Badatelé podnikli významnou investici tím, že strávili mnoho let studiem dosavadní ekonomické teorie. Dnes jsou motivováni si svou investici chránit. A pokud by se ekonomie radikálně změnila, o svou investici by přišli. Právě tyto lidé jsou dnes na pozicích profesorů, vedoucích kateder, šéfredaktorů a ředitelů grantových agentur.

Nová ekonomie nejspíš přijde úplně odjinud. Možná od lidí, kteří toho o dosavadní ekonomii nic nevědí, a kteří budou v první fázi označováni za šarlatány. Jazykem Kuhnovy koncepce, kterou jsme zmínili v kapitole Bahno a ostatní spoluobčané, ekonomii čeká vědecká revoluce nebo zánik.

JAKÉ MÁ BÝT ČESKÉ NÁRODNÍ HNUTÍ

(první verze byla publikována 10. července 2018)

Samozřejmost, s jakou je přijímána myšlenka druhého národního obrození, ukazuje, jak rozšířené je implicitní přesvědčení, že potřebujeme nějakou formu obnovy národního cítění. Napříč Evropou i v Americe vidíme potřebu i úsilí o obnovu národních kořenů a národních hodnot. Koneckonců, i slogan Make America Great Again můžeme číst jako pokus vyvolat novosvětské národní obrození.

Naše česká situace je v tomto ohledu snadnější než v minulosti. Většina dospělých obyvatel českých zemí byla vychovávána s tím, že být vlastencem je hodno úcty a být Čechem je skvělé. A když vidíme naplněné arény zpívat texty jako „Jsi Čech, Čech, Čech, tak si toho važ,“ je nám jasné, že multikulturní školství není zdaleka tak úspěšné, jak by odpovídalo rozpočtům. Navíc se můžeme opřít o zkušenosti z velkého národního obrození, které už v našich zemích proběhlo, a které má obdobu v dalších evropských zemích.

Jenže právě skutečnost, že je na čem stavět, by nás mohla snadno svádět k chybám a iluzím, které způsobí, že národně-obrozenecké snahy nebudou tentokrát úspěšné.

Národní tradice není skanzen

Chyba první. Národ pojatý jako skanzen, národopisné muzeum nebo sbírka veteránů. Je možné zdůrazňovat a připomínat, čeho Češi dosáhli v minulosti. Předvedete to lidem a některé nadchnete. Je to krásné. Jenže, kdo má čas se tomu věnovat, pokud zrovna nepracuje jako kastelán.

Chyba druhá. Je správné a důležité připomínat naše otce a jejich velké činy. Jenže na konci takového vyprávění je zpravidla připomenutí odpovědnosti a uložení povinnosti to vše ubránit proti globálním monstřům. Taková odpovědnost je k neunesení. Zvláště, když má člověk vedle toho zvládat běžný život. Připojit se k obrození je heroické, ale nemůžeme se divit těm Čechům, Angličanům, Francouzům a Švédům, kteří věnují veškerou energii snaze přežít.

Úspěšná národní obrození, jak je známe z evropských dějin, byla zaměřena na budoucnost.

Byla to hnutí především vizionářská. Takovýto svět chceme! Pojd'te jej s námi budovat! To se týkalo i českého obrození.

To následovalo po 150 letech, během kterých bylo české etnikum redefinováno jako něco služebného, poslušného a mírného. Hlavní českou ctností bylo nedělat problémy a posloužit lepším lidem ve všem, o co si řeknou. Pochopitelným důsledkem bylo, že

každý alespoň trochu ambiciózní člověk se snažil svého češství zbavit, pokud to bylo v jeho finančních i jiných možnostech. Pouze vesničané, jejichž hlavní ambicí bylo přežít do nejbližší úrody, zůstávali plně Čechy.

Hrdé češství nebo globální zhroucení

Když dnes hovoříme o obrozenecké tvorbě slovníků a gramatických příruček, je důležité rozumět ethosu, kterým to bylo podloženo. Znovu budeme velkým a slavným národem, jehož příslušníky se nikdo neodváží tupit! Nemusíte se tlačit k cizímu stolu a trnout, za jak ponižujících podmínek vás přijmou! Náš český stůl bude stejně dobrý a stejně bohatý!

Slavná minulost je důkazem, že jsme toho schopni. A také nástroj, který budeme používat. Proto o ně musíme pečovat. Ale to velké a důležité je před námi. Vize znovuvybudování svébytného a hrdého společenství. „*Vše dávná sláva, byť v ní démant hrál, je za korábem jenom brázda lesklá - napněte lana - vzhůru plachty - dál!*“

V tom je naše situace v mnoha ohledech velmi blízká té před staletími.

Být Čechem opět znamená patřit k nižším sociálním vrstvám. A mnozí jsou ochotni udělat téměř cokoli, aby takovému údělu unikli.

Jenže ve stejné době se ukazuje stále jasněji, že panství globálních elit přináší jen destrukci, hroucení životních šancí a nakonec i genocidu obyvatel evropských zemí. Někteří doufají, že osobní katastrofu odvrátí tím, že se stanou jakýmsi dráby či dozorcí nad svými spoluobčany. Jenže i oni se časem stanou nepotřebnými.

Vize se skutečnými příležitostmi

Vlastenecké hnutí má co nabídnout. Svobodnou a nezávislou zemi s vlastní ekonomikou, vlastními univerzitami a vším, co k tomu patří. To si však vyžádá neskutečně mnoho práce, ale také vytvoří nespočet nových příležitostí. Takových, jaké globální svět prostě nemůže nabídnout.

- Bude zapotřebí vybudovat tisíce a tisíce nových firem. To je výzva pro podnikatele, budoucí vlastníky a jejich manažery.
- Bude zapotřebí vytvořit české značky, které dokáží konkurovat německým (jejichž produkty jsou fakticky jen montovány z českých komponent). To je výzva pro obchodníky a ředitele.
- Bude zapotřebí vybudovat vlastní systém obrany a vlastní ozbrojené síly.
- Vytvořit skutečně funkční mezinárodní vztahy a získat schopnost ovlivňovat dění v náš prospěch.

Navázat spolupráci i s těmi, kdo jsou dnes označováni za nepřátele.

- Budeme potřebovat svobodná a profesionální média. To bude příležitost pro stovky lidí, kteří budou muset nahradit zoufalé propagandisty v dnešních médiích hlavního proudu. Tedy stejná změna jako v letech 1990-1992.

A stejně bychom mohli hovořit o stovkách dalších oblastí.

To je náš projekt! To je druhé národní obrození! Chcete být nadále korporátními otroky až do hořkého konce? Nechcete raději vybudovat vlastní svět, kde můžete své děti vychovávat ke slušnosti a čestnosti, aniž by jim to zničilo kariérové šance?

Dějiny, muzea, kroje a Alšovy obrazy - to je jenom brázda za korábem. Připomenutí, že můžeme být úspěšní i tentokrát. Ale když jsme u toho připomínání, je dobré si uvědomovat, že slova o tom, že svoboda je květina zalévaná krví vlastenců, nebyla myšlena symbolicky.

X- x- *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Slavný Orwellův citát „kdo ovládá minulost, ten ovládá budoucnost“, můžeme číst také z druhé strany. Pokud víme, o jakou budoucnost národního spole

čenství usilujeme, musíme také vytvořit minulost, která tomu odpovídá. To není otázka falšování. Jde o to, že dějiny každého národa obsahují obrovské bohatství událostí a lze z nich sestavit mnoho různých příběhů. Kterému dáme přednost, to je otázkou volby.

T. G. Masaryk si dobře uvědomoval, že pokud chtějí Češi jako etnikum přežít, potřebují vlastní nezávislý stát. Uvědomoval si také, že tento stát bude neustále pod tlakem silnějších sousedů, a že jeho občané budou potřebovat hrdost a bojovnost. Sáhnul tedy po dějepisné lince bojovné slovanské kmeny - husitství.

Opačný politický program, který počítal s tím, že Češi budou integrováni do velkého politického celku, kde přijmou roli druhořadého služebného etnika, vyšel zase z obhajoby českého baroka a vlády lucemburských panovníků. Opět logická volba.

Spory dějepisných expertů, jak probíhaly jednotlivé události, hrají jenom dílčí roli. To podstatné je národně politický program.

To otevírá otázku, k jakému programu směřuje ta verze dějin, která je momentálně propagována ve většině evropských národů, a která tvrdí, že dějiny každého národa jsou totálně ničemné a zločinecké. Co z toho může vyplývat? Chceme se stát společenstvím ničemů? Obávám se, že taková verze dějin nesměruje

k ničemu jinému než vyhlazení. Ženy se stanou dalšími manželkami nájezdníků a budou rodit malé džihádisty. Muži budou feminizováni. Dosavadní kultura vymizí během dvou až tří generací, a tím bude uvolněno místo pro kopii Afghánistánu či Pákistánu.

Spor o podobu hlavního dějepisného proudu je sporem o přežití.

FACEBOOK CORPORATION, SVOBODA A SPOLEČENSKÁ SMLOUVA

(první verze byla publikována 21. září 2018)

Cenzura na sociálních sítích dostala mnohé solidní pravicově smýšlející občany do překerní situace. Likvidace svobody projevu a centrálně řízená manipulace politické diskuze se jim pochopitelně nelíbí. Jenže pokus o řešení naráží na dogmata pravicové ortodoxie - soukromá korporace si přece může dělat, co chce, a stát ji nesmí omezovat. Však taky není náhodou, že fanatičtí neomarxisté najednou objevili neuvěřitelnou citlivost pro ochranu soukromého vlastnictví, žel však pouze pro ochranu vlastnictví několika největších světových korporací.

Výsledkem je pochopitelná nervozita a pokusy nějak se dilematu vyhnout. Někdo apeluje na svědomí manažerů Facebooku a další tvrdí, že jí vadí jen to, že se představitelé Facebooku scházejí se zástupci německé vlády. Dobré pokusy, ale nefunguje to. Manažeri Facebooku jsou ze stejného těsta (a mnohdy ze stejných rodin) jako aktivisté multikulturních neziskovek, takže by jednali zcela stejně i bez kontaktů s německou vládou. Navíc si dokázali vyvinout vlastní systém morálního hodnocení, podle kterého

je dobré všechno, co poškozuje normální pracující a špatné všechno, co zvyšuje jejich životní šance.

Proti tomu stojí druhý názorový proud, který má řadu příznivců a jehož v tuto chvíli nej viditelnějším představitelem je Václav Klaus junior, který jasně napsal, že chování korporace je nepřipustné a pustil se do přípravy odpovídajícího zákona.

Svoboda nebo poučky?

Tím se dostáváme k jádru problému. Lidé, kteří se zcela naivně řídí selským rozumem a kteří o politice moc nevědí, dobře rozumí tomu, že když hospodský vykáže ze své krčmy hosta, který vedl hloupé řeči, je to něco úplně jiného, než když nadnárodní korporace manipuluje politickou debatou ve většině evropských zemí.

Tento způsob myšlení můžeme pracovně označit jako **úroveň jedna**.

Pak jsou lidé, kteří o politice víc přemýšlejí, přečetli dokonce nějaké odborné knihy a naučili se základní poučky. Třeba, že stát se nemá plést do soukromého podnikání. Jsou to vesměs poučky moudré a je v nich obsažena nějaká historická zkušenost. Jimi vyzbrojení lidé jsou schopni mnoha situacím porozumět lépe. Proto budeme tento způsob myšlení nazývat **úrovní dvě**.

A pak jsou lidé ještě přemýšlivější. Ti se snaží těm poučkám hlouběji porozumět. Za jakých okolností byly formulovány? Co se tehdy myslelo státem? Co se tehdy myslelo soukromým podnikáním? S jakými jinými myšlenkami to souviselo? Co by autor poučky doporučil dnes?

Pokusím se teď některé čtenáře posunout z úrovně dvě na tuto sofistikovanější **třetí úroveň**. Pak bude jasné, proč z požadavků na ochranu občanských svobod a na ochranu soukromého vlastnictví vyplývá nejen možnost, ale přímo nutnost zasáhnout proti korporaci, která se dopouští svévolné cenzury.

Společenská smlouva nebo společná víra

Veškeré ospravedlnění a zakotvení občanských svobod je založeno na myšlence společenské smlouvy. Je to smlouva nepsaná, která není ani jednoznačně formulována, ale všichni jí tak nějak tiše rozumíme, i když nepoužíváme slovo „smlouva“. Jde o to, že sdílíme dějiny, jazyk, kulturu, základní představy o morálce a také různá omezení a různé závazky, které z toho vyplývají. Součástí tohoto sdíleného povědomí je také vědomí nedotknutelnosti „životů, svobod a majetků“ všech občanů a vědomí závazku vynakládat určité zdroje na jejich ochranu.

Druhé možné zdůvodnění občanských svobod je náboženské - Stvořitel obdařil lidi určitými právy. Ale při bližším pohledu se ukazuje, že obě teorie jsou různými stranami stejné mince. Aby bylo náboženské zdůvodnění použitelné, musí existovat základní shoda o tom, jaký je Stvořitel a co z toho pro lidi vyplývá (tedy nějaká forma smlouvy). A naopak společenská smlouva je vždy založena na nějakém společném morálním základě, který je prapůvodně náboženský.

Podstatné je, že neexistuje žádné jiné zdůvodnění občanských svobod a z principu existovat nemůže.

Smlouva mezi firmou a společností

Pokud dojde k tomu, že společenská smlouva se rozpadne, je vypovězena, zapomenuta nebo jinak vymizí, důsledkem je zrušení soukromého vlastnictví i všech svobod. Existuje jen zvůle toho, kdo je momentálně silnější. Ten má možnost zabít, okrást nebo libovolně zotročit všechny ostatní, než zeslábně natolik, že se sám stane obětí někoho ještě silnějšího. Nakonec se ukáže, že jediným východiskem z této děsivé situace je teror, se kterým se lidé ochotně smíří. Svým způsobem se opět jedná o určitý druh nepsané smlouvy. Lidé se podřizují tyranovi a tyran

na oplátku zajistí stav o něco snesitelnější než totální bezvládní. Tohle všechno je v pozadí, když hovoříme o občanských svobodách a bez toho nedávají poučky o omezení státních zásahů žádný smysl.

Co ale říká současná společenská smlouva o vztahu entit typu Facebook k okolní společnosti? Nedokážeme to určit přesně, každý z nás to vnímá trochu jinak, shoda se hledá jen obtížně. Nicméně snad bychom se mohli, alespoň přibližně, shodnout na následujícím.

- Společnost zajistí bezpečnost, infrastrukturu, vzdělané zaměstnance, zákazníky s přijatelným chováním, vymáhání smluv a desítky dalších věcí, bez kterých by se nedalo podnikat.
- Entita typu Facebook se bude snažit dosáhnout maximálního zisku v rámci platných zákonů a předpisů. Bude dodržovat zákony, a pokud bude přistižena při jejich porušování, podrobí se trestu. V pozadí je představa, že tak vzniknou dobrá pracovní místa a že místní lidé získají přístup k lepšímu zboží nebo službám. Většina lidí však asi chápe, že se to nemusí povést. K podnikání patří riziko.

Kolegové z levice by entitě možná naložili nějaké další povinnosti, kolegové z pravice by je zase naložili zaměstnancům, nicméně na určitém základu se

asi shodnou téměř všichni. Část tohoto sdíleného základu je zapsána v zákonech, ale mnohé má jen podobu nepsaných pravidel, zvyklostí a očekávání.

A teď tu máme entitu, která se chová naprosto jinak. Přijde zvenčí s velkými penězi, snadno získá faktický monopol na komunikační platformu a začne měnit politické poměry v zemi. O tom přece společenská smlouva vůbec nebyla!

Když se psaly a schvalovaly příslušné zákony, myslelo se na podnikání a ne na převýchovu obyvatel.

Entita Facebook prostě vypověděla společenskou smlouvu a je čas začít diskutovat o tom, za jakých okolností budou obyvatelé České republiky ochotni ji tolerovat, a jak budou vypadat nové zákony, které upraví její fungování.

Takhle by to viděli původní liberálové. Lidé, kteří vybojovali americkou válku za nezávislost a další buržoazní revoluce a kteří pokládali občanské svobody za posvátné. A kteří si je nenechali od nikoho vzít - od panovníků, velmožů ani korporací.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Ke znakům naší civilizace posledních staletí patří i neustálé pokusy samozvaných elit „odhalit“ vlastní civilizaci jako špatnou a utlačovatelskou, zni

čít ji a na jejich troskách vybudovat něco nového. Co nového se má budovat, to je zpravidla jenom neurčitě naznačeno. Zatím jen slyšíme, že údajně začíná nový věk a že v podstatě všechny znalosti, vědomosti a zkušenosti můžeme zahodit, protože jsou prý zastaralé. Zvláště půvabně to působí, když se aktivistka s obtížemi zvládající učivo základní školy vysmívá středověkým mnichům pracujícím se složitými logickými konstrukcemi. Ale problém má širší záběr.

Asi nepřekvapí, že všichni tito pohrdači minulostí využívají všechny technologické a hospodářské výhody, které minulé generace vytvořily. Pokládají to za naprostou samozřejmost a za své právo. Až se vkrádá podezření, že za tou kritikou minulosti je lenost nebo neschopnost pochopit složitější věci. Zvláště, když čteme o demonstracích za zrušení výuky matematiky jakožto sexistické disciplíny nebo výuky klasické literatury jakožto sexisticko-rasistického oboru.

Nicméně my ostatní, kteří se o vlastní dějiny dosud zajímáme, zase narážíme na jiný problém. Minulost naší vlastní civilizace obsahuje nezměrné bohatství událostí a myšlenek, které si navzájem odporují. Kterých se držet? Do jaké míry? Zkusím připomenout dvě klíčové zásady.

Za první. Nakolik nám jsou blízké ideály, se kterými jsou jednotlivá historická hnutí vedena. Například upalování kacířů v nás nevyvolá žádné velké nadšení - pokud nepracujeme v Hatě Free Culture ani nestudujeme fakultu humanitních studií. Zato příběh horalů, kteří vyhnali panstvo a žili si po svém, v tom se asi dokážeme najít lépe. Nebo v příběhu panovníka, který ve své zemi nastolil klid, prosperitu a relativní spravedlnost.

Za druhé. Jedná se o teoretickou myšlenku, která byla jen zapsána a diskutována, nebo jde o zásadu, které se osvědčila v reálném životě po dobu více než jedné generace?

Zajímavých myšlenek je totiž bezpočet. Skutečně osvědčených zásad tak mnoho nemáme.

Kromě toho je podstatné neztrácet z mysli, že každá doba navazuje na dobu předchozí, něco vylepší a něco ne. Pro hodnocení je tedy podstatné porovnání s tím, co předcházelo, nikoliv „absolutní stav“. Například američtí osadníci, kteří vybojovali válku za nezávislost, přebírali instituci otroctví, kterou později postupně odstraňovali. Od roku 1800 probíhal nepřetržitý proud reforem, které zlepšovaly postavení otroků a omezovaly práva otrokářů. Bylo jasné, že úplné zrušení otroctví je jenom otázkou času a došlo by k němu i bez občanské války. Vytýkat té společnosti

nosti otrokářství je výrazem primitivismu a neznalosti dějin. Stejný princip můžeme aplikovat obecně. Je neférové vyčítat husitům brutalitu typickou pro vedení středověkých válek a totéž platí o účastnících křížových výprav.

Přesto platí, že některé myšlenky a zásady byly spojeny s radikálním a rychlým zlepšením života. Vedlo to k tomu, že lidé žili svobodněji a bezpečněji. Jejich doba byla prodchnuta ideály a mluví právě teď k nám.

To se obzvláště týká doby na začátku novověku, kdy sedláci a řemeslníci už nedokázali snášet stále se zhoršující zvůli aristokratů, a kdy jim nezbylo než si udělat pořádek ve vlastních zemích. Speciálně se to týká nejúspěšnější buržoazní revoluce v dějinách Západu - americké války za nezávislost. A dnes panují ve Spojených státech takové poměry, které by George Washington a jeho přátelé nesporně označili za tyranii (a možná by vyvolali další revoluci).

JE EXTREMISMUS OPRAVDU HROZBOU? NENÍ!

(projev z 26. září 2018 na konferenci o vlastenectví)

Dámy a pánové,

je mnoho věcí, na kterých se shodnou asi všichni v tomhle sále a nakolik masivní většina veřejnosti, aby bylo možné tvrdit, že se jedná o vůli lidu. Jedná se např. o názor:

- že by Česká republika měla mít pod kontrolou vlastní hranice;
- že by se děti ve školách měly učit matematiku, češtinu a další užitečné věci, a že by tam neměly být podrobovány politickému školení mužstva;
- že není dobré, když mají v české ekonomice dominantní postavení zahraniční korporace, které svou ekonomickou sílu mění v politický vliv, posouvají zemi k činnostem s nízkou přidanou hodnotou a vyvádějí z české ekonomiky stovky miliard ročně;
- že by na území České republiky měly být uplatňovány české zákony;
- že by chlapci měli být vychováváni tak, aby z nich vyrostli muži a že by vláda neměla utrácet peníze na potlačení mužnosti;

- že by sociální výdaje měly směřovat ke starým a nemocným lidem, a nikoliv k mladým zdravým mužům z arabských zemí.

Tento seznam dalších záležitostí, ve kterých je téměř absolutní shoda, by mohl dlouho pokračovat. Existuje jednoznačný konsensus, že mají být podniknuty určité kroky a ony přesto provedeny nejsou. Jedním z důvodů je to, že Česká republika není demokratickým státem, ale o tom jsem dnes nechtěl mluvit. Nicméně minimálně stejně významnou roli hraje i to, že pokud by se snad našel politik nebo úředník, který by chtěl některou z těch věcí prosadit, rychle by zjistil, že je to nemožné.

České zákony versus šaría

Ukažme si to třeba na příkladu vymáhání českých zákonů vůči islámské komunitě. Dnes jsme na tom v České republice tak, že nejsme schopni uplatnit zákon ani v takových případech, jako je znásilnění nebo pokus o vraždu. Pak je jasné, že není nejmenší šance uplatňovat školní řády, podnikové směrnice, pravidla koupališť nebo jen zabránit ve střílení dělbuchů po psech či obsazování parků. Muslimové nemusejí dodržovat nic.

Současné poměry vedou k jejich radikalizaci, přitahují do České republiky další islámské funda

mentalisty a povzbuzují je ke vznášení dalších požadavků.

Zkrátka, české úřady muslimům darovaly status nadřazené skupiny.

Navíc to má pochopitelné dopady na situaci lidí, kteří mají tu smůlu, že se s islámskou komunitou dostanou do kontaktu. Například mladí lidé, kteří si večer vyjdou a mají tu smůlu, že se dívka zalíbí partičce muslimských mužů. Nebo někdo, kdo má tu smůlu, že bydlí v Teplicích v islamizované ulici a nezbyvá mu, než jim prodat svůj byt pod cenou. Nebo česká žena, která chce odejít od albánského manžela a které nezbyvá než akceptovat islámské pravidlo, že děti jsou majetkem muže.

Státní buzerace a politický cynismus

Ted' si představme, že by se našel politik, který by z toho udělal svou prioritu a který by opravdu tlačil na to, aby se naše zákony vymáhaly. A aby byli trestáni ti čeští úředníci, kteří jsou v tom laxní. Jakmile by se pustil do práce, zjistil by následující.

1. Prosazení záměru by vyžadovalo zásah do práce policistů, státních zástupců a nejspíš i soudů.
2. Jakmile by se pokusil takové zásahy provést, okamžitě by se stal terčem neziskovek, které mají peníze, vliv, tisíce placených aktivistů, mohou

najmout nej dražší právníky a proti takové síle by nejspíš neměl šanci.

3. Je tedy jasné, že české zákony nemohou být vymáhány, pokud nedojde k tvrdému zásahu proti politickým neziskovkám. Je zapotřebí některé z nich prohlásit za zločinecké organizace a postupovat odpovídajícím způsobem proti jejich exponentům. Další by stačilo „pouze“ zcela odříznout od peněz.
4. Kdyby se náš politik pokusil zasáhnout proti neziskovkám, narazil by na soustředěný odpor velkých médií, zejména na tři velké skupiny, které dnes postupují natolik ve shodě, že se fakticky jedná o jedinou organizaci. Veřejnoprávní média, Bakalovu mediální skupinu a nově i internetový portál Seznam.
5. Pokud by se náš politik pokusil zlomit moc médií, narazí na to, že média mají podporu ve sněmovně i na ministerstvech.
6. Pokud by pokračoval, narazí na volební systém a na to, že téměř veškerou hospodářskou moc drží zahraniční finanční skupiny s odpovídajícím vlivem na politiku.

A můžeme pokračovat dál a dál.

Zkrátka, jakákoliv pozitivní změna je v takovém prostředí prakticky nemožná. To samé bychom mohli

konstatovat o většině problémů ve školství, podnikání či kdekoliv jinde. Spousta politiků slibuje nejrůznější zlepšení, někteří to dokonce i myslí vážně, ale tyto věci nebude možné naplnit z principu.

Vrcholem cynismu jsou sliby, že dojde k omezení byrokratické zátěže podnikatelů. Ti, kdo to slibují, ve skutečnosti dobře vědí, že je to nemožné.

Ti, kdo regulace prosazují, jsou mnohem mocnější než ti, kdo je nechťejí. Proto budou zaváděny další a další, bez ohledu na volební sliby. Až do úplné likvidace všech firem pod 1000 zaměstnanců (vyjma právních kanceláří a poradenských firem). Jenže oslabit ty, v jejichž zájmu je zničení drobných českých podnikatelů, to by údajně bylo sociální inženýrství. A to přece solidní pravicový politik nemůže chtít. Z jeho pohledu je lepší strategií něco slíbit, dostat dobře placenou funkci, a tím je záležitost vyřešena.

Mýtus stability jako hrozba

Není náhodou, že v Maďarsku a Polsku, tedy v zemích, které lze označit jako ukázkové příklady obnovy demokracie, byly provedeny změny, které byly skutečně zásadní. Mění se ústavy, ústavní soudy, dochází k radikálním změnám ve struktuře médií i ve vlastnické struktuře ekonomiky, jsou zaváděny

úplně *jiné podmínky pro* neziskovky. Fakticky *se jedná* či *jednalo* o revoluční vlnu.

Tam, kde síly obrany civilizace nejsou dost silné, jak to můžeme vidět třeba u Donalda Trumpa, tam se strany sporu zpravidla zakopou v dosavadních pozicích. To znamená, že anticivilizační fanatici nadále řídí velké úřady a média, zavádí další programy, přidělují další peníze a pokračují v šikanování odpůrců. A čekají na protiútok, který smete zárodky revoluce a zabetonuje vládnoucí elity, jak se to podařilo v Rakousku.

Narážíme zde na mýtus stability, který v podstatě říká, že politický a ekonomický systém je správně nastaven a je schopen vyřešit všechny problémy, jaké by se mohly vyskytnout. Hlavní a v podstatě jediná hrozba je nestabilita, resp. výrazná a rychlá změna. Systém proto obsahuje řadu pojistek proti změnám, ale žádné pojistky proti zlu, které by mohlo vznikat v rámci běžného chodu dosavadního uspořádání. Takto jsou konstruovány zákony, takto je psána ústava, a především jsme všichni už roky vedeni k tomu, abychom se báli změn.

Kam až to může dojít, vidíme v západní Evropě. Západoevropské státy se skutečně ubránily jakékoliv výrazné změně, odolaly „extrémistům“ a postupně

pokojně a zákonnou cestou došly až do stavu, kdy jsou celé čtvrti největších měst ovládány nájezdníky. Demografické tabulky ukazují, že během jedné až dvou generací tito nájezdníci ovládnou celé státy, a to i v případě úplného zastavení imigrace. Domácí obyvatelstvo je denně zastrášováno, zabíjeno a znásilňováno a občanské svobody byly zlikvidovány.

Strachem ze změn do katastrofy

Můžeme se utěšovat, že až bude nejhůř, lidé to přestanou snášet, vzchopí se a nastane revoluce či občanská válka. Když se však podíváme do dějin, ne-najdeme žádnou zemi, kde by něco takového opravdu nastalo. Jakmile procento muslimské populace překročí určitou hranici, země bude islamizována bez odporu. Se všemi důsledky pro občanské svobody, společenský život, umění, vědu i životní úroveň.

To, co nás dnes nejvíc ohrožuje, je normální seriózní politika „jako obvykle“, kontinuita a strach ze změn. To je jistá cesta k zániku, ke genocidě národa, zániku civilizace, likvidaci občanských svobod.

V tuto chvíli neexistuje žádná extrémistická skupina, která by představovala větší riziko než solidní politické strany.

Dokonce i ti feťáci, kteří obsadili Kliniku nebo šílenci, co ovládli brněnskou radnici, nejsou srovnatelně nebezpeční.

Je-li pro Českou republiku ještě naděje, pak je zcela jistě spojena s radikální změnou. Tím nemyslím to, že reklamní agentury ODS a Pirátů doplnily billboardy slovem ZMĚNA. Tím myslím zavedení naprosto jiných poměrů a pravidel. A nebojím se slova nenásilná revoluce. Nenásilná lidová revoluce. Doufejme, že přijde tak brzy, aby ještě mohla být nenásilná.

X- * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Myšlenka „systému brzd a rovnováh“ vzešla z diskuze 18. století, kdy teoretikové občanských svobod a ideologové buržoazních revolucí hledali takové uspořádání společnosti, které bude maximálně odolné proti tyranii. Na začátku 21. století si můžeme hrát s iluzemi o dobrých králích starých dob, jenže tehdy bylo jejich kralování v relativně čerstvé paměti. Lidé věděli, že ta „moudrá vladařství“ byly ve skutečnosti velmi často děsivé tyranie. Tam, kde my dnes vidíme jen vznešené stavby, tam oni viděli, že toho bylo dosaženo za cenu nezměrného utrpení obyvatel.

Tehdejší myslitelé si nedělali iluze o tom, že někdo jiný by si na místě panovníků počínal lépe. Hledali takové uspořádání, aby žádná skupina lidí nemohla získat nepřiměřenou moc a zneužít ji. Dobře si uvědomovali, že pokud někdo dostane příležitost tyranizovat ostatní, je jen otázkou času, kdy ji zneužije. Nic jim nebylo vzdálenější než havlistický ideál vznešených mudrců vedoucích tupé masy k dobrému životu. Místo apelu na osobní mravnost navrhli rozdělit vládu do tří skupin, které se budou navzájem hlídat.

1. Panovník, král či prezident, který jmenuje ministry a řídí státní úředníky. Má mít možnost postupovat zcela nezávisle.
2. Parlament stanovující zákony, tedy obecná pravidla, která musí dodržovat všichni, včetně panovníka. Do jiných věcí se parlament plést nemá.
3. Soudy, kterým v oblasti vlády spadá jediná pravomoc. Určit, je-li konkrétní krok v souladu s obecnými zákony.

Aby toto vše zabránilo zneužití moci, musí být splněny ještě dvě další podmínky.

- a) Neexistuje žádný další zdroj moci. Žádné nezávislé ani veřejnoprávní těleso. Vše musí podléhat vládě, řídit se parlamentními zákony a být přístupné soudnímu přezkoumání.

,b) Oddělení tří druhů moci nemá být jen formální, ale skutečné. Má se jednat o rozdílné skupiny lidí, které mají odlišné zájmy, nepatří k sobě a mají jen minimum kontaktů.

Další dějiny ukázaly, že taková úprava skutečně brání nastolení tyranie. Je ale velmi obtížné takovou úpravu udržet. Postupně v různých zemích docházelo ke stovkám drobných úprav. Všechny ve prospěch mocenských elit.

Vládnoucí instituce, které měly být původně rozděleny, tak fakticky splynuly. *Jedná se o jednu* partu lidí propojených společnými zájmy, sdílenou kulturou i sítí kontaktů. Často to jsou i stejní lidé.

Stačí připomenout příklad Elišky Wagnerové, která byla postupně ústavní soudkyní, senátorkou a aktivistkou neziskovky. Opravdu někdo věří, že dokáže ohlídat sama sebe?

Kromě toho je stále větší část moci přenášena na tělesa, která jsou z principu nekontrolovatelná - velká média, veřejnoprávní univerzity, korporace, fondy a nejrůznější nadnárodní komise a výbory.

Zbyla jen obrana proti tomu, aby snad lid nedělal problémy mocenské elitě. Z ústavnosti se stal nástroj tyranie.

ZLOČINECKÝ KARTEL V ČESKÉ POLITICE

(první verze byla publikována 30. října 2018)

Pokud vím, s pojmem „kartelizace politiky“ přišel autor nedávno vydané knihy o německé společnosti Aleš Valenta. Jde o to, že několik politických stran prosazuje stejný program, ty jsou propojeny sítí vztahů a jednají v takové shodě, jako by se jednalo o jeden subjekt. Pokud se takovému kartelu podaří ovládnout pole, tak demokracie fakticky končí - voliči mají na vybranou pouze mezi různými členy téhož kartelu. Dalším logickým krokem je likvidace občanských svobod a prohlášení politického programu kartelu za jedinou povolenou ideologii.

Ke kartelizaci politiky prakticky došlo v Německu, kde se už hraje jen o to, zda se podaří kartel rozbít a obnovit politickou soutěž nebo zda kartel zlikviduje - s využitím policejního státu - svého jediného vyzývatele - stranu AfD.

Portfolio koncernových značek a portfolio politických stran

Kartel politických stran má proti tradičnímu uspořádání řadu výhod. Například tu, že vyvolává dojem, že občané mají možnost volby a zároveň dává

elitám jistotu, že názor voličů neovlivní směřování země. Nebo, že znásobuje volební sílu - hlasy pro různé strany se nakonec stejně sečtou. Když kartel ztrácí podporu voličů, přidá další stranu, obdobně jako koncern rozšíří produktové portfolio.

Ale úplně nejhlavnější výhoda spočívá v tom, že kartel stran nabízí víc kariérových příležitostí než jediná strana. Místa předsedů, místopředsedů, tajemníků či šéfů komisí jdou do desítek nebo dokonce stovek.

Existence politického kartelu je zpravidla obhajována tím, že pouze tyto strany realizují jedinou správnou politiku a že jakákoliv alternativa k ní by byla škodlivá až nebezpečná. Odtud název „Alternativa pro Německo“ (AfD). Mimochodem, naprosto stejnou argumentaci používá severokorejský vládce Kim Čong-un, když vysvětluje neexistenci politické opozice.

Nabízí se logická otázka, kterou situaci je možné označit za politický kartel. To, že strany napříč spektrem zastávají určité stejné stanovisko, to ještě nestačí. Z toho, že všechny politické strany např. odmítají zavést otroctví, ještě nevyplývá, že se jedná o kartel. Lepší odlišení nám tedy dává následující měřítko:

- Strany zaujímají stejné stanovisko v celé řadě oblastí.

- Strany se tímto stejným stanoviskem odlišují od opozičních subjektů.
- Názorové rozdíly uvnitř stran jsou větší než mezi stranami navzájem.

Jsou-li všechny tři podmínky splněny, jedná se o kartel.

Na čem se politická třída shodne

Politická kartelizace ale není jen problémem Německa. I v České republice vidíme stále více znaků, že politický kartel se formuje, resp. již byl zformován. Jeho členy jsou ODS, KDU-ČSL, TOP 09, STAN a Piráti. Kromě toho existuje několik menších mimo-parlamentních stran, které usilují o to, stát se členem kartelu.

Základní body společného programu stranického kartelu lze shrnout takto:

- Česká republika se musí podřizovat požadavkům Evropské unie.
- Ekonomický model založený na dominanci nadnárodních korporací má být zachován.
- Občanské svobody mohou být omezeny tak, aby nemohly být využívány ke kritice politického programu kartelu.
- Praktikování islámu nesmí být omezeno ani tam, kde dochází ke konfliktu s českými zákony.

- Politické neziskovky jsou důležitou součástí českého státu a musí se jim dostávat odpovídajícího financování.
- Jakákoliv forma přímé demokracie je nežádoucí.
- Namísto hájení tradiční demokracie a tradičních občanských svobod má být pozornost věnována některým formálním procedurám typu postupu při udělování státních vyznamenání.
- Univerzity mají právo neomezeně vymýšlet nové studijní obory. Stát má povinnost tyto obory financovat.
- Obrana země má spočívat v koloniálních taženích a v nákupech u amerických zbrojovek. Samotné území ČR nemá být hájeno.
- Pokud jsou sociální programy nastaveny tak, aby odrazovaly od tradičních vzorců chování, není to problém.
- Je nepřijatelné nepřizpůsobit se požadavku „spojence“. Požadavek „spojence“ je důležitější než vůle voličů i než české zákony.

Toto je základní politický program, na kterém se shodne celý kartel.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Americký sociolog Charles W. Mills si všimnul, že když si nižší vrstvy berou moc a majetek těch horních, zpravidla tak činí prostřednictvím jednorázové revoluce s dramatickým průběhem.

Když si horní vrstvy přisvojují moc a majetky těch dolních, děje se tak nenápadně, po malých krůčcích, prostřednictvím drobných změn pravidel a drobných majetkových přesunů.

To jsme již zmínili v kapitole o změně politického režimu.

Můžeme k tomu ale připojit ještě jeden postřeh, který Mills - jakožto Američan - vidět nemohl. Zatímco uzurpace moci elitami má zpravidla nadnárodní charakter, lidové revoluce jsou vždy místní - národní nebo dokonce oblastní. Což je logické. Lidé, kteří hájí svůj životní prostor, nemají žádné nadnárodní centrály. Jakmile by je vybudovali, tyto centrály by převzaly podstatnou část moci, byrokraté by se dostali do pozice elit... a dál už to znáte.

I když existují různá partnerství vlasteneckých stran, jsou založena na respektování zásady, že každý národ má právo si své záležitosti řešit po svém. A také na porozumění tomu, že každý především hájí zájmy svého národa, i třeba na úkor národů jiných.

V tomto světle můžeme nově číst i české dějiny posledních 50 let.

1989 - státní převrat přímo financovaný globalistickými strukturami. Aktivně zapojen Georg Soros a šlechtické rody. Cílem vyvázat zemi z vazeb RVHP a předat ji nadnárodním skupinám.

1991 - založení ODS a v dalším roce vítězství v parlamentních volbách. Přesměrování na českou nezávislost, privatizace do rukou českých podnikatelů, zákaz prodeje nemovitostí do zahraničí atd.

V následujících letech probíhal boj dvou skupin s opačnými strategiemi. Proto je dnes tak těžké tuto dobu hodnotit, protože se z paměti ztrácí detaily, kdo co prosadil. Víte například, jak probíhal spor o to, jestli se mohou kupónové privatizace účastnit fondy? Nebo, kdo ovládal Fond národního majetku?

1998 - puč organizovaný prezidentem Havlem. Odvolání vlády, která vzešla ze svobodných voleb. Následoval prodej většiny zlatých rezerv, předání bank nadnárodním skupinám a systematické zvýhodňování zahraničních investorů.

2004 - vstup do EU, ukončení politické samostatnosti českého státu.

Jestliže dnes někdo hájí návrat před Lisabon, zapomíná, že mocenské a ekonomické poměry směřovaly k likvidaci národních států již předtím.

2013 - prezidentem je zvolen Miloš Zeman, který mezitím přestoupil do tábora místních vlastenců, a který zemi fakticky vrací k poloprezidentskému systému. Ve stejném roce se do parlamentu poprvé dostává strana lokálního odporu proti globalistickým skupinám - Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury.

Vstoupili jsme do období, kdy se vlastenecká strana pokouší o revoluci a globalistická strana o takové rozbití země, aby už nikdy žádná revoluce nebyla možná.

Vznik politického kartelu navázaného na globalistické skupiny do tohoto cyklu zapadá.

POZNÁMKY K PŘÍJMOVÉMU ASPEKTU AMERICKÝCH VOLEB

(první verze byla publikována 29. listopadu 2018

jako analytický komentář Institutu Václava Klause)

O nedávných kongresových volbách v USA toho bylo napsáno víc než dost, ale jeden aspekt téměř unikl pozornosti - další zvyšování rozdílů ve volebním chování mezi bohatými a chudými. Vlastně jen Ivo Strejček dal do své analýzy velmi stručnou zmínku, že „puklina mezi liberální velkoměstskou levicí a konzervativním venkovem se prohloubila“.

Lidé v zámožných oblastech podporují antivilizační síly, multikulturalismus, extrémní formy politické korektnosti. Lidé v chudších regionech preferují normální klidný život, úctu k práci (ve starém významu toho slova) a vlastenectví. Taková tendence se projevovala už desítky let, ale v poslední době rozdíly ve volebním chování rostou. I tradiční rozdíly mezi státy začínají hrát menší roli. Luxusní předměstí v Texasu volí velmi podobné jako luxusní předměstí v New Yorku. A totéž platí o zónách obydlených dělníky, řemeslníky či zemědělci. Texas je politicky jiný než New York do značné míry proto, že „nízkopříjmoví“ voliči tam přehlasují ty vysokopříjmové.

Z 66 nej zámožnějších volebních obvodů v celých Spojených státech má 56 demokratického kongresmana. Ostatně, už před dvěma lety tomu bylo tak, že z 10 amerických států s nej vyšším příjmem na hlavu jich 9 hlasovalo pro Clintonovou a z 10 nejchudších států jich 9 hlasovalo pro Trumpa. Tento obraz je podporován faktem, že Demokráté letos měli k dispozici přibližně o polovinu peněz více než Republikáni.

Marxismus je ideologií bohatých, konzervatismus ideologií chudých.

Když se práce přestává vyplácet

Změny ve volebním chování jsou do značné míry dány ekonomickými změnami. Mezi bohatými totiž ubývá těch, kdo zbohatli běžným podnikáním či jinou usilovnou prací. Naopak přibývá těch, jejichž ekonomický úspěch souvisí s dotacemi, regulacemi či intrikováním v korporacích. Je pak logické, že tato elita zcela postrádá ty vlastnosti, které jsou potřebné pro úspěch v podnikatelském prostředí a je také logické, že podporuje ty ideologie, které vedou k růstu byrokracie.

S tímto novým rozdělením souvisí mýtus o tzv. produktivitě. Levicoví komentátoři vesměs tvrdí, že oblasti, které volí neomarxisty, dotují zbytek

Spojených států. Například Brookings Institution si všimnul, že ve volebních okresech hlasujících pro Clintonovou vzniká 60 % amerického HDP, zatímco v Trumpovských okresech jen 40 %. To by mohlo svádět k domněnce, že Trumpovi voliči jsou buď línější, nebo méně šikovní, nebo dělají činnosti, které jsou trhem hodnoceny jako méně potřebné. Jenže ve skutečnosti je rozdíl v tom, že v těch údajně méně produktivních oblastech se konstruuje, vyrábějí či pěstují produkty ve fyzickém smyslu, zatímco v bohatších oblastech se přerozděluje, reguluje a bojuje o pravomoci. Vztahy mezi nimi nejsou dány trhem, ale mocí. Jsou to přerozdělovači z centrály, kdo rozhodují o tom, jak bude hodnocena práce výrobního závodu a jak útvaru společenské odpovědnosti - ve státním i korporátním sektoru.

Věda a jiné typy lovu dotací

V této souvislosti je zajímavé zmínit i vědecko-technická centra a univerzity, které vesměs sídlí ve vysokopříjmových oblastech a které nesporně užitečné jsou. I s nimi je totiž spojena řada mýtů. Nejhloupější z nich tvrdí, že je možné takovými výzkumnými činnostmi nahradit klasickou výrobu. Ve skutečnosti je tomu tak, že nové materiály či výrobní postupy mohou dramaticky zefektivnit výrobu

strojů, to se pochopitelně neobejde bez strojírenských firem a chlapů v montérkách. Bez klasické výroby jsou nové materiály či výrobní postupy jen zbytečnou hračkou. Totéž platí o zemědělství a jakémkoliv jiném oboru. Platí také, že high-tech výzkum je dramaticky ovlivněn vládními dotačními programy. Kdybychom se drželi starého stavu, kdy univerzity či výzkumné ústavy nabízejí své produkty fabrikám a kdy fabriky rozhodují, které z technologických novinek si koupí, nebyl by příjmový rozdíl zdaleka tak obrovský jako dnes. Dnešní věda a výzkum jsou především organizovaným přerozdělováním peněz státem.

To, co vidíme na příkladu USA (a co se v nemenší míře projevuje v Evropě), je zpětná vazba neustálého zhoršování. Blahobytné vrstvy mají finanční převahu, přeměňují ji v politický vliv, ten využijí k takové změně podmínek, jenž zvyšuje příjmové rozdíly, ještě větší finanční převahu využívají k získání ještě více politického vlivu... a kruh se uzavírá. Mizí trh (ve starém smyslu toho slova), mizí demokracie, životní úroveň v nejlepším případě stagnuje, navzdory inovacím neroste efektivita, hromadí se finanční nerovnováhy a celý systém směřuje ke kolapsu nejen ekonomickému, ale celkovému kolapsu společnosti. Prezident Donald Trump podnikl řadu

správných kroků, ale nezdá se, že by byl schopen vypnout mechanismus destrukce. A to zejména proto, že se znovu a znovu ukazuje, jak neokonzervativci, kteří dnes v Republikánské straně převažují, sice odmítají nejhorší výstřelky neomarxismu, ale celkově jsou s vývojem spokojeni a nejsou ochotni připustit zásadní změnu trendu.

Místo světového čteníka světová pohroma

Postupně se hroutící Spojené státy americké tak představují hrozbu pro celý svět.

Jejich obrovská vojenská moc se vymkla kontrole a napříště může být terčem „humanitárního bombardování“ víceméně kdokoliv.

Ještě větší problém představují nejruznější nátlakové skupiny, aktivity bláznivých miliardářů a programy „rozvoje“ či „podpory demokracie“, které z Ameriky vycházejí a které ničí společnosti v řadě jiných států.

Tím se dostáváme k poslednímu postřehu, a tím je synchronizace stagnací a krizí v západním světě. Nejen krátkodobých ekonomických, ale i dlouhodobých společenských. Po staletí tomu bylo tak, že když jedna země západu upadala, jiná rostla na její úkor. Když se do krize dostalo Španělsko, povstalo britské

impérium. Když se hroutila Francie, rostlo Prusko. Když upadalo Rakousko, zdvihaly se malé národy na jeho území.

Dnes v zásadě platí, že téměř všechny země západu prochází stejným typem krize zároveň. Proto je pro vnější agresory tak snadné dobýt nejen jednotlivé země, ale celý civilizační okruh.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Richard Florida přišel krátce po roce 2000 s konceptem „kreativní třídy“. Tu podle něj tvoří lidé, kteří se nezabývají prací v běžném starším významu toho slova, tedy činnostmi, která obsahuje hodně dřiny a vyžaduje „kumšt“ a houževnatost. Místo toho se věnují kreativním činnostem. Florida sem řadí nejen módní návrháře a profesionály z reklam, ale třeba i konzultanty, novináře a vědce. Je toho názoru, že tvrdé jádro kreativní třídy zahrnuje něco přes desetinu všech pracovních sil.

Podle Richarda Floridy je tato kreativní třída hlavním tvůrcem bohatství a pozdvihuje celé národy na vyšší úroveň. Proto se tento sociolog vedle psaní knih a přednášek věnoval poradenství, kdy nabádal primátory velkých měst, jak upravit poměry, aby se tam dobře dařilo „kreativcům“.

My si však můžeme všimnout ještě něčeho jiného. A sice toho, že tito „tvůrci bohatství“ nic netvoří. Buď se zabývají přerozdělováním nebo poskytují servis skutečným výrobcům automobilů, domů, strojů, nábytku, potravin a všeho ostatního. Všimněme si také toho, že jsou města utrácající peníze za „přátelskost ke kreativní třídě“, ale není žádné město, kde by se cíleně zaměřovali na pohodlí pro taxikáře, zdravotní sestry, dělníky, údržbáře, prodavačky a hasiče. Opravdu jsou takoví lidé méně důležití?

Proveďme myšlenkový experiment. Zkusme si představit, že by ze světa zmizely prodavačky, pokladní, strážníci a pomocný personál, který doplňuje zboží na pulty. Nikde by nebyli žádní skladníci, dělníci, servírky ani řidiči. Život by se zastavil během pár hodin.

Zkuste si představit, že by ze světa zmizel vrchní městský urbanista, lektor ekonomie, psychologka a novináři z redakce. Po jak dlouhé době by to někdo zaznamenal?

Chyběli by někomu? Život by byl bez nich nejspíš ochuzen a v dlouhodobé perspektivě by se pravděpodobně i žilo hůř. Ale o žádné katastrofě mluvit nemůžeme.

Jak je tedy možné, že ti první jsou pokládáni za bezvýznamné a ti druzí důležité? Odpověď je docela

snadná. Když toto určuje sociolog, jsou nej důležitější sociologové (v tomto případě jako součást „kreativní třídy“). Kdyby byl na místě Richarda Floridy nějaký skladník, zcela jistě by „vyzkoumal“, že nej důležitější společenskou vrstvou jsou skladníci a prosazoval by vytvoření „měst přátelských ke skladníkům“. To je normální a lidsky pochopitelné. Když poslanci rozhodují o platech poslanců, dopadá to úplně stejně. Nebo když manažeři určují manažerské bonusy. Nebo ústavní soudci rozhodují o důchodech soudců.

To vede k podstatnému závěru: Jestli společnost jako celek investuje do vzdělání dosažitelného rovnoměrně pro všechny občany (třeba do skvělého základního školství), nevzniká tím žádný problém. Naopak, je to vysoce žádoucí. Pokud ale chce platit další vzdělání nějaké speciální skupině zvlášť talentových lidí, měla by mít také mechanismy, které zajistí, že ta skupina talentovaných bude své vzdělání využívat ve prospěch většiny, a ne proti té většině. Nebo alespoň mít mechanismy, které zajistí rozumný kompromis.

DRUHÁ DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Jestliže hovoříme o blahobytných třídách a chudých lidech, logicky se nabízí otázka, co způsobuje, že někdo stoupá nahoru a někdo jiný klesá. Zabývali

jsme se tím v kapitole o Metternichovi a Merkelové, nicméně zbývá ještě řadu věcí upřesnit.

Začněme tím, že připomeneme, že to není tak, že by lidé ve společnosti příliš často měnili pozici. Naprostá většina lidí je zařazena v dětství nebo mládí a zbytek života stráví v určité vrstvě.

Za starých časů bylo jasné, že rozhoduje majetek. V zásadě žádných osobních vlastností nebylo zapotřebí. V Čechách dosud máme jednu živou vzpomínku na takové prehistorické časy. Je jí občan Karel Schwarzenberg. Nevzdělaný, nepříliš chytrý, není o něm známo, že by cokoliv uměl, a nevyniká ani pracovitostí. Jedinou zásluhou je, že se dobře narodil. A nejde jen o to, že je pohádkově bohatý. Jde také o to, že majetkový rozdíl mezi ním a ostatními neustále roste - i když ti ostatní jsou nesrovnatelně schopnější a tvrdě pracují. To je přesně to, co za starých dob kritizovali marxisté. Že pravidla jsou nastavena tak, aby rentiéri bohatli a pracující chudli.

Jenže takových lidí ubývá. Dnešní majetková a mocenská elita je především manažerská. Velké majetky se dnes udržují především proto, že je to v zájmu manažerů, kteří s těmito majetky mohou manipulovat, využívat je k prosazení svých zájmů a brát tučné provize. Podrobnější analýzy navíc ukazují, že probíhá postupný vlastnický přesun od velkých vlast

níků k supermanažerům. Ty, kdo se tím chtějí probírat podrobněji, mohu odkázat na práci francouzsko-amerického ekonoma Thomase Pikettyho.

Dokážeme si představit, že cestu k pozici v nejvyšších patrech managementu otevírá síť kontaktů zděděná po rodičích, studium na prestižním ústavu a rodinné zázemí. Co je ale úplně nejdůležitější? Na to odpovídá dnes již legendární kniha *Křivka ve tvaru zvonu*, kterou společně napsali harvardský profesor psychologie Richard Herrnstein a v této knize několikrát citovaný sociolog Charles Murray. Odpověď zní: Výkonnost mozku! Autoři se úmyslně vyhýbají výrazu IQ, aby se vyhnuli polemikám, jestli je to správné měřítko a jestli může být IQ korektně měřeno.

Nicméně analýza velkých skupin jednoznačně ukazuje, že nej silnějším faktorem jsou vrozené schopnosti mozku. Dává to smysl. K řemeslu taky potřebujete chytrý mozek, jenže vedle něj i šikovnost, houževnatost, pracovitost, fyzickou sílu a mnoho dalšího. Včetně štěstí - hodně záleží i na tom, v jakém stavu je národní hospodářství, jaké poměry jsou ve vašem městě, a taky třeba, jestli v sousedství nepůsobí šikovnější konkurent.

Úspěch ve vrcholovém managementu nebo politické straně zpravidla závisí pouze na jednom jedi

ném - na schopnosti hrát složité mocenské hry. Je to vlastně neustálá šachová partie na mnoha šachovnicích. K tomu stačí supervýkonný mozek a plné soustředění na záležitost jako jsou velikost rozpočtu a momentální nálada ještě mocnějších manažerů. Kdo se nechá rozptylovat např. přemýšlením o morálních důsledcích, ten jde z kola ven.

„Zatímco v 50. letech jste mohli očekávat, že dělník bude srovnatelně inteligentní jako ředitel továrny, dnes funguje poměrně dokonalý systém třídění mozků a rozdíl je markantní,“ píše Charles Murray v jiné knize. Připomíná, že výkonné mozky potřebují rovněž vědci v laboratořích, matematici a někteří počítačové experti. I oni dostávají velmi slušné platy. Ale na vrchol se nedostanou. Jejich mozky jsou sice supervýkonné, ale jsou vhodné pro vědu a výzkum, nikoliv pro intrikování (to je podrobněji vysvětleno v kapitole Mozek Respektu).

Co z toho vyplývá. Hranice třídního rozdělení je dnes mnohem neprostupnější, než byla v minulosti. V dobách, kdy rozhodovaly zděděné peníze, vstupovala do hry i náhoda, a občas se někomu zada- řilo. Navíc bylo možné stoupat po malých krůčcích. Ale výkonnost mozku představuje nepřekonatelnou bariéru. Navíc příslušníci elity stále častěji uzavírají sňatky pouze mezi sebou.

Byly časy, kdy lidé věřili, že svět, kde budou rozhodovat schopnosti, a nikoliv zděděný majetek, bude světem lepším. Jenže ve skutečnosti se ukazuje, že ty výkonné mozky nemusí vůbec pracovat ku prospěchu ostatních. Právě naopak - vysoce inteligentní vládcové nemusí znamenat nic jiného než chytřejší způsoby ovládání a tvrdší ždímání těch dole. A se- bevyšší inteligence jednotlivých byrokratů nedokáže zabránit rozpadu byrokratického systému.

POHLEDEM SALÁMOŽROUTA

(první verze byla publikována 10. prosince 2018)

Vaclav Linhart Tohle je ta stránka 'sdružení bílého panelákového salámožrouta'?

Tohle nám napsal na stránku jeden mladý muž, kterému přebývá na aroganci to, co mu chybí na maskulinitě. A vlastně se trefil. Mnoho z nás nosilo v tělocviku červené trenýrky a nestydíme se za to. V našich domácnostech se častěji vaří ze supermarketových potravin než z děsivě předražených fajnových farmářských surovin. A co se týče bydlení, zrovna já jsem měl v životě štěstí, takže bydlím v hezkém rodinném domku na superluxusní adrese a nesplácím už žádnou půjčku. Kdybych však měl o trochu méně štěstí, bydlel bych v paneláku, ale nebyl bych kvůli tomu ani lepším ani horším člověkem.

Nicméně mi nedá, abych nepřipojil ještě pár poznámek.

Za prvé. Pamatujete si na časy, kdy se lidé dělili na poctivé a nepoctivé? Když jste chtěli někoho pochválit, řekli jste o něm, že to je poctivý člověk. A naopak. Ve skutečném životě je málokdo úplně dokonale poctivý, ale existovalo to zde jako ideál. Lidé vyhlášení svou poctivostí neměli více peněz než

ostatní, ale měli více prestiže. Veksláci měli hodně peněz a žádnou prestiž. Kdybych o tom vyprávěl mladým, nevěřili by mi. V posledních 10 letech jsme se s tím slovem úplně přestali potkávat. Na plakátech čteme cosi o slušném předsedovi politické strany, to je však něco jiného.

Poctivost jako ideál zmizela. Nahradil ji úspěch. Zmizel stud za úspěch dosažený nepoctivě.

Naopak, takoví lidé dnes mají pocit morální nadřazenosti nad těmi, kdo si nenakradli. Nepřeháním. Morální nadřazenosti!

Ambice elity, chování chátrý

Mohli bychom být v pokušení přisuzovat tuto změnu „kapitalismu bez hranic“, ale ve skutečnosti ji do českého prostředí přinesli havlističtí intelektuálové, kteří si bezostyšně přidělovali státní zakázky, dotace, privatizační lahůdky a profesorské tituly. Dělali to i jiní, ale ti se nepokládali za morálně nadřazené a také měli určitou úctu k těm, kdo se rozhodli pro cestu poctivosti. Pravdoláskaři nikoliv.

Za druhé. Na besedách se opakovaně setkávám s tím, že když se zmíním o elitě nebo „lepšolidech“, představitelé té vrstvy předvádějí hysterické výlevy. Prý rozdělují lidi, žádný takový rozdíl neexistuje, oni

sami si velice váží obyčejných pracujících a vlastně mezi ně patří. Ti stejní lidé pak „hází“ hlášky o frustrovaných chudácích nebo o pojídačích salámů. Odkud ten rozpor? Tradičně tomu totiž bylo tak, že příslušnost k elitě obnášela také určitou míru odpovědnosti za ty méně šťastné. Dnešní „lepšolidé“ chtějí všechny výhody, ovšem bez nejmenší odpovědnosti. Dokážou sice pateticky mluvit o své odpovědnosti či lásce k národu, nemyslí tím ovšem nic jiného než odhodlání vymačkat své spoluobčany jako citron.

Za třetí. Nevím, jakými potravinami se ten hulvátský mladý muž živí, ale vím, jak je na tom s bydlením. Na své facebookové stránce nedávno hledal někoho, kdo ho u sebe nechá alespoň dva týdny bydlet. Nejspíš by byl za garsonku v paneláku hodně vděčný.

Z čeho tedy vyvozuje svůj pocit nadřazenosti, když nemá ani ten majetek? No přece z toho, že se tváří stejně jako kníže Schwarzenberg a horlivě napodobuje jeho pohyby, móresy a názory. To je skoro, jako by byl sám tak bohatý. Cítí se tedy patřit k lepším lidem a odmítá si připustit, že pro knížete je jen bahnem na podrážce.

To vše by byla jen psychologická kuriozita, kdyby takových nebyly desetitisíce. A kdyby je nečekala stejně chmurná budoucnost.

Až je panstvo přestane potřebovat, prostě zavře korporátní pobočky, a to nejlepší, s čím mohou počítat, je ubytovna armády spásy.

No, hlavně, že ten mládenec nekouše do salámu.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Náš starý známý Charles W. Mills si už někdy začátkem 50. let všimnul, že tzv. „bílé límečky“, tedy lidé stojící společensky na dolním okraji nově se formujících velkých byrokratických aparátů, sice působí jako střední třída nebo nová honorace, ale ve skutečnosti jsou na tom ze všech nejhůře.

- Majitelé a ředitelé mají peníze a moc. Tvoří skutečnou vládnoucí vrstvu.
- Dělníci, řemeslníci a drobní podnikatelé jsou proti nim v opozici. Nemají peníze ani moc, ale mají svou hrdost, cítí vzájemnou sounáležitost a jsou schopni se porvat o svá práva.

Obchodní vedoucí, personalisté a nej různější manažeři nemají však ani jedno. Mají sice o něco víc peněz než ti, kteří pracují ve výrobě a většinou si připadají jako něco lepšího. Jenže na rozdíl od fyzicky pracujících nejsou schopni formulovat své požadavky vůči vedení, nemají žádnou vyjednávací sílu a nevytvořili kulturu, která by jim to umožnila.

Ba právě naopak, jejich kultura je založena servilitě. Slyšeli jste někdy o stávce účetních? Nakonec se do-
stávají do situace, kdy jimi ředitelé i dělníci pohrdají a na
jejich zájmy nikdo nebere ohled. Svým způsobem je to
zvrácený opak toho, co by měla být střední třída, všímá si
Mills.

O nějakých 70 let později vidíme korporace s úzkými
vrcholovými vedeními a obrovskými masami nižších
manažerů - potomky bílých límečků, jak o nich psal
Charles W. Mills. Nejen, že nedokážou formulovat a
hájit vlastní zájmy, ale nechali se vehnat do nelítostného
boje jeden proti druhému. Mnoho z nich se dokáže
dopouštět až neuvěřitelně nelítostného a odporného
jednání, aby si udrželi pozici třeba jen o pár měsíců déle.
Nebo aby se vyšplhali o jednu manažerskou úroveň výše.
Servilita vůči nadřízeným úrovním byrokracie došla až
tak daleko, že si nechávají určovat životní filozofii a
pohled na rodinu, výchovu, politiku či cokoliv jiného.
Letos volí Piráty, příště může být vybrán někdo jiný.
Proti manuálně pracujícím mají o něco vyšší platy, jenže
povinného utrácení za předepsané návštěvy restaurací,
dovolené a značkové oblečení je tolik, že nakonec jsou
na tom hůř než manuálně pracující třídy. Jediným
aktivem, které zbývá, je pocit nadřazenosti. Přesně, jak
to popsal Charles W. Mills.

POZNÁMKY K ISLAMIZACI EVROPY A OBRANĚ CIVILIZACE

(původní verze textu byla proslovena 13. ledna 2019

na setkání českých příznivců Generace Identity)

Nemůžeme si nevšimnout, že probíhající konflikt je mimo jiné konfliktem mezi odvahou a zbabělostí.

PRVNÍ POZNÁMKA. Postavit se na odpor - to chce odvalu. Říci otevřeně, že zastáváte opačné názory, než jaké prosazuje systém, to chce odvalu. Bránit Evropu znamená odhodlání jít do rizika.

A riziko, to není byznysová kategorie. Riziko - to je přijetí možnosti, že mohu přijít o práci, že mohu být zraněn nebo zabit. Je to přijetí rizika, že se ode mne mohou odvrátit moji nej bližší, protože zkrátka nevydrží ten tlak.

Na druhé straně politického rozdělení vidíme panický strach, aby se člověk neodchýlil od toho, co je korektní. Aby se nedostal do problémů. Hlavně žádný otevřený konflikt! Tito lidé nemají dokonce ani tolik odvahy, aby otevřeně řekli, co vlastně prosazují. A často ani, aby to přiznali sami sobě.

Čtyři stádia podvolení

Koneckonců, když se podíváte pozorně, všimnete si, že islamizace každé další oblasti je komunikována ve čtyřech krocích.

1. krok - Lidé si všimnou např. toho, že pokud se Evropanka ubrání znásilnění, začíná to být posuzováno jako trestný čin. Informace se objeví na sociálních sítích a v alternativních médiích. Autority i velká média předstírají, že ten problém vůbec neexistuje.

2. krok - Informaci už nelze úplně potlačit, takže velká média tvrdí, že se jedná o fake news, hoax... prostě nepravdu. Lidé, kteří o tom mluví, jsou zesměšňováni. Působí dokonce řada profesionálních serverů zaměřených právě na odstraňování informací z veřejného prostoru. V českém prostředí působí minimálně dva takové servery - manipulátoři a demagog. Na obou najdete články, které typicky vypadají tak, že titulek hovoří o šíření nepravdy a text článku tiše přiznává, že šířená informace je vlastně pravdivá.

3. krok - Záležitost se už nedá zamést pod koberec jako tzv. hoax. Tvrdí se tedy, že se jednalo o ojedinělý případ.

4. krok - Zvykněte si. Nedá se s tím nic dělat. Takhle to prostě je a jinak to nebude. Může to být ještě doprovázeno statistickým rozbořem, podle něž

to prý probíhalo odjakživa. Zvláště kuriózní je, když pod takovým „statistickým“ článkem je podepsán stejný redaktor, který ještě před rokem tvrdil, že nic podobného neexistuje.

Od rušení Vánoc po masová znásilňování či zatýkání za kritiku imigrace, ve všech případech je cyklus akceptování stejný nebo velmi podobný.

Konflikt mezi byrokracií a autentickým životem

DRUHÁ POZNÁMKA. Probíhající konflikt je konfliktem mezi společenskými strukturami. Všimněte si, že strana podvolení je vysoce centralizována. Nahoře je úzká elita, pod ní podřízené vrstvy, které se ve všem přizpůsobují. Pod nimi síť skupin a skupinek, které se snaží od nadřízených článků získávat dotace, privilegia a nej různější další výhody. Každý je orientovaný na ty nahoře - od nich přebírá názory, od nich si nechá diktovat životní styl a s nimi spojuje životní šance. Kdyby zmizela superelita a byly zrušeny rozpočty, během pár dnů či maximálně týdnů vymizí multikulturní názory a nejspíš i životní styl.

Strana obrany civilizace oproti tomu představuje různorodou až chaotickou zmršť různých skupin a skupinek, neexistuje žádný významný zdroj financí, skupiny jsou úzce spjaty s životním stylem v různých zemích. Osobnosti, které se v tom prostředí pohybují,

jsou skutečně nezávislé. Celý myšlenkový směr funguje zdola nahoru. Pro současnou generaci intelektuálů je absolutně nepochopitelné, že by mohlo něco takového existovat. Vymýšlí se tedy nejružnější kon- spirační teorie o tom, že centrála, odkud je všechno řízeno, je v Rusku nebo Číně. Ale je za tím to, že lidé zvyklí na totálně centralizovaný svět si nedokážou představit nic jiného.

TŘETÍ POZNÁMKA. Probíhající konflikt je také sociálním konfliktem. Ale není to „běžný“ třídní konflikt mezi těmi nahoře a těmi dole, jak jej známe z učebnic. Na jedné straně konsolidovaná moc elit a proti nim nižší vrstvy, které jsou rozbité, rozdělené a jen velmi obtížně hledají společnou ideologii a společný postup. To je typické pro třídní konflikt v rané fázi.

Ti dole se postupně formují z roztržštěnosti do celkem jednotné masy. Ti nahoře se jim snaží ve zformování bránit.

Mezitím se elity vnitřně rozkládají a až jejich rozklad postoupí dostatečně daleko, bude čas na společenskou změnu. I toto jsem popsal ve své knize *Prolomení hradeb*.

O jaký svět zápasíme

Nicméně v tuto chvíli je situace obránců civilizace velmi obtížná. Ale to vám nemusím říkat, protože to

sami zažíváte. Chci vám však připomenout, že cena, kterou můžete vyhrát, je obrovská. Nejde jen o záchranu civilizace ve smyslu těch poměrů, v jakých dnes žijeme. Protože jestli k té potřebné mocenské změně dojde a pokud budou odstraněny struktury generující chaos, zbabělost a zkázu, nebude to znamenat zachování současného stavu, ale obnovení toho normálního zdravého světa, který jsme si v téhle zemi mohli vyzkoušet, když padl komunistický režim, ale ještě sem nevpadly korporace.

- Bude to svět, kde máte jistotu, že když jste poctivý a pracujete s rozumným úsilím, tak užijete rodinu. To neznamená, že zbohatnete, ale že budete bydlet, jíst, platit složenky, vést normální důstojný život.
- Bude to svět, kde se nebudete muset trást strachy, jestli na vás nedopadne nějaká nesmyslná úřední regulace, rozhodnutí centrály nebo experimenty bankéřů, z nichž každé může úplně rozbít váš život.
- Bude to svět, kde budou kluci od malička podporováni v tom, aby z nich vyrostli muži, a kde dívky budou podporovány tak, aby z nich vyrostly ženy. To nepatrné procento lidí, co to mají jinak, si budou žít po svém, ale tak, aby to nenarušovalo životy většiny.

Bude to svět, kde kdokoliv bude mít reálnou možnost založit firmu nebo bude mít ve svém blízkém okolí lidi s takovými možnostmi.

Bude to svět, kde budete moci svobodně mluvit a kde nikdo nebude určovat, co je ještě správný projev a co už ne.

Bude to svět, kde budete moci poslat své dítě do školy bez rizika, že mu nějaký zakomplexovaný blbeček bude plést hlavu nějakou děsivou ideologií.

Bude to svět, kde vám nikdo nebude mluvit do toho, jak vychovávat svoje děti, včetně rozumných fyzických trestů.

Bude to svět, kde nebudete jen bezmocně zuřit, co se děje za naše peníze.

Bude to svět, kde budete reálně rozhodovat o své zemi, a nebudete se muset ohlížet na nějaké nadnárodní struktury.

Bude to svět, kde potraviny vypěstované ve vaší vlastní zemi budou normálně dostupné - nejen jako luxusní zboží určené pro městské elity.

Bude to svět, kde vůbec nebude existovat možnost, že by státní byrokracie někomu určovala, jestli ve své vlastní hospodě povolí kouření nebo co tam bude vařit.

- Bude to svět, kde se lidská důstojnost bude odvíjet od toho, co člověk umí a jaký je jeho charakter. Ne od toho, co mu přidělí vláda nebo sežene neziskovka.
- ... a kde pochopitelně nebude existovat ani možnost, že by vláda do vaší země vpustila agresivní divochy a lidé tomu nemohli zabránit.

Připravujme se na všechno

To není další utopický komunismus. To je normální svět. Nenormální je to, v čem v posledních letech žijeme. Také to neznamena, že by byl bez problémů. Vždy budeme muset řešit problémy ve vztazích. Vždy budeme frustrováni tím, že si něco nemůžeme dopřát. Vždy budou existovat nehody a nemoci. Vždy budeme mít problémy a možná si s některými nebudeme vědět rady. Nicméně je to něco jiného než život v patologickém systému.

To vše samozřejmě vyžaduje úplně jiný ekonomický model, než je ten současný. Koneckonců, Generace identity v tom má celkem jasnou a rozumnou představu, alespoň podle mého názoru.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Nečekejme, že současný politický konflikt bude rozhodnut výhradně ve volebních místnostech. Nečekejme ani, že bude vybojován výhradně legálními a nenásilnými prostředky.

Anticivilizační strana už dnes otevřeně pohrdá zákony i ústavami a řádění bojůvek typu Antifa je dokonce financováno vládami. Přesto je důležité, aby strana obrany civilizace nepodnikala žádné kroky směřující ke zvýšení násilnosti. Je také důležité, aby byla připravena, pokud vývoj půjde jiným směrem.

DRUHÁ DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Mezi českými experty na islám panuje jednoznačný konsensus. Místní muslimové jsou umírnění, radikalismus se jim oškliví, není nejmenšího důvodu se znepokojovat.

Jenže mezitím běžný denní tisk přináší zprávy, které tento obraz narušují:

- V pražské mešitě byla šířena kniha Základy tau- hídu, která představuje ukázkový prototyp ortodoxního islámu založeného na nenávisti k „nevěřícím“, především Židům.
- V pražské mešitě byla odhalena teroristická buňka.

- Vedení pražské mešity vědělo o působení teroristické buňky, ale neoznámilo to.
- V pražské mešitě probíhala sbírka na podporu teroristické sítě al-Káida.

Je zajímavé, že žádná z těchto událostí nepřiměla jediného z „expertů na islám“, aby připustil, že jeho pohled může být chybný či alespoň neúplný. To vede k otázce, jestli by s nimi mohlo vůbec něco pohnout. Umí tito lidé něco jiného, než opakovat dosavadní stanoviska? Jak se vlastně jejich myšlení liší od myšlení „nevědeckého“ - kromě toho, že mají přístup ke grantům a mohou si navzájem udělovat tituly?

Převládající mytologie tvrdí, že vědci nestranně sbírají fakta, vyhodnocují je a na jejich základě sestavují teorie. Takové vysvětlení naráží na jediný problém - ve skutečném životě je tomu úplně jinak. Pokud chcete vědět, jak vědecká komunita postupuje doopravdy, doporučuji ke čtení již klasické dílo Thomase Kuhna *Struktura vědeckých revolucí*.

Jde v podstatě o to, že vědci společně dospějí k nějakému přesvědčení, které je označováno jako „paradigma“. Každý další objev nebo i výsledek menšího bádání je posuzován podle toho, jestli je v souladu s paradigmatickým. Takovým paradigmatickým může být např. myšlenka, že Slunce obíhá kolem Země. Každý

další astronomický objev byl po staletí posuzován v první řadě podle toho, jestli je slučitelný s představou Země jako středu vesmíru. I za takových podmínek bylo možné vykonat řadu užitečných zkoumání, ale mělo to své limity. Nenechme se mýlit, i dnešní věda má stovky takových „paradigmat“, které nesmí být zpochybňovány.

Lidsky je to naprosto pochopitelné. Profesori, docenti, doktoři a všichni ostatní strávili mnoho let studiem oboru a nový objev by mohl učinit jejich znalosti nepotřebným. Svou investici brání jako každý jiný. Pečlivě hlídají ostatní, zda výsledky jejich výzkumu nenarušují dosavadní znalosti. V naprosté většině případů se najde nějaké vysvětlení, jak uvést nový objev do souladu s dosavadními. Pokud se takové vysvětlení nenajde, je nový objev vytlačen na okraj, případně zakázán.

Takto se postupuje po generace. Vědecká komunita se drží předchozího přesvědčení a zároveň se vrší důkazy o tom, že toto přesvědčení je chybné. Pak přijde „vědecká revoluce“. Proběhne vlna konfliktů, staré vědecké jistoty jsou odhozeny a jsou zavedena nová dogmata. A celý cyklus pokračuje od začátku.

Mimo jiné z toho vyplývá, že co je dnes неотřesitelným vědeckým poznatkem, to může být zítra roz

metáno. Nicméně právě v tom, paradoxně, spočívá síla vědy - na rozdíl od jiných způsobů myšlení, kde jsou revoluce mnohem obtížnější.

Co se týče „islámských studií“, je jasné, že taková vědecká revoluce nás čeká v nejbližší době. Buď vědci otevřeně konvertují k islámu a osvojí si jeho originální verzi, nebo začnou islám vidět stejně jako předchozí generace Evropanů - tedy jako agresivní totalitní ideologii, jejíž šíření je neslučitelné s dobrým životem.

ČSSD

JAKO PŘÍPADOVÁ STUDIE

KOLEKTIVNÍ SEBEVRAŽDY

(první verze byla publikována 3. března 2019)

Děni v ČSSD by měli sledovat i ti, kterým tato strana není nijak blízká. Jsou na něm totiž dobře patrný mechanismy, které - ve větším měřítku - zatím vedou ke kolapsu západní civilizace jako celku.

Nikdy jsem nebyl příznivcem ČSSD, protože během mého celého života působila jen zlo, zlo, a zase zlo. Na konci 90. let uzavřeli socani tichou alianci s havlisty a usnadnili jim ovládnutí země. Rozdali české banky zahraničním finančním skupinám. Bezplatně. Šli až tak daleko, že začala nadnárodním korporacím platit za zabírání České republiky. Nepřestali s tím, ani když studie ukázaly, že tzv. investiční pobídky škodí české ekonomice. Vláda ČSSD provedla privatizační podvod, kterým stvořila temné Bakalovo impérium, jenž se pak stalo odrazovým můstkem pro tu nejhorší myslitelnou špínu. Sociální demokraté (konkrétně za ministra Špidly) změnili sociální politiku tak, že začala odrazovat od práce a vytvářet sociální patologii. Rozklad romské komunity je nejviditelnějším důsledkem této politiky, ale dopady vidíme i v mnoha dalších oblastech. Vláda ČSSD vyjednala

vstup do EU za až neuvěřitelně nevýhodných podmínek. Její hospodářská politika zlikvidovala statisíce životností a malých firem. A vše bylo dovršeno zatažením České republiky do agrese proti Srbsku. Seznam by mohl dlouho pokračovat... až po inkluzi na základních školách.

Namísto demokracie vláda podvodníků

To, že současní a bývalí funkcionáři ČSSD se nestydí chodit po ulici, je dáno především tím, že se jim podařilo přesvědčit veřejnost, že s těmi všemi lumpárnami nemají nic společného. Nejvíc vlastní špíny naházeli na Václava Klause, ale nejen na něj.

Tím ostatně narážíme na nej silnější stránku ČSSD. Během těch let devastování republiky se „socani“ opírali o hlasy voličů, kteří s žádným z těchto opatření nesouhlasili.

Socani dokázali přimět tisíce poctivých řadových členů, aby pracovali v kampaních, aniž by tušili, co strana ve skutečnosti prosazuje.

Až tenhle podvod konečně skončí, nebude to žádná škoda.

Z pohledu v roce 2019 se ukazuje, že tato politická strategie není nijak unikátní. Všechny tzv. demokratické politické strany ve skutečnosti prosazují přesný opak toho, co říkají voličům. Proto jsou zá

vislé na médiích, média na korporacích a korporace zase na politických rozhodnutích. Vzniká tak jednotná sociální hmota vyztužená neziskovkami a univerzitami. Hmota absolutně odolná vůči jakýmkoliv demokratickým mechanismům.

Válka proti normálním pracujícím Evropanům

ČSSD se před několika lety rozhodla z tohoto postoje vybočit a naivně se přihlásit k radikálně anti-civilizačnímu programu, ve smyslu imigrace, islámu, plazení se před evropskou byrokracií a pohrdání českými lidmi. Tato strategie přinesla výsledky. Volební podpora postupně klesla z 1,7 milionu hlasů na 350 tisíc, a dále klesá. Pád k nule už nebude tak rychlý, protože strana má pořád ještě poměrně masivní členskou základnu, těší se podpoře médií a vděčnosti kmotrů. Ale pokračovat bude.

Na sjezdu v březnu 2019 pak rázně skoncovala se všemi nápady na změnu politiky. Jasně a okázale plivla voličům do tváře a dala najevo, že pokud mluvíte česky, máte bílou barvu kůže a živíte se rukama, jste pro stranu nepřítel. O dva měsíce později následoval další volební masakr - poprvé v novodobých dějinách ČSSD nepřekonala pětiprocentní hranici.

Totéž pokračuje snad každý týden. Když dojde k brutálnímu znásilnění migrantem, který v České

republiky vůbec neměl být, socanský ministr vnitra neslíbí bezpečnostní opatření. Místo toho vyhrožuje represemi každému, kdo by snad chtěl nadávat na pachatele. Když ministr odhalí zneužívání prostředků v Národní galerii, vedení strany se postaví na stranu podezřelých umělců. Opravdu si myslí, že socanští voliči požadují další výhodu pro pražské avantgardní kreativce?

Co je důvodem této sebevražednosti? Logicky by se nabízelo spiknutí, kdy nějaké tajemné centrum dostalo své lidi do strany, aby ji zničili. Ale vystačíme i s docela obyčejným nekonspiračním vysvětlením.

1. Ve straně rozhodují funkcionáři a kmotři. Členové hrají jen doplňkovou roli, pokud vůbec.
2. Kde se objeví výrazný názorový rozdíl, tam převládne vedení. Ovládá aparát, komunikační linky a další prostředky, takže může svou vůli poměrně snadno vnutit těm dole. Členové nemají, a z principu nemohou mít, žádné alternativní možnosti.
3. Z toho také vyplývá, že každý, kdo chce ve straně udělat kariéru, závisí na funkcionářské vrstvě.
4. Ti protřelejší a méně charakterní tedy dělají všechno, co se po nich chce. Včetně požadovaných změn názorů.
5. Všichni chápou, že pokud někdo chce uspět, nesmí navrhopvat nic, co by mohlo potenciálně

ohrožit pozici stávajících funkcionářů a kmotrů.

Kritika je přípustná pouze v mezích, kdy je neškodná.

6. Není žádná naděje, že by taková organizace mohla uznat chybu, poučit se a chovat se úplně jiným způsobem.
7. Současný trend bude pokračovat až do hořkého konce. I kdyby se objevila ve vedení nová tvář, nebude jí umožněn restart strany.

Na cestě k revoluci nebo sebezničení

Podstatné je, že stejný mechanismus vede k likvidaci celých národních států a možná i dokonce k likvidaci celé civilizace. Jakmile se kolos rozhýbe špatným směrem, už se nezastaví.

Dobrá zpráva je, že u národů existuje možnost revolucí. Ze strany postupně odcházejí nespokojenci, takže nevznikne silné opoziční jádro. Z některých zemí nespokojenci také odcházejí, ale třeba v případě České republiky odcházejí spíše „spokojenci“ a nespokojenci zůstávají.

* * X-

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Článek pojednával o jedné politické straně, ale velmi podobný příběh bychom mohli vyprávět na

příklad o skautech a mnoha dalších organizacích. Odpovídá také na otázku, jak je možné, že se ti dole nepostaví na odpor a nepřevzmou moc. Je jich přece víc a jsou mnohem silnější.

Jenže mít většinu, to nestačí. Nestačí to ani v demokratickém systému. Chtěj í-li lidé prosadit své společné požadavky, potřebují k tomu alespoň základní koordinaci, řízení, vzájemné domlouvání se, společné myšlenky (ty musí někdo formulovat a rozvíjet)... zkrátka potřebují rebelskou centrálu a rebel - skou strukturu. Jenže k tomu potřebujete peníze a ty má jenom vedení strany.

Když proti sobě stojí dobře organizovaná menšina a zmatený naštvaný dav, co je platné, že je ten dav početnější?

Navíc svou roli hraje propaganda, která proudí vždy seshora dolů. Část davu se tím nechá uhranout, zvláště, když jsou s propagandou spojeny neurčité sliby výhod pro ty, kdo se přizpůsobí. To dále přispívá k rozbití potenciální opozice.

Ti nahoře to tak ani nemusí vnímat. Navzájem se ujišťují, že jim jde jen o prosazení myšlenek, akceschopnou organizaci, udržení řádu, jednotný postup a samozřejmě možnost pracovat pro blaho těch dole. Ale výsledky jejich aktivit jsou jednoznačné.

Chtějí-li udržet nižší vrstvy v poslušnosti, musí také hlídat, aby se dole neobjevil někdo příliš schopný. Takového člověka je pak zapotřebí oslovit, zkorumpovat a vytáhnout nahoru. Podobně, jako když středověký šlechtic zjistil, že některý vesnický chasník je hodně silný a obratný, vzal si ho do své gardy. Posiloval tak vlastní jednotku a zároveň snižoval riziko vypuknutí rebélie.

A tady se dostáváme ke slabému místu. Vývoj může dojít až k bodu, kdy mocenská elita nemá dost zdrojů, aby mohla přibírat další lidi. Někteří jsou příliš chamtiví, takže se nechtějí dělit, tím spíše, že probíhá i neustálá rvačka uvnitř elity. Navíc nových zájemců přibývá rychleji než zdrojů. V politické straně to vede k tomu, že schopnější lidé, kteří se ještě nestačili dostat do vyšších funkcí, odcházejí. Odcházení ze státu je mnohem obtížnější, takže postupně vzniká přetlak, který zvyšuje riziko (nebo naději?) revoluce.

Mimochodem, všimněte si, že to není jediná možnost vývoje. Některé jiné politické strany (např. ODS a KDU-ČSL) dosáhly rovnováhy:

- Členové a vedení si uvědomují, že se navzájem potřebují.
- Vedení zohledňuje zájmy členů, zejména finanční zájmy, ale i potřebu nebýt za pitomce před svým

okolím. I když strana podporuje stejnou politiku jako ČSSD, nehlásá to tak okázale.

- Ti příliš poctiví a příliš ambiciózní odešli.

Takhle to může fungovat poměrně harmonicky po delší dobu. Ve stranách i společnostech. Ale i to je jenom dočasné řešení, protože neumožňuje vývoj.

KLIMATICKÉ SPOLČENÍ HLUPCŮ

(první verze byla publikována 20. března 2019)

Bývaly doby, kdy bylo zvykem, že když někdo demonstroval, měl alespoň přibližnou představu o tom, co vlastně požaduje. Nebo alespoň věděl, co odmítá.

Z toho by vyplývalo, že když někdo demonstruje proti globálnímu oteplování, měl by chápat, co je to globální oteplování.

A z toho zase vyplývá, že by měl mít určité znalosti fyziky, protože bez nich je principiálně nemožné chápat, o co jde.

A tím je dáno, že pokud někdo místo školní výuky (fyziky a dalších předmětů) povykuje proti globálnímu oteplování, není to demonstrant, ale obyčejný záškolák. Alespoň ještě před časem bychom tomu tak rozuměli.

Nicméně doba se mění. A tak se na televizní obrazovce dozvídáme, že středoškoláci chystají politickou akci o něčem, o čem nemají nejmenší potuchy a že jsou z oficiálních míst velmi chváleni. Ovšem nedozvídáme se, čeho že to chtějí dosáhnout (kromě toho, že se vyhnou zkoušení). Nejspíš to nevědí ani oni sami.

Je ale Jisté, že pokud vláda vyhradí miliardu korun na „akční plán“ a pokud vytvoří další výbory a pracovní místa, budou spokojeni. Bez ohledu na stav klimatu, protože o klimatu nevědí zhola nic.

Celé je to vlastně jenom taková povedená taškařice. Nicméně bystřejší pozorovatelé mohou učinit určité závěry.

Špatný, horší a nejhorší

Za první. I mezi středoškoláky se už zformovala vrstva profesionálních aktivistů. V akčním výboru vidíme stejné obličejce, které jsme nedávno viděli mezi aktivisty za přijímání islámských migrantů. Odhaduji, že v dohledné době je uvidíme ve spolku za bombardování Venezuely. Odhaduji také, že znalostmi zrovna neoplývají, ale že to nebude na překážku. Málokterá škola by se jim odvážila odepřít maturitu, a u přijímaček na fakultu humanitních studií nebudou mít problémy. To je samo o sobě dost zlé.

Za druhé. Ještě horší ale je, že učitelé to podporují nebo se bojí. Nepochybují o tom, že většině učitelů je jasné, že se jedná o docela obyčejné záškoláctví. A mnozí dají najevo, že na jejich škole to trpěno nebude. Ale spousta jiných nebude chtít riskovat, že by se mohli stát terčem akčních výborů, být špinění v tisku jakožto reakcionáři a mít spoustu dalších pro

blémů. Na rozdíl od těch pokrokových, kteří žáky povzbudí k politickému aktivismu a kteří mohou počítat s odměnou.

Za třetí. Ještě mnohem horší je, že strach ovládl i akademii věd, kde sedí stovky vědců plně závislých na grantech. Nepochybuji o tom, že mnozí se raději hodí marod nebo odjedou na služební cestu, aby se do ničeho nezapletli, ale nic odvážnějšího od nich čekat nemůžeme. To dobře známe z komunistické normalizace.

Za čtvrté. Úplně nejhorší je, že s tím podle všeho nemají problém rodiče. Za normálních okolností by se měl takový aktivismus řešit fackami, jenže dnes narážíme na rodiče, kteří jsou hrdí na to, že jejich rozmazlený fracek pronikl na televizní obrazovku, a v duchu jej vidí na místě ředitele velké neziskovky, šéfa politické strany nebo korporátního manažera společenské odpovědnosti.

Za páté. A úplně úplně nejhorší je, že ti rodiče nejspíš mají pravdu.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Zdroje skutečně začínají docházet. Ne zdroje nerostné, ale zdroje grantové a dotační.

I když státní rozpočty neustále bobtnají a seznamy grantů rostou, nedokážou růst tak rychle, jako se zvyšuje počet zájemců. A většina dobrých míst v neziskovkách, na úřadech, univerzitách i nižších korporátních managementech jsou obsazena lidmi, kteří odtamtud nehodlají hned tak odejít.

Možná by mohlo být řešením orientovat se na úplně jiný životní styl. Naučit se řemeslu, odstěhovat se na venkov, orientovat se úplně jinak než ukazují reklamy a módní žurnály. Jenže k tomu nejsou mladí lidé vybaveni. Rozhodně ne ti, kteří chodí na víceletá gymnázia a demonstrují proti počasí. Nebyli nikdy vedeni k řešení praktických problémů a nemají, od koho se učit, protože i jejich rodiče a přátelé patří k byrokratické vrstvě. Jsou tedy uzamčeni v poměrně beznadějně situaci. Snad by mohla připadat v úvahu revoluce, ale na tu je ještě brzy. Výsledkem je tedy stále ostřejší konkurence. Závod o to, kdo bude radikálnější, kdo se lépe naučí všechny poučky, kdo se ukáže na pódiu. Lze očekávat, že poroste i bezohlednost. Ta je ostatně povinnou součástí korporátní kultury.

Nejhorší na tom vlastně je, že když s těmi mladými lidmi mluvíte, oni tu naléhavost opravdu prožívají! Oni prostě věří! I když vlastně nevědí čemu. Dávají k dispozici své názory, city a pocity, nechávají

se neomezeně formovat. Oč lépe jsou na tom prostitutky, které prodávají jenom své tělo a jenom na pár hodin. Prostitutka může od zákazníka odcházet s pocitem hnusu, což je příznak, že si uchovává vlastní cítění. Demonstrant neodchází s pocitem hnusu, protože žádné vlastní cítění nemá.

Naštěstí není vše tak špatné. Mnozí se chtějí jen ulít ze školy nebo si užít nějakou zábavu. Asi jako my, když jsme v 70. letech vítali zahraniční delegace. Ale ještě lepší zpráva je, že takové prostředí dává vyrůst i něčemu mnohem zajímavějšímu. Občas narážíme na zprávy o mladých lidech (většinou to jsou kluci, pochopitelně), kteří se odmítli klimatického aktu zúčastnit a demonstrativně zůstali ve škole. A jsou i případy, kdy takový kluk publikuje satirický text na politickou angažovanost paní ředitelky. Když to udělá premiant se samými jedničkami, není to špatné. Ale aktem vrcholné odvahy to teprve je, když do takové otevřené vzpoury vstoupí kluk, který prochází jen tak tak. Na něj si totiž škola může dobře došlápnout. Jak to tak bývá, některé z nich se podaří zlomit. Ale jiní takovou zkouškou projdou posílení.

Pokaždé, když vidíme na televizních obrazovkách angažované pubertáky, kteří místo vyučování hlásají neomarxistické fráze, mějme na paměti, že ve stejné době se někde mimo kamery rodí budoucí hrdinové.

JAK PRAVICE ZAVRHLA MYŠLENKU LIDSKÉ SVOBODY

(první verze byla publikována 14. února 2019)

Debata, která následovala po návrhu Václava Klause mladšího zakázat cenzuru na sociálních sítích, byla minimálně tak zajímavá jako návrh samotný. Pro mnoho lidí byl průběh té debaty vlastně šokující.

Ukázalo se totiž, že ti, kdo se už mnoho let zaklínají lidskou svobodou, jsou připraveni spolupracovat na zničení matky všech svobod - svobody projevu. Jaké pokrytectví!

Jaký je rozdíl mezi hospodským a korporací

Snad se takový postoj dá pochopit tam, kde omezení svobody jednoho je vykoupeno růstem svobody druhého. Když necháme hostinské, aby si vybírali hosty podle politických názorů, sice tím omezíme svobodu hostů diskutovat, ale zato tím otevřeme cestu ke světu, kde budou vedle obyčejných restaurací existovat i přiznané restaurace pro vlastence a restaurace pro globalisty. Proč ne. Proč někomu bránit, aby si otevřel bar, kam budou chodit pouze slávisté nebo pouze zastánci snižování daní? Byl by to svobodnější a pestřejší svět.

Jenže v případě Facebooku a jiných podobných organizací není úbytek svobody jedněch vyvážen větší svobodou pro jiné. Svět se stává méně svobodným místem. Cenzuru provádějí vystrašení korporátní úředníci, jejichž jediným cílem je zalíbit se šéfům a neomarxistickému davu. A na ně dozírají stejné vystrašení manažeři. A kolem toho všeho neziskovky, kde uniformita a tupé opakování pouček je absolutní nezbytností. Pravicoví bojovníci za práva korporací ve skutečnosti obhajují ten nejodpornější typ kolektivismu.

Kdyby s takovým postojem přišel jeden člověk, mohli bychom to přikládat morálnímu selhání nebo selhání úsudku. Ale ony jich jsou stovky nebo tisíce! Od vůdců politických stran přes neokonzervativní intelektuály až po řadové členy ODS či TOP 09. Mnozí z nich berou celou záležitost nesmírně emotivně a jsou ochotni obhajovat korporátní cenzuru do roztrhání těla. Když se nějaký postoj vyskytuje tak často, jsou pouze dvě možnosti:

1. Je za tím nějaký typ racionality, kterému zvenčí nerozumíme.
2. Dochází k nějakému systematickému zkreslení či myšlenkové chybě.

Co tedy vede pravicově smýšlející lidi k tomu, že zavrhlí lidskou svobodu - tedy tu hodnotu, která

by měla být pro pravici nejposvátnější. Není to jen otázka cenzury na sociálních sítích. Mnozí si všímají, že pravicové strany se v posledních letech myšlenkově vyprazdňují a v tichosti přebírají stále více prvků kulturního marxismu. Je to přisuzováno zbabělosti a oportunismu vůdců, což je nesporně pravda. Ale není to důvod jediný. Vedle toho hraje roli i to, že odchod od svobody jakožto nejposvátnější hodnoty vyplývá z dlouhodobé logiky pravicového myšlení.

Svoboda rebelů nebo svoboda filozofů?

Ze začátku šlo o lidskou svobodu. Ne jako o nějaký filozofický koncept, ale docela obyčejně o to, že normální lidé chtěli žít podle svého, uctívat Boha podle svého osobního poznání, pracovat, podnikat, obchodovat, vychovávat děti podle vlastního svědomí. .. a byli ochotni riskovat životy a vést boj proti každému, kdo by jim v tom chtěl bránit. Bojovali proti nájezdníkům, vlastním králům, velkým pozemkovým vlastníkům, proti korporacím, církvi a komukoliv jinému, kdo jejich svobodu ohrožoval. Evropské dějiny vlastně můžeme číst jako historii takových revolucí a válek za svobodu - od povstání švýcarských kmenů proti Habsburkům přes revoluci v Nizozemí, americkou válku za nezávislost až po studentské rebelie z roku 1848 či Búrskou válku. Za ta staletí vznikla

nekonečná řada deklarací, filozofických směrů, ideologií, způsobů uvažování a ústavních principů, které měly lidskou svobodu chránit a ke kterým se současná pravice zpravidla hlásí.

A tady jsme u jádra problému. Ono se totiž lehce stane, že funkcionáři a aktivisté začnou hájit nějaký filozofický a ústavní princip, a přitom úplně zapomenou, k čemu měl vlastně sloužit. Zapomenou na lidi a na jejich svobodu, a místo nich chrání soubory filozofických zásad.

Nikdo není dokonalý. Ani myšlenky

Jenže žádný soubor filozofických zásad není dokonalý.

1. U některých se časem ukáže, že obsahují chyby a že svobodu vlastně moc nechrání.
2. U jiných po letech zjistíte, že utlačovatelské skupiny se jich naučily využívat ve svůj prospěch.
3. Jinde se poměry se změnily natolik, že staré zásady přestaly fungovat. Nebo se stalo to, že nějaké slovo je dnes používáno v jiném významu než původně. Například soukromé vlastnictví. Když byla ochrana vlastnictví vyhlášena jako občanské právo, byly tím myšleny statky a řemeslnické krámky. Nikoho tehdy nenapadlo, že by se taková ochrana měla vztahovat na královský majetek,

knížecí polnosti nebo zboží prvních korporací. A dnes? Ochrana vlastnictví znamená, že kterýkoliv člověk může být zbaven majetku, důstojnosti a často i svobody, pokud si to manažeři korporace usmyslí. Přesný opak původního významu.

Nic z toho by nebyl problém, kdyby se neztratilo vědomí, že jde o to, aby obyčejní lidé mohli žít podle svých představ. Kdyby ještě pořád šlo o lidi a ne o naplnění nějakého úžasného plánu či záměru.

S těmi plány a záměry je to totiž pokaždé stejné. Pokaždé přijde myslitel s nějakým úžasným modelem společnosti. Pokaždé se najdou horliví aktivisté, co upravují lidské životy, aby pasovaly do toho úžasného modelu. A pokaždé jsou z toho hromady mrtvol. Problém marxismu není v tom, že Marxův model není dost krásný, nýbrž v tom, že byl aplikován hlava nehlava. Pokud bude stejným způsobem aplikován utopický model dokonalé svobody, budou výsledkem stejné hromady mrtvol.

Jenže tohle aktivisté zpravidla nevědí. Marxův model byl podle nich špatný, ale oni teď mají ten správný model, takže ho mohou prosazovat stejně brutálně, a tentokrát to určitě vyjde. Občas je tento postoj spojený s „ajtáckou“ mentalitou, kdy prosazovatel dobra miluje algoritmy, ale nechápe lidi a bojí

se jich. Jeden takový čtenář mi do facebookové diskuze napsal, že za své klíčové občanské právo pokládá „právo vidět, že pravice zastává správné principy“. To už není o svobodě ani okrajově. To je o uspořádání světa podle matematických zásad. Bez ohledu na to, jestli to lidé chtějí a jaké to pro ně bude mít důsledky.

Svoboda a demokracie pohozené u cesty

Obávám se však, že velmi často velkou roli hraje docela obyčejné podlézání mocným. Euroelity chtějí cenzuru, pravice tedy propaguje cenzuru.

Když se to vše spojí, máme tu pravici, která máchá sloganem „svoboda“, která ale ve skutečnosti hájí pouze právo korporací vyvlastňovat, regulovat, ničit, okrádat a zbavit možnosti obrany. Nemylme se, když nějaký subjekt necháme vyrůst tak, aby získal takovou moc, je jenom otázkou času, kdy jí použije. Svoboda zůstala pohozena někde u cesty mezi odbornou konferencí na politickým mítinkem.

Jedním z nutných a děsivých důsledků je to, že pravice začala vystupovat proti právu „řídít si své po svém“ a že a že začala prosazovat, aby místo lidu rozhodovala centrální autorita. To má nejrůznější podobu od odmítání referend až k tomu nejodpornějšímu - k názoru, že síla voličského hlasu má záviset na příjmu. Že daňový poplatník, který zaplatí více, si

tím kupuje stát jako nástroj proti svým spoluobčanům. Kdo si nakrade, ten si koupí vládu, následně změní podmínky ve svůj prospěch, a tím ještě více zbohatne, potom si koupí ještě větší podíl na řízení státu... až k obnovení otroctví a zhroucení systému.

Když Roman Joch před časem poznamenal, že nevolená ukrajinská vláda má právo postřílet vzpurné občany, bylo to perfektní shrnutí mentality pravice na začátku 21. století. I když proti panu Jochovi je možné mít spoustu výhrad, je však třeba mu něco přiznat. Neuhýbá a svá stanoviska vyjadřuje naplno, až k prostořekosti. V tom je mi podobný, a v tom je debata s ním snadná. Funkcionáři ODS si myslí totéž, ale nemají odvalu říct to naplno. Kdyby žili v jiných dobách, podporovali by Habsburky proti švýcarským kmenům a požadovali by exemplárně potrestat americké osadníky.

Soudruh Washington a jiní buřiči

Před 20 lety byla politická pravice hnutím těch, kdo chtěli zakládat dílničky a krámky. Dnes hájí velké peníze, velké korporace, velké regulace a velký útlak.

Děje se to docela obyčejně proto, že funkcionáři politických stran budou možná za pár let řešit posty v představenstvech, ale nikdy nebudou řešit chod živ

nosti. Že je někteří živnostníci ze setrvačnosti podporují, na tom nic nemění.

Na závěr si neodpustím zlomyslnost a připojím pár odstavců z jednoho starého textu, který dnešní méně vzdělání pravičáci označují jako pozůstatek komunismu.

Pokládáme za samozřejmé pravdy, že všichni lidé jsou stvořeni sobě rovni, že jsou obdařeni svým Stvořitelem určitými nezcizitelnými právy, že mezi tato práva náleží život, svoboda a sledování osobního štěstí. Že k zajištění těchto práv se ustanovují mezi lidmi vlády, odvozující svoje oprávněné pravomoci ze souhlasu těch, jimž vládnou. Že kdykoliv počne být některá vláda těmto cílům na překážku, má lid právo ji změnit nebo zrušit a ustanovit vládu novou, která by byla založena na takových zásadách a měla svoji pravomoc upravenou takovým způsobem, jak uzná lid za nejvhodnější pro zajištění své bezpečnosti a svého štěstí.

Rozvážnost sice přikazuje, aby dlouho ustavené vlády nebyly měněny pro nejasné a prchavé důvody; a souhlasně veškerá zkušenost ukazuje, že lidstvo je mnohem náchylnější ke strádání, dokud je zlo snesitelné, než k narovnání sebe sama zavržením forem, kterým je přivyklé. Jestliže ale dlouhý sled zlořádu

a uchvacování, pronásledující trvale týž objekt, se rozvíjí do podoby podřízenosti naprosté despotii, je jejich právem, je jejich povinností, svrhnout takovou vládu a obstarat nové strážce své budoucí bezpečnosti.

X- X- *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Po vydání toho článku jsem absolvoval řadu diskuzí (včetně jedné před kamerami) a ve všech jsem narazil na stejný vzorec popsany v tomto článku.

1. Pravicoví zastánci práv korporací jsou o sobě přesvědčeni, že znají ideální řád, jak mají být věci uspořádány. Toto přesvědčení je často vnímáno velmi emotivně.
2. S tím je spojeno i přesvědčení, že porušení tohoto řádu by mělo tragické důsledky, zejména nastolení nějakého děsivého despotického režimu nebo alespoň zbídačení.
3. Slovem „svoboda“ je míněno zachování nebo nastolení tohoto správného řádu. Ve jménu takového svobodného řádu je tedy možné odepřít komukoliv cokoliv, je-li to zapotřebí. Rusko-britský filozof Isaiah Berlin to kdysi popsal tak, že „svoboda zvítězila a panuje nad masami otroků“.

A mezitím se svévole korporací posouvá přesně tak, jak se dalo očekávat. Společnost Uber nebude lidi

s nesprávnými názory vozit taxíkem. Společnost Eurocard jim zabránil platit platebními kartami. Nikdo je samozřejmě nezaměstná. Ve Velké Británii se objevil návrh, aby konzervativci nesměli chodit po chodníku a vstupovat do parku. Když se kluci z Texasu pokusili vytvořit vlastní svobodnou sociální síť, byli zablokováni v rámci operačních systémů Android a iOS. A mezitím korporátní útvary sociální odpovědnosti vymýšlejí další a další možnosti.

Fakticky tak vzniká výrazně větší nátlak, než jakého byla schopna komunistická tajná policie. I když podle teoretického modelu vše bude dokonale svobodné.

Když jsme u té ekonomie. Před 80 lety si geniální rakouský ekonom Joseph Schumpeter všimnul, že kapitalismus (v dobrém slova smyslu) nespočívá primárně v tom, že továrny patří soukromníkům, kteří hromadí zisky. To dobré na kapitalismu je podnikavost, inovativnost, ochota riskovat a zakládat firmy, zkrátka podstupovat dobrodružství (není náhoda, že anglické slovo „enterprise“ označuje jak firmu, tak zámořskou výpravu). To povzbuzuje kreativitu, houževnatost a v podstatě i solidní přístup k práci, má taky dobrý dopad na mezilidské vztahy - nikdo nedokáže svůj podnik vybudovat sám. Rovněž vede k všeobecnému růstu životní úrovně. Samozřejmě

za předpokladu, že funguje „ochranný obal“ tradic, zvyků a morálky.

Takové uspořádání může být však snadno zničeno a nahrazeno mentalitou obrovského vězení. To může nastat dvěma způsoby. Jedním z nich je totální zestátnění všeho, druhým je převládnutí korporací. Jak Schumpeter ukázal, dopad na lidské životy je v obou případech stejný - všeobecné zchudnutí, ztráta radosti ze života a postupná likvidace občanských svobod i demokratické účasti lidu na rozhodování.

Škoda, že Schumpeter byl po celá léta svými čtenáři považován spíš za kuriózní postavu, byť nesporně geniální. Kdyby byl brán vážněji, mohli jsme se mnohému vyhnout.

TOMMY

JAKO ZRCADLO

(první verze byla publikována 5. dubna 2019)

Tommy Robinson má unikátní dar odkrývat skutečnou podstatu politických systémů, i když zpravidla neúmyslně. Například o současném britském systému panovaly iluze, že se jedná o tradiční parlamentní systém s rozsáhlými občanskými svobodami.

Díky případu Tommy Robinson víme, že dnešní Velkou Británii můžeme přesněji popsat jako brutální totalitu. Brutálnější než to, co naprostá většina z nás zažila z československého komunismu.

A nyní se zase dozvídáme něco o kvalitě demokracie v Česku. Zmíněný anglický novinář a aktivista za lidská práva (v tom starém původním poctivém smyslu, na jaký už v neziskovkách nenarazíte) měl promluvit na konferenci v prostorách poslanecké sněmovny. Je to přijatelné nebo ne? Žijeme-li v demokratickém systému, potom by měl existovat nějaký mechanismus, který zajistí, aby taková rozhodnutí byla v souladu s vůlí občanů.

Když rozhoduje zbabělost a kariérismus

Většina z voličů přitom o žádném Tommy Robinsonovi v životě neslyšela. Ti z nich, kdo o něm vědí,

jsou vesměs jeho sympatizanti. Není tedy žádný důvod, proč by mělo být něco cenzurováno.

Jenže rozhodovací proces vypadá úplně jinak.

Krok první. Akce si všimne profiaktivista z nějaké neziskovky či zájemce o místo v takové organizaci. Možná dostane instrukci shora, možná je jen snaživě proaktivní, ale na tom nezáleží.

Krok druhý. V médiích se (na základě činnosti onoho aktivisty) objeví kritické články. Ještě před pár lety, kdy si alespoň část velkých médií držela určitou profesionální úroveň, by si redaktori ověřili informace, dali slovo i druhé straně a bylo by okamžitě jasné, že vyprávěnka o „pravicovém extrémistovi“ je úplná pitomost. Jenže profesionalita se dnes nenosí. Snaživí pracovníci propagandistických útvarů zvaných redakce opakují předepsané fráze, aniž by se zajímali, co tyto fráze znamenají. Kdybyste kterémukoliv z těchto „redaktorů“ položili šťouravou otázku, „co znamená, že je Tommy Robinson pravicový extrémista?“, nikdo z nich by na ni nedokázal odpovědět. Slova a fráze už nic neznamenají. Je to jen materiál pro prohlášení a deklarace.

Krok třetí. Politici zvyklí surfovat na mediálních vlnách se přidávají a opakují fráze z novin. V tomto případě zvlášť razantně vyniká šéf Pirátů Ivan Bartoš.

U někoho jiného bychom mohli jeho jednání označit za hanebné, ale Piráti jsou zcela mimo kategorie jako čest nebo slušnost. U nich existuje jediné rozlišení - politicky korektní a politicky nekorektní.

Krok čtvrtý. Na negativní pokrytí v médiích reagují aparáty politických stran. Náplní práce stranického vedení a jeho aparátu je zajistit, aby vycházelo minimum negativních článků. Nějaký Tommy Robinson jim může být ukradený, ale kritické články nechtějí. Vyvinou tedy tlak na poslance, aby celou akci zrušil.

Krok pátý. Co odlišuje poslance od průměrného občana? Přece odhodlání zalíbit se nadřazeným za každou cenu a uplatňovat „princip předběžné opatrnosti“. Poslanec vděčí svému vedení za místo na kandidátce, musí se velice snažit, aby byl zařazen.

Není tedy co řešit. Stranické vedení naznačí a poslanec se vynasnaží. Kuriozitou v tomto případě je, že se vynasnažila i nezávislá senátorka. Trénink v TOP 09 byl dlouhý a důkladný.

A máme tu konečné rozhodnutí. V tomto případě zrušení konference. Ale obdobně se rozhoduje o migraci, ekonomických otázkách, školství, zahraniční politice či čemkoliv jiném. Občas se najde poslanec, který se z toho v nějaké oblasti vymkne, ale hlasovací masa spolehlivě převáží.

Jen, aby to nepokazili občané

S vůlí lidu to nemá absolutně nic společného. Nicméně to některým cynikům nebrání tvrdit, že současný marasmus je „důsledkem toho, že voliči špatně volí“ nebo dokonce, že se politici podbízejí lidem. Proč by to dělali? Zvláště kuriózně to zní například od Jaroslava Kubery, který zároveň prohlašuje, že jeho senátem neprojde žádný zákon o referendu (a jehož senát schvaluje europitomosti jako na běžícím páse - ty však pochází od panstva z Bruselu, takže tam nekompetentnost nevádí).

Záhadou vlastně zůstává jen to, proč je takový politický systém nazýván demokracií. Kombinace špatného volebního systému s chybějícími obrannými opatřeními proti neziskovkám a zhroucených veřejnoprávních médií vytváří smrtící koktejl. Samozřejmě, že určité kanály pro projevení lidové nespokojenosti existují. Ale možnost stěžovat si existovala i v dobách vlády jedné strany. Občas se lidé domohli i nápravy nějakého drobného problému. Jenomže to nebylo příliš často.

Dnes tomu není o nic častěji, ale existují trhliny, které lidem umožňují totálně protisystémové politické jednání. Tedy takové jednání, jehož cílem není odstranění drobné vady, ale odstranění celého systému vládnutí a vztahů. Například volba Miloše

Zemana (což je jen nepatrná ukázka toho, co by znamenala volba Václava Klause). Když se takové okamžiky blíží, propadá vládnoucí skupina panice. Ve skutečnosti to jsou jediné momenty, kdy je lidem poskytováno více svobody než v době bolševické diktatury. Bez těch momentů by současný systém neměl absolutně žádné mravní ospravedlnění.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

A proč by měl současný systém nějaké mravní ospravedlnění mít? Copak potřebujeme nějaké jiné ospravedlnění než vypjaté emoce a vykřikování frází? Zhruba takovou odpověď bychom mohli slyšet z multikulturní strany, pokud bychom tam našli někoho schopného debaty.

Proč vůbec potřebují být skupiny zakotveny v hodnotách? Když se daří dobře, vše jde nahoru, nepřátelé nekladou vážný odpor a zdrojů je dostatek, v takových případech se o mravní zakotvení starat nemusíme. Rozdíl se objeví až ve chvíli, kdy se přestane dařit. Některé skupiny, podniky i národy se v takovém případě rozpadnou. Každý začne řešit sám sebe, své peníze a svou kariéru. Krize se prohlubuje a dochází k sepnutí zpětné vazby „čím hůře - tím ještě hůře“. A naopak jsou společenství, která vydrží,

protože se mohou opřít o jednotlivce ochotné přinášet oběti.

Ve skutečnosti se pouze vzácně vyskytují tyto krajní možnosti, že se společenství úplně rozuteče nebo úplně semkne. Rozdíl je spíš v tom, jak velká část se rozuteče či přeběhne k nepříteli (v našem případě přistoupí na islám) a jak velká část bude klást odpor.

V tomto smyslu se zdá, že současné mocenské a finanční elity představují jednu z nejzranitelnějších skupin v dějinách.

Finanční a mocenské elity sice shromáždily takovou moc, jako nikdo před nimi, ale zároveň jejich panství je neuvěřitelně křehké.

RÁNO PO VYPÁLENÍ NOTRE DÁME

(první verze byla publikována 16. dubna 2019)

Nemá smysl si cokoli nalhávat. Muslimové se radují a radují se oprávněně. Pařížská katedrála Notre Dáme, nej známější symbol křesťanského západu, byla vypálena. Na jejím místě téměř jistě vyrostе mešita - že bude v první fázi označována jako „multikulturní centrum“, to je jen malou útěchou.

Bude to znamenat obrat ve vztahu k muslimské komunitě? Ani náhodou. Francouzi akceptovali masakr v Charlie Hebdo a s ním i právo muslimské komunity určovat hranice svobody projevu. Akceptovali Bataclan a s ním i právo muslimské komunity vytvořit atmosféru strachu. Přijmou cokoli dalšího. Ostatně, v posledním roce probíhaly ve Francii průměrně tři útoky na křesťanské kostely denně, v řadě případů to byly útoky žhářské. To vše za blahosklonného přihlížení vlády. Bylo jen otázkou času, kdy dojde na zapálení velké katedrály. Nemá smysl si namlouvat, že se jedná o poslední případ. Leda, že by francouzská vláda velké katedrály preventivně nechala přestavět na mešity (což teď zní absurdně, ale za pár měsíců to může být bez problémů akceptováno).

Proč je to tedy tak důležitý milník? Protože když lidé nemají své symboly, je pak velice těžké udržet svá přesvědčení a semknout se (v tom původním smyslu, ne v multikulturním významu „podrobit se“). Pak je snadné udělat z nich vystrašené králíky neschopné obrany. Vypálení Notre Dáme je cesta k dalším vraždám a znásilňování. Povede ke zrychlujícímu úprku Francouzů z těch oblastí, jež jsou dosud smíšené, ale brzy budou čistě islámské.

Pád Notre Dáme je zároveň povzbuzením pro muslimskou komunitu a impulzem k její další radikalizaci. Kdo by měl chuť přizpůsobovat se civilizaci, která umírá? Už dnes více než polovina mladých muslimů podporuje ve Francii Islámský stát se všemi jeho ukrutnostmi, a pouze nepatrná část z nich počítá s možností soužití dvou kultur. A od nynějška to bude ještě horší.

Západ by nebyl první civilizací v dějinách, která byla převálcována někým agresivnějším a lépe připraveným. Ale byl by to první případ, kdy nějaká civilizace zanikla tak zbabělým a ubohým způsobem. To není humanismus, který by zasluhoval sympatie. To je ubožáctví, které zasluhuje nejhlubší opovržení.

Ve skutečnosti však nejsou všichni Evropané takoví. Neštěstí západu spočívá v tom, že ti nejodpornější a nejzbabilejší vládnou ze sklobetonových

centrál a mediálních domů a další miliony Evropanů napodobují jejich móresy, v iluzi, že se stanou vznešenějšími a lepšími lidmi. Ve vztahu k islámu už mají jasno. Podrobili se a stojí na straně islámské komunity.

Tuto jízlivou poznámku mi napsal krátce po vypuknutí požáru jeden notorický udavač, militantní zastánce všech možných „menšin“.

Jeho to potěšilo. On měl pocit triumfu!

Nemá cenu dělat si iluze, že v České republice jsme bezpeční. Ale tak špatně jako Západ na tom nejsme v žádném ohledu. Nicméně nemůžeme zavírat oči před tím, že Západ je ztracen, a že jestli chceme přežít, potřebujeme radikálně omezit vojenské, politické i ekonomické kontakty s hroutící se částí světa. Je to životně důležité. Každý měsíc, kdy jsme připojeni k západní Evropě, přibližuje naši zkázu.

I k sílícímu proudu uprchlíků z Francie a dalších západoevropských zemí bychom měli přistupovat obezřetně. Když tito lidé nebránili svou vlastní zemi, těžko budou použitelní pro obranu České republiky. Přispějí jen k tomu, že vzroste kulturní různorodost (což je z bezpečnostního hlediska riziko), že se zhorší dostupnost bydlení pro české lidi. Jejich přítomnost není žádnou výhodou.

Ještě před pár lety bylo možné mít iluze o stavu Západu, ale dnes není o čem pochybovat.

- Každý, kdo tvrdí, že patříme na západ, přivolává zabíjení na ulicích a strach o život jako součást každodennosti.
- , Každý, kdo tvrdí, že patříme na západ, přivolává znásilňování „nevěřících“ jako něco, na co si budeme muset zvyknout.
- . Každý, kdo tvrdí, že patříme na západ, přivolává likvidaci posledních zbytků občanských svobod.
- . Každý, kdo tvrdí, že patříme na západ, fakticky počítá s přijetím islámu jako vládnoucího státního náboženství.
- . Každý, kdo tvrdí, že patříme na západ, fakticky počítá s islamizací škol.
- , Každý, kdo tvrdí, že patříme na západ, je smířen s likvidací naší kultury i Čechů jako etnika.

V tuto chvíli snad není vlastizrádnějšího postoje. To snad může omlouvat jen obrovská hloupost.

To však ještě není konec. Ještě jsme nepadli a poměry se mohou změnit velmi rychle. Stále pořád je otevřená cesta k tomu, abychom vybudovali ostrůvek svobodné společnosti a snad jednou předpolí ke znovuzískání části západní Evropy.

* * *

DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Jak to bylo s požárem Notre Dáme, se už nejspíš nikdy nedozvíme. Současná francouzská vláda nezávislé vyšetření nepřipustí, a kdyby se do toho snad chtěl v budoucnu pustit někdo jiný, důkazy už budou zničeny. Víme pouze jediné. Je téměř nemožné, že by katedrála Notre Dáme vyhořela nešťastnou náhodou či nedbalostí. Část, kde požár vypukl, byla postavena z kamenů a staletých dubových trámů, které jsou prakticky ohnivzdorné. Tím ovšem není řečeno, kdo byl žhářem.

Zajímavá byla reakce českého tisku. Ve všech velkých médiích se objevily články nebo pořady, které spojovaly stejné znaky.

1. Autoritativní tvrzení, že je jisté, že požár vznikl náhodou.
2. Smíšení zpravodajských informací a hodnocení. Všechny texty a pořady obsahovaly velmi emotivně podané tvrzení, že kdo zpochybňuje náhodu, je špatný člověk (a případně by měl být zbaven občanských práv).
3. Nejdůležitější informace o celém případu byly zatajeny, a to zejména to, že islámská komunita ve Francii ničí křesťanské kostely dlouhodobě a systematicky. Ve všech článcích chyběl i odkaz

na zprávu firmy, která prováděla opravu. V žádném článku nebyl dán prostor k vyjádření památ- kářům.

V následujících týdnech se postupně ukazovalo, že veškerá média lhala. Fotografie radujících se muslimů - původně označované za podvody - byly ve skutečnosti pravé. Vadná elektroinstalace nemůže vytvořit teplotu potřebnou k podpálení dubového trámu. A tak dále. Oprava však nikde nevyšla. Shodou okolností jsem měl možnost mluvit o této věci s jedním redaktorem Seznamu. Vůbec nedokázal pochopit, na co si stěžuji. Udělali svou práci a záležitost je ukončena.

Za starého režimu před rokem 1989 byl v případě velmi významných událostí někde na ÚV KSČ vytvořen oficiální text a ten byl povinně otištěn ve všech denících. Tak to je přesně ten stav, k jakému jsme se obloukem vrátili.

DRUHÁ DODATEČNÁ POZNÁMKA:

Americká vojenská analytička Kelly Greenhill už před mnoha lety napsala knihu o tom, jak lze zničit nepřátelskou zemi cíleným nasměrováním migračního toku. Hodně pozornosti věnovala také jiné složce agrese. A sice té, že dobyvatel financuje

zájmové skupiny na území nepřítele, které tam prosazují jeho zájmy. Vojenská akce je až závěrečným dovršením a často není nutná. Jde vlastně o logický postup - je levnější a méně riskantní. Ostatně, už Mohammed doporučoval vést džihád „podplácením zahraničních činovníků“.

Otázkou je, proč tomu tak v dějinách nebylo. Proč se musely střetávat armády, když je o tolik snadnější podplatit skupiny na území nepřítele. No přece proto, protože tenkrát to nebylo tolerováno. Vzniklo-li podezření, že se někdo nechává podplácet cizí mocností (ani nemusela být nutně nepřátelská), následoval zásah. Dokonce i panovníci končili na popravišti, upadli-li do podezření, že se spojili s cizinci proti vlastnímu lidu. Dokážete si představit, že by Winston Churchill toleroval nacistické financování projektů ve Velké Británii? Rovněž aktivity spojenců na vlastním území by měly pod kontrolou. To prostě patří k národní nezávislosti.

Tato úroveň národní bezpečnosti jako by se úplně rozplynula. Jen několik zemí, které to se zajištěním práv svých občanů myslí vážně, se zajímá o to, kdo podniká a co financuje na jejich území. To vyžaduje schopnost vidět jasnou hranici mezi folklórními vystoupeními a jazykovými kurzy na straně jedné a čin

ností skupin, které se už ani nenamáhají skrývat, že jejich cílem je „změnit společenské a politické poměry“ na straně druhé.

ZÁVĚREM

Čtenář předcházejících kapitol měl možná podobný pocit jako při sledování povídkového filmu - stále narážel na stejné postavy a na stejné příběhy. Když hrdinové vstupují do místnosti, v podstatě očekával, že tam už budou sedět postavy známé z jiné povídky tohoto filmu. Prolínání je všudy přítomné.

Podobně jsme i my v této knize naráželi na stále stejné motivy a společenské principy, ať jsme otevřeli jakoukoliv otázku.

Profesor Disman, autor legendární učebnice o sociologických výzkumných metodách, používá termín „teoretická nasycenost“. Jde o to, že nějaký jev analyzujete různými způsoby a metodami, sbíráte různá data a v určitém momentu zjistíte, že už se nedozvíte nic nového. Další bádání vám jenom potvrzuje to, co už víte. Jako bychom se tohoto stavu dotkli i my.

Samozřejmě, platí to jen pro současnou dobu. Za pár let se nejspíš vynoří nové otázky, budeme hledat jiné odpovědi a zjistíme, že jsou pro nás mnohem zajímavější jiné pasáže, koncepty a jiní autoři, než byli zmíněni v této knize.

Profesor Disman (a v podstatě celá sociologie) nás také učí, že téměř každý jev má mnoho příčin, které působí zároveň. To znamená, že když odhalíme

nějaké „proč se to děje“, existují i další důvody. Často je dokonce možné měřit, který z těchto důvodů je silnější a který slabší.

Přemýšlení o tom, co se s námi a se společností kolem nás děje, může být v zásadě nekonečné. A snad může být i zábavné a povznášející. Ale pozor! Jak uvádí jiný sociologický klasik Peter L. Berger, studium dobré sociologie je návykové.

DOSLOV RADKA VELIČKY

Právě jste dočetli knihu, která lehkým způsobem pojednávala o vážných věcech. To je ostatně pro Petra Hampla běžné, že dokáže popsat srozumitelně jevy, nad kterými si jiní dlouho lámou své hlavy. Dočetli jste opravdu tuto knihu? Nebo patříte k těm, kteří si první přečtou doslov? Je to těžké přispět svou troškou do mlýna, když předmluvu napsal člověk velmi vnímavý a sečtělý. Je těžké napsat doslov, když samotný autor má jasný pohled na věc. A proto to těžké se v jednoduché mění. Dovolím si vypůjčit slovní spojení od Davida Lynche ze seriálu Twin Peaks: „Sovy nejsou tím, čím se zdají být.“

Dnešní svět je podobně „zvrácený“ a až skoro „vykloubený“. Extrémisté, kteří nás ženou jako stádo do záhuby, sami nazývají ty, kteří se brání, extrémisty.

Takže buďme tak extrémní, jak jen umíme, když chráníme naše rodiny, kulturu, civilizaci, společnost, tradice a vůbec naši podstatu, naši zemi, přátele, ale i rozumné oponenty, kteří se těší na diskusi s tím, že se nemusíme shodnout; nemusíme souhlasit, ale společně oslavujeme možnost pluralitně debatovat a ctít se v našich neshodách. I o tom byla tato kniha, umět si vážit svých oponentů, protože až nám zakážou být

si vzájemnými oponenty a zvítězí tzv. „jediná pravda“, tak už bude zápas prohraný. Pak už jen budeme ležet knock-outovaní.

Pamatujte, že pokud se šrouby stále utahují, tak je ještě naděje na svobodu. Protože se ještě utahují. A čím více u toho dělají povyku a vymýšlejí, jak šrouby svobody více utáhnout, aby se jejich tzv. liberální demokracie změnila v liberálně-demokratickou totalitu, tak naděje stále existuje.

Zavádějí brutální cenzuru, zakazují emoce, diktují, koho milovat a koho nenávidět. Předkládají nám stádní způsob života jako běžný, nutí nás deviantně přebírat soubory názorů, které zakazují zaujímat k nastalé situaci přirozené postoje.

Cenzuru zavádějí zbabělci, kteří se bojí, že pravda je smete jako mocná vlna. Cenzuru a totalitu zavádějí, jelikož „vzpoura davů“ je již zatlačila až do kouta. A oni už jen jako krysy v koutě vztekle prskají.

Pokud jste měli mnoho otázek, tak v této knize jste mohli najít mnoho odpovědí. Sympatické je, že autor jasně a pregnantně připomíná, že na tzv. „buranech“ jsou elity přímo životně závislé, elity by nikdy nebyly elitami, pokud by nebyli na světě „burani“. Burani pracují a myslí.

Elity chtějí z „buranů“ otroky bez mozku, a proto nabízejí pozlátko - volný sex s milionem pohlaví a bez

duchou zábavu, kterou šíří všemi možnými prostředky. Vytrhávají nás tím z kořenů. Ale správně „burani“ mají tak hluboké a silné kořeny, že musí odolat. Já věřím, že odolají.

„Burani“ nepotřebují elity. Jsou jim lhostejné. Elity byly, jsou a budou, s tím nenaděláme nic. I v beztrždních společnostech vznikají elity, ale jsou svým „buranům“ tak nějak blíže. Čím více jsou si elity a „burani“ vzdáleny, tím více jsou právě dané elity ohroženy na své existenci. Elity prostě přicházejí a odcházejí.

Vzdálením se svým „buranům“ elity započaly svou cestu do zapomnění a vymizení z našich životů. Při pohledu na dnešní svět je evidentní, že elity již jsou bezmocné.

Uchylují se k taktikám, které vždy vedly k společenským změnám, ovšem opačným. Dětem jsou vymývány mozky tvrzením, že je správné, abychom byli jako bílá rasa zlikvidováni, že dívky se mají podvolit hordám nájezdníků, že chlapci mají být raději homosexuály, aby přežili. Vnucuje se jim názor, že pokud neprovedou „kulturní revoluci“ a „velký skok vpřed“ již dnes, nemají budoucnost. Mají se postavit svým rodičům, kteří jsou „burani“, aby se mohli stát, i když nic neumí a nemají zkušenosti, elitou.

Historie ukázala, že taková cesta nikam nevede. Tato cesta je slepá. Maximálně může skončit v horou

cích peklech, kdyby „burani“ vzdali svůj boj o záchranu „bílé rasy“ a „bílého heterosexuálního muže“

Dočetli jste knihu, která vás ujistila, že nejste špatní, ač vás elity vidí jako „burany“, že jste na straně těch, kteří věří na záchranu. Ti na druhé straně, s mozky vymytými jako zombie, míří do záhuby i se svými elitami. A my si pohlídejme, ať nové elity nejsou vzdálené nám „buranům“.

Najděme si mezi námi takové „burany“, kteří, ač nás povedou k záchraně odkazu našich otců, se nebudou nikdy za svůj „buranský“ původ stydět.

Najděme si elity, které vyjdou z nás „buranů“. Konzervativní společnost má svá pravidla, že konzervativní elita je „buranská“, ale s pozlátkem. Nu, tak to chodí. Ovšem zdravé elity vědí, že bez „buranů“ by nebyly zdravými elitami, ale elitami mizejícími. Zdravé elity vědí, že „burani“ je nepotřebují, a tak je hýčkají. Hýčkají je svobodou.

Dnešní elity se opět snaží z „buranů“ udělat nového člověka. Kam tyto snahy o „výrobu“ nového člověka vedou, nám ukázalo v minulosti nacistické Německo a bolševický Sovětský svaz.

Mějme se na pozoru! Dnešní elity „vyrábějící“ nového člověka jsou „kříženci“ nacistů z Německa a bolševiků ze Sovětského svazu; jsou nebezpečnější, ale my „burani“ jsme zase o tolik let chytřejší, že máme naději.

Naděje je v nás. Naděje je naše. My máme za sebou historii a dědictví našich otců. My máme silnou společnost, kterou musíme ubránit. A když musíme, tak ji ubráníme. A je jedno, že nás mají za „burany“.

Radek Velička,
hrdý bílý heterosexuální buran

JMENNÝ REJSTRIK

Bannon, Steve 170, 171	256, 257
Bell, Danie 206	Možný, Ivo 55, 144, 146
Berger, Peter L. 44, 105, 138, 308	Murray, Charles 35, 50, 86, 87, 154, 174, 183, 250, 251
Berlin, Isaiah 290	Page, Benjamin 163
Bristow, Jennie 193	Parsons, Talcott 150
Burke, Edmund 84	Pickardová, Susan 124
Catron, David 33	Piketty, Thomas 137, 138, 250
Dahrendorf, Ralf 129	Pjakin, Valerij 75, 76, 151
Disman, Miroslav 307	Popper, Karl R. 118
Drucker, Peter L. 172	Riesmann, David 118
Florida, Richard 246	Schumpeter, Joseph 172, 173, 205, 206, 291, 292
Flynn, James 125	Stark, Rodney 68, 70
Frey, Bruno 96	Tocqueville, Alexis 84
Friedman, Milton 183	Tullock, Gordon 162
Gilens, Martin 163	Valenta, Aleš 234
Greenhill, Kelly 304	Weber, Max 103, 104
Hakimová, Catherine 108, 110, 111, 112	Weigel, Jiří 136
Hayek, Friedrich A. 84	
Herrnstein, Richard 174, 250	
Hoff Sommers, Christine 192	
Houllencq, Michel 74	
Jakl, Ladislav 67	
Joch, Roman 139, 288	
Keller, Jan 132, 193	
Klaus, Václav 134	
Kohout, Pavel 96, 162	
Kuhn, Thomas 12, 207, 266	
Loužek, Marek 108	
Mannheim, Karl 117, 118, 120	
Marx, Karel 64, 132, 286	
Meadows, Dennis 46	
Merton, Thomas 20, 21	
Mills, Charles W. 17, 78, 238,	

PhDr. Petr Hampl, Ph.D. (nar. 1969) vstoupil v povědomí širší veřejnosti až ve svých bezmála padesáti letech, kdy napsal svou prvotinu, která se rychle stala superbestsellerem. V knize Prolomení hradeb se snaží objasnit společenské mechanismy, které vedou k tomu, že západní civilizace v kontaktu s islámem kolabuje.

Má za sebou stovky článků, televizní vystoupení, vydobyl si respekt u odborné veřejnosti jako jeden z nejzajímavějších a nejoriginálnějších českých myslitelů zabývajících se vývojem společnosti. Vystudoval sociologii na Filozofické fakultě UK, kde obhájil titul Ph.D. a kde také působil jako výzkumný pracovník. Přednášel na Vysoké škole ekonomie a managementu. Vedle toho vždy působil i v komerční sféře - jako vysoký manažer nadnárodní korporace, jednatel vlastní firmy, rovněž pracoval pro různé technologické podniky.

Po vypuknutí migrační krize Petr Hampl velmi otevřeně poukazoval na její skutečné příčiny a nevyhnutelné následky. Byl označen za extrémistu a byl mu znemožněn přístup do velkých médií i možnost působit na vysokých školách.

Jeden z recenzentů knihy Prolomení hradeb napsal, že Hamplův přístup spojuje vědeckou metodu a angažovaný zájem, což ho spojuje s autorem předmluvy jeho první knihy profesorem Kellerem i většinou známých sociologů. Angažovaný zájem klade otázky. Sociologie jako věda na tyto otázky odpovídá. A sociologie pak může dát i doporučení, jak postupovat nebo alespoň, s jakými následky počítat.

PETR HAMPL: PROLOMENÍ HRADEB

Proč západní civilizace podléhá islámu a jaká je naděje na její záchranu teraturu, pokud by se chtěl některým tématem zabývat podrobněji.

Kniha nezávislého sociologa Petra Hampla představuje milník v chápání příčin migrační krize a celkových kulturních, sociálních a ekonomických problémů, kterými Západní civilizace prochází.

To není jen názor autorových přátel, ale i řady intelektuálních kapacit. Kniha je psána tak, aby její čtení nebylo obtížnější než čtení běžného novinového komentáře. V každé kapitole čtenář najde odkazy na další li

Poslední čtvrtina knihy je věnována scénářům dalšího vývoje a zejména konkrétním krokům, které mohou podnikat běžní občané, chtějí-li svou civilizaci účinně bránit.

Knihu lze objednat na webových stránkách autora

www.petrhampl.com.

Informace o dalších titulech

z nakladatelství Naštvané matky

na www.nastvanematky.cz,

objednávky na www.knihcentrum.cz.

Petr Hampl
KREATIVITA A POCTIVOST
Kapitoly z buranské sociologie a volné úvahy

Jako svou 6. publikaci vydalo v roce 2019
nakladatelství Naštvané matky z. s.,
Fischerova 690/23, Nové Sady, 779 00 Olomouc
www.nastvanematky.cz

Vytiskla tiskárna Grafotyp, s. r. o.,
Polská 79/8, 787 01 Šumperk
Počet stran 320
Vydání první

ISBN 978-80-906573-5-9

Edition © Petr Hampl, 2019

Copyright © Naštvané matky z. s., 2019 | © Petr Hampl, 2019

Preface © Ladislav Větvíčka, 2019

ISBN 978-80-906573-5-9